
Finska, finskugriska och nordiska institutionen
Humanistiska fakulteten
Helsingfors universitet

INTERRELATERADE LEXIKALA EGENSKAPER
ENGELSKA ADJEKTIVIMPORTER I EN SVENSK TIDNINGSKORPUS

TOMAS LEHECKA

Akademisk avhandling

som med tillstånd av Humanistiska fakulteten vid Helsingfors universitet
framlägges till offentlig granskning i Lilla festsalen
fredagen den 7 december 2012 kl. 10.

Helsingfors 2012

Handledare:

Professor Jan-Ola Östman
Finska, finskugriska och nordiska institutionen
Humanistiska fakulteten
Helsingfors universitet

Professor Marika Tandefelt
Hankens center för språk och affärskommunikation
Svenska handelshögskolan

Docent Kimmo Vehkalahti
Institutionen för socialvetenskap
Statsvetenskapliga fakulteten
Helsingfors universitet

Förhandsgranskare:

Docent Martin Hilpert
Institut de langue et littérature anglaises
Faculté des lettres et sciences humaines
Université de Neuchâtel

Professor Helge Sandøy
Nordisk institutt
Det humanistiske fakultetet
Universitetet i Bergen

Opponent:

Professor Helge Sandøy

© Tomas Lehecka 2012
ISBN 978-952-10-8544-4 (hft.)
ISBN 978-952-10-8530-7 (PDF)
ISSN 1795-4428 Nordica Helsingiensia 32
<http://ethesis.helsinki.fi/>
Juvenes Print
Åbo 2012

Till mormor

Kontakt:

Tomas Lehecka
Svenska språket
Åbo akademi
Fabriksgatan 2
20500 Åbo
tomas.lehecka@abo.fi

LEHECKA, T. *Interrelaterade lexikala egenskaper. Engelska adjektivimporter i en svensk tidningskorpus.*

Sammandrag

Studien behandlar användningen av engelska adjektivimporter i svensk tidningstext. Studieobjektet utgörs av 133 adjektiv som har importerats från engelskan till svenskan 1945–1999 (utgående från Stålhammar 2003). Materialet består av 11 tidningskorpusar fördelade över åren 1965–2004, totalt ca 110 miljoner löpord.

Syftet med studien är tvåfaldigt: (i) att beskriva särdragen hos adjektivimporter och deras anpassningspraxis i förhållande till övriga importord och (ii) att redogöra för generella tendenser hos samvariationen mellan adjektivimporternas egenskaper och preferenser på olika lingvistiska nivåer – i synnerhet deras anpassningsgrad, morfologiska egenskaper samt deras syntaktiska och kollokationella preferenser. Studien utnyttjar klusteranalyser och kollokationsanalyser för att jämföra de distributionella egenskaperna hos respektive adjektivform.

Resultaten visar att anpassningspraxisen är avsevärt annorlunda för adjektivimporter än för substantivimporter. Anpassningen av adjektivimporterna styrs primärt av de morfosyntaktiska kraven på adjektivens kongruensbøjning. Dessa krav är störst vid

species- och numeruskongruensen. Anpassningspraxisen för adjektivimporter samvarierar med flera av adjektivens lexikala egenskaper: härstamning, morfologisk form, syntaktisk preferens, kollokationsmönster och registertillhörighet.

Av resultaten framgår att adjektivens lexikala egenskaper är interrelaterade på ett intrikat sätt. Med utgångspunkt i adjektivimporternas syntaktiska preferenser visar analyserna att predikativ funktion prefereras för oanpassade adjektivimporter och mer generellt för adjektivimporter som tillhör ett talspråkligt register. Predikativ funktion föredras också i högre grad för utrum- och neutrumformer än för pluralformer. Attributiv och adverbialfunktion prefereras däremot för adjektivimporter från formellare register. Registertillhörigheten återspeglas av adjektivens kollokationsmönster. Studien åskådliggör följaktligen att var och en av de lexikala egenskaperna både påverkas av och påverkar egenskaperna på andra lingvistiska nivåer.

På ett metodologiskt plan demonstrerar studien hur en kvantitativ analys som görs parallellt för ett stort antal studieobjekt kan belysa de mer allmänna förhållandena mellan lexikala enheter inom en viss lingvistisk kategori samt mellan lexikala egenskaper på olika lingvistiska nivåer.

Nyckelord: Adjektiv, korpuslingvistik, lexikal import, anpassning, kollokation, kolligation, probabilistisk lingvistik, kongruens, importord.

LEHECKA, T. *Interrelated lexical properties. English adjective imports in a Swedish newspaper corpus.*

Abstract

The study examines the use of 133 recent (1945–1999; according to Stålhammar 2003) English adjective imports in a Swedish newspaper corpus from 1965–2004 (110 million words).

The aim of the study is twofold: (i) to describe the special character of adjective imports and their integration process in relation to other import words as described in earlier studies, and (ii) to inspect the connection between the lexical properties and preferences of adjective imports at different linguistic levels. In particular, the study examines the covariance between the morphological properties and syntactic and collocational preferences of adjective imports. The study utilizes cluster analyses and collocation analysis in order to compare the distributional properties of each adjective form.

The results show that the integration process of adjective imports is fundamentally different from that of noun imports. The formal adaptation of adjective imports takes place on the basis of morphosyntactic requirements that apply to the class of adjectives in Swedish in general. It is shown that these requirements are most

applicable to grammatical agreement in number and definiteness. The practice of adaptation co-varies with a number of the lexical properties of adjective imports: etymology, morphological form, syntactic use, collocation pattern and sociopragmatic characteristics.

The lexical properties discussed in the study are shown to be closely interrelated. Using a probabilistic syntactic analysis as a starting point, the study demonstrates that the subject complement (predicative) function is preferred for adjectives which preserve a foreign morphological form and, more generally, for adjectives which belong to an informal oral register as reflected by their collocation pattern. In turn, an informal lexical context and the subject complement predicative function exert comparatively little pressure on the formal adaptation of adjective imports. Thus, each lexical property of an adjective both reflects and enforces other properties at different linguistic levels.

Methodologically, it is shown that a quantitative analysis conducted simultaneously on a large number of lexical units gives valuable insight into both the relationship between units within a linguistic category and the relationship between different levels of linguistic analysis.

Key words: Adjectives, corpus linguistics, lexical borrowing, formal adaptation, collocation, colligation, probabilistic linguistics, grammatical agreement, import words.

Förord

Vetenskap är i grund och botten en social verksamhet. Utbyte av tankar och idéer, kritiska diskussioner, förbättringsförslag, frågor och kommentarer utgör en väsentlig del av all forskning. Jag har haft äran, glädjen och turen att få samarbeta med personer som tyckt att det jag gör är både viktigt och intressant. Jag är djupt tacksam för all den tid som många har ägnat mig under arbetsprocessen, oberoende av om det direkt har gällt min avhandling eller livet utanför den. Jag vill uttryckligen rikta mitt tack till:

Jan-Ola Östman, min huvudhandledare. Du är inspirerande, entusiastisk, förstående, utmanande, kritisk, vänlig, snäll och ett stort antal andra adjektiv som alla betecknar positiva egenskaper. Ditt generösa sätt att dela med dig av din kunskap och erfarenheter är oskattbart. Tack för allt som du har lärt mig och för allt som du gjort för mig.

Marika Tandefelt, min bihandledare. Du har läst mina texter outtröttligt oberoende av vilken stad du har befunnit dig i. Du är evigt uppmuntrande och lojal; du har stött mig inte bara i själva avhandlingsarbetet utan även på många andra områden inom den akademiska sfären. Tack – jag uppskattar det verkligen!

Kimmo Vehkalahti, min andra bihandledare. Du har varit en strålande lärare och en oersättlig rådgivare i frågor som gällt de statistiska analyserna i studien. Tack för ditt klara och intresseväckande sätt att förklara det som till en början kan kännas svårt.

Martin Hilpert och Helge Sandøy, förhandsgranskarna till denna avhandling. Tack för era konstruktiva kommentarer som

på många sätt bidrog till att denna text blev en mer koherent helhet.

Mirja Saari för att du introducerade mig för Jan-Ola och för att du alltsedan dess har stött mig på min väg mot doktorsgraden.

Kjell Weimer för diskussioner kring grammatiska analyser och för all hjälp i början av min akademiska karriär.

Alla som ansvarade för verksamheten inom den nationella forskarskolan Langnet under perioden 2007–2010, i synnerhet Markku Filppula, Marja-Liisa Helasvuo, Anna Mauranen, Ulla Vanhatalo, Tiina Keisanen och Meri Korhonen samt alla handledare och doktorander. Tack för ett oerhört välorganiserat program och för givande möten över universitetsgränser.

Mina lärare och kolleger vid Helsingfors universitet för allt som ni har lärt mig; i synnerhet Andrew Chesterman, Orvokki Heinämäki (in memoriam) och Fred Karlsson.

Alla vid Finska, finskugriska och nordiska institutionen, speciellt vid Nordica, för ert stöd och för att ni fick mig att trivas; framförallt Jyrki Kalliokoski, Hanna Lehti-Eklund, Jan Lindström, Maria Fremer och Hanna Suoma.

Mina kolleger och vänner i doktorandföreningen Nordok för seminarier, ost- och vinkvällar, resor, utflykter samt för en aktiv och solidarisk gemenskap.

Mina kolleger från min tid på Svenska handelshögskolan i Helsingfors för en strålande arbetserfarenhet och för minnesvärda luncher.

Personalen vid Husö biologiska station, i synnerhet Johanna Mattila, Åsa Hägg och Sigrid Granfelt, för att ni

möjliggjorde de bästa somrarna under min doktorandperiod.

Styrelsen för Nåtö biologiska station för den bästa tänkbara motvikten till lingvistisk forskning.

Mina vänner både nära och fjärran för alla stunder som fått mig att må bra: Magnus Erlingsson för din uppriktighet och för att du även konkret hjälpte till med avhandlingen, Laura Kauppi för att du skulle ha tagit helikoptern med mig om det hade behövts, Heikki Ratsula för att du är min äldsta vän, Matias Scheinin för din gränslösa omtänksamhet enligt olika skolor, Henrik Stadigh för avkopplande aktiviteter i olika

former samt alla andra vänner för att ni inte blev sura över att jag inte nämnt er här.

Min familj: Martin, för att du har tagit hand om mig, Elina och Fredrika för er hjälp och för att ni finns, mamma och pappa för att ni har gett mig allt som jag behövt och lite till, far- och morföräldrarna för att ni gjorde detsamma för mina föräldrar, och i synnerhet mormor för att du har absolverat allt med mig.

I Helsingfors den 7 december 2012

t

Innehåll

1	INTRODUKTION	11
2	TIDIGARE FORSKNING	13
2.1	LEXIKAL IMPORT	13
2.1.1	<i>Fenomenet lexikal import</i>	13
2.1.1.1	Importord i världens språk	13
2.1.1.2	Kategorisering av importord	15
2.1.2	<i>Importord i svenskan</i>	17
2.1.3	<i>Anpassning av engelska importord till svenskan</i>	20
2.1.3.1	Bakomliggande faktorer	20
2.1.3.2	Formell anpassning av importord i svensk tidningstext	21
2.1.3.3	Anpassning av adjektivimporter	24
2.2	ADJEKTIV	26
2.2.1	<i>Adjektiv i allmän språkvetenskap</i>	26
2.2.2	<i>Adjektiv i svenskan</i>	28
2.2.2.1	Morfologi och semantik	28
2.2.2.2	Syntax	29
2.2.2.3	Avvikande böjningsparadigm	30
2.2.3	<i>Adjektiv enligt Svenska Akademiens grammatik</i>	31
2.2.3.1	Definition, betydelse och morfologisk struktur	32
2.2.3.2	Böjning	33
2.2.3.3	Syntaktisk användning	34
2.2.3.4	Particip	35
2.3	KORPUSLINGVISTIK OCH PROBABILISTISK LINGVISTIK	36
2.3.1	<i>Probabilistiskt perspektiv på språket</i>	36
2.3.2	<i>Kollokation</i>	39
2.3.3	<i>Kolligation</i>	41
2.3.4	<i>Interrelaterade distributionella egenskaper</i>	43
2.3.4.1	Extended Lexical Unit	43
2.3.4.2	Lexical Priming	44
2.3.4.3	Grammar Patterns, Collostructions, Behavioral Profiles	46
3	MATERIAL OCH METOD	48
3.1	STUDIEOBJEKT	48
3.2	MATERIAL	49
3.3	METOD	52
3.3.1	<i>Korpussökningar och annotation</i>	52
3.3.2	<i>Metoder i delpublikationerna</i>	53
4	RESULTAT	56
4.1	KVANTITATIV ÖVERSIKT	56
4.2	SVENSKANS KRAV PÅ ADJEKTIV (PUBL. I OCH II)	57

4.3	ANPASSNINGSGRAD I FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA EGENSKAPER (PUBL. I OCH III)	58
4.4	SYNTAKTISK PREFERENS I FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA EGENSKAPER (PUBL. III OCH IV)	61
4.4.1	<i>Syntaktiska preferenser</i>	61
4.4.2	<i>Live och light</i>	62
4.4.3	<i>Adverbiella adjektivformer</i>	63
4.4.4	<i>Predikativa adjektivformer</i>	63
4.4.5	<i>Attributiva adjektivformer</i>	64
4.4.6	<i>Generell översikt</i>	65
4.5	DISKUSSION	68
5	SAMMANFATTNING	70
	LITTERATUR	73
	BILAGA 1. SÖKTA FORMER AV ENGELSKA ADJEKTIVIMPORTER	91
	BILAGA 2. FREKVENS OCH EGENSKAPER AV DE UNDERSÖKTA ADJEKTIVLEXEMEN	96
	BILAGA 3. RESULTATEN AV DEN PROBABILISTISKA SYNTAKTISKA ANALYSEN	100
	BILAGA 4. FÖRTECKNING ÖVER DELPUBLIKATIONER	105

1 Introduktion

Lexikala enheter kan beskrivas på olika lingvistiska nivåer, t.ex. morfologiskt, syntaktiskt och semantiskt. Varje enhet i det mentala lexikonet har en specifik kombination av lexikala egenskaper: en viss morfologisk struktur, en viss typ av böjning, en viss syntaktisk användning osv. Psykolingvistisk och korpuslingvistisk evidens tyder emellertid på att dessa egenskaper varken är kategoriska eller statiska, utan snarare gradienta benägenheter (Bybee och Hopper 2001, Bod, Hay och Jannedy 2003b, Bybee 2006). Kvantitativa analyser av autentiskt språkbruk har till uppgift att fånga dessa tendenser.

Enligt korpusbaserade språkmodeller är de traditionella lingvistiska nivåerna interrelaterade på ett intrikat sätt (Sinclair 1991, 2004, Hunston och Francis 2000, Hoey 2005). Enheter inom samma grammatiska kategori, t.ex. adjektiv, har ofta mycket olika användningsmönster i ett autentiskt språkmaterial. Hur enheter används styrs enligt ett korpuslingvistiskt synsätt inte av generella regler i självständiga moduler, utan av preferenser som är specifika för respektive enhet (Tucker 1998, Römer 2009, bidragen i Römer och Schulze 2009). Dessa preferenser antas ha en kognitivt reell ställning, dvs. den mentala representationen av lexikala enheter omfattar deras morfologiska, syntaktiska, semantiska och pragmatiska egenskaper och

preferenser (Miller och Charles 1991: 26, Bybee 2006: 717, Gries 2010a: 337f.).

Föreliggande studie granskar interrelationerna mellan egenskaper och preferenser hos 133 adjektiv som har importerats från engelskan till svenskan 1945–1999 (utgående från Stålhammar 2003). Studieobjektet är således en etymologiskt definierad ordgrupp. Materialet utgörs av svenska tidningskorpusar från åren 1965–2004 (sammanlagt 110 miljoner löpord). Adjektivimporterna lämpar sig bra för en korpusstudie av samvariationen mellan olika lexikala egenskaper. För det första utgör de en relativt tydligt avgränsad grupp. För det andra omfattar denna grupp ett hanterligt antal ord. För det tredje är dessa ord morfologiskt, syntaktiskt, semantiskt och sociopragmatiskt heterogena. Denna variation möjliggör en mångfasetterad granskning av samvariationen mellan egenskaper på olika lingvistiska nivåer.

Studien representerar samtidigt en perspektivutvidgning för den nordiska forskningen i lexikal import. Engelska importord har under de senaste årtiondena fått mycket uppmärksamhet i lingvistikens Norden (bl.a. Chrystal 1988, Selback och Sandøy 2007b, Mickwitz 2010, Mattfolk 2011b). Under de senaste 60 åren har svenskan importerat flera tusen ord från engelskan (Stålhammar 2003). I och med att nästan 90 procent av importorden är substantiv, har tidigare studier nästan uteslutande koncentrerat sig på

substantivimporter. Adjektiv står endast för ca 7 procent av importorden (Ljung 1988: 95, Sandøy 2007: 140, Mickwitz 2010: 92). Föreliggande studie åskådliggör dock att en detaljerad analys av dessa förhållandevis perifera och atypiska språkenheter är högst relevant för en djupare förståelse av de mer allmänna principerna för lexikal import och anpassning.

Adjektivimporterna inkluderar både ortografiskt eller morfologiskt oanpassade former (t.ex. *cool*, *live*, *tight*) och former som är helt anpassade till svenskans språksystem (t.ex. *digital*, *ergonomisk*, *tajt*). En detaljerad korpusbaserad granskning av de anpassade respektive av de oanpassade adjektivimporterna visar vilka särdrag hos adjektivkategorin som är de mest väsentliga för svenskans språksystem. Studien belyser följaktligen vilka krav ett ord måste fylla för att kunna fungera som ett adjektiv i svenskan. Studien introducerar kvantitativa syntaktiska analyser och kollokationsanalyser i importordsforskningen för att ge en djupare insikt i vilka distributionella faktorer som stöder respektive motverkar anpassningskraven på adjektiven.

Studien har två huvudsyften: (i) att beskriva särdragen hos adjektivimporter och deras anpassningspraxis i förhållande till

övriga importord och (ii) att redogöra för generella tendenser hos samvariationen mellan adjektivimporternas egenskaper och preferenser på olika lingvistiska nivåer – i synnerhet deras anpassningsgrad, morfologiska egenskaper samt deras syntaktiska och kollokationella preferenser.

Studien behandlar primärt följande forskningsfrågor:

1. Vad utmärker adjektivimporter i jämförelse med övriga importord?
2. Vilka krav ställer det svenska språksystemet på adjektivimporter?
3. Vilka egenskaper hos adjektivimporter samvarierar med deras anpassningsgrad?
4. Vilka egenskaper hos adjektivimporter samvarierar med deras syntaktiska preferenser?
5. Hur förhåller sig de olika lexikala egenskaperna och preferenserna mer generellt till varandra?

Behandlingen av forskningsfrågorna är fördelad på fyra delstudier som utgörs av separata publikationer. En förteckning över dessa ges i bilaga 4. Föreliggande studie ger en syntes av delpublikationernas viktigaste resultat och placerar in publikationerna i en vidare forskningskontext.

2 Tidigare forskning

2.1 Lexikal import

Utgående från studieobjektet ansluter sig föreliggande studie till en lång tradition av forskning i lexikal import och språkkontakt. Jag redogör i det följande för resultaten av tidigare studier av importord och för de centrala teoretiska begrepp som dessa studier introducerat i språkkontaktforskningen. Avsnitt 2.1.1 presenterar tidigare forskning i importord inom allmän språkvetenskap. Avsnitt 2.1.2 presenterar i sin tur tidigare forskning i importord i de nordiska språken och i synnerhet i svenskan. Avsnitt 2.1.3 redogör slutligen för resultaten av tidigare forskning i anpassningen av importord i svenskan, vilket fungerar som en jämförelsepunkt för resultaten i föreliggande studie.

2.1.1 Fenomenet lexikal import

2.1.1.1 Importord i världens språk

Lexikal import syftar på import av lexikala enheter (prototypiskt ord, men även morfem, fraser, konstruktioner osv.) från ett språk till ett annat. Lexikal import är en naturlig följd av kontakt mellan två språk – och språkkontakt är i sin tur en av de mest centrala faktorerna bakom språkförändring (Thomason och Kaufman 1988, Dorian 1993, Östman 1996, bidragen i Hickey 2010). Importord har därför traditionellt

fått stor uppmärksamhet både bland allmänheten och i lingvistisk forskning, bl.a. i etymologiskt orienterade studier och ordböcker (se t.ex. Hellquist 1922, Onions 1966, *Nationalencyklopedins ordbok [NEO]*).

Det är allmänt accepterat att vissa språkliga element importeras lättare än andra, dvs. att det finns begränsningar för vilka element som blir importerade. Det har bl.a. konstaterats att ord som tillhör språkets kärnlexikon i regel är arvord och därför sällan importeras (Swadesh 1955, Greenberg 1957: 39, Hock och Joseph 1996: 257, Thomason 2001: 71f.). Vilken typ av ord som tenderar att importeras har under de senaste åren studerats ur ett kvantitativt-typologiskt perspektiv inom projektet *Loanword Typology* (Haspelmath och Tadmor 2009a, 2009b) som bygger på ett material på 1 460 betydelser i 41 typologiskt representativa språk. Den genomsnittliga andelen importord i dessa språk är 24 procent (Tadmor 2009: 55). Ett av projektets viktigaste resultat är den s.k. Leipzig-Jakarta-listan över betydelser som med minst sannolikhet importeras från ett språk till ett annat (se Tadmor 2009: 69–71). Semantiska fält som historiskt sett inkluderar flest importord i världens språk är *Religion*, *Klädsel* och *Hemmet*. Minst importord finns däremot inom fälten *Perception*, *Spatiala relationer*, *Kroppen* och *Släktskap* (Tadmor 2009: 64f.)

Främmande språkpåverkan syns ofta mest tydligt i lexikonet. Strukturella drag (såsom morfologiska element, syntaktiska

konstruktioner osv.) importeras eventuellt via lexikala enheter (Myers-Scotton 2002: 236, Winford 2003: 62; se Ross 1996 för undantag). Ord som har en tydlig egen betydelse, dvs. innehållsord, importeras avsevärt oftare än s.k. funktionsord (Jespersen 1922: 211, Tadmor 2009: 59). Bland strukturella drag importeras element från derivationell morfologi oftare än element från inflekterande morfologi (Weinreich 1953: 29–37, van Coetsem 1988: 25, Winford 2010: 176). Förhållandet mellan lexikal och strukturell import diskuteras i detalj av Aikhenvald och Dixon (2006) och Matras och Sakel (2007).

Antalet och andelen importord varierar betydligt mellan olika ordklasser. Hierarkier som illustrerar hur lätt ord från olika ordklasser importeras har framställts av bl.a. Whitney (1881: 19), Haugen (1950), Moravcsik (1978), Field (2002: 38) och Tadmor (2009: 61). Substantiv är generellt sett den överlägset mest importerade ordklassen. Detta gäller med några få undantag (se Tadmor 2009: 61) för alla språk i vilka importord har undersökts. Adjektiv och verb är de två ordklasser som importeras mest efter substantiv. Deiktiska element såsom personliga pronomen, spatiala och temporala adverb samt prepositioner importeras däremot sällan.

Orsaken till att substantiv importeras oftare än ord från andra ordklasser har dels att göra med strukturella faktorer, dels med motiven bakom lexikal import. På det strukturella planet tenderar

import att vara svårare för ordklasser som är morfologiskt komplexa (Winford 2010: 178). Verb är oftast morfologiskt mer komplexa än substantiv och därför importeras de mer sällan. Att den morfologiska komplexiteten spelar en viktig roll i lexikal import stöds av de typologiska studierna: isolerande språk importerar fler verb än syntetiska språk, eftersom de morfologiska anpassningskraven i isolerande språk är mindre (Tadmor 2009: 62). En annan strukturell förklaring är enligt Appel och Muysken (1987: 17) de syntagmatiska och paradigmatiska koherensrelationerna i språket. Ordklasser som har en relativt fast ställning i de syntagmatiska relationerna i en sats (t.ex. verb och funktionsord) importeras mer sällan än element som är mindre avgörande för satsstrukturen (t.ex. substantiv; för liknande argument se även Stolz och Stolz 1996 och Matras 1998). Slutligen kan det stora antalet substantivimporter bero på substantivens semantiska funktion i språket. Det primära motivet till lexikal import är att vidga mottagarspråkets referentiella potential (Weinreich 1953: 56, Chrystal 1988: 193f.), dvs. nya ord importeras för att beteckna nya företeelser. I och med att referens huvudsakligen uttrycks med substantiv är det naturligt att substantiven också är den mest importerade ordklassen (van Hout och Muysken 1994: 42).

Det prototypiska motivet till import är att fylla en lucka i ordförrådet. Inte sällan används importord dock av andra orsaker.

Importord kan t.ex. fungera som ett sätt att variera ens språk (t.ex. *scora* i stället för *göra mål* i sportspalter; Tingbjörn 2000). Därtill kan importord användas för att väcka vissa associationer eller för att uttrycka värderingar (t.ex. *beach* har andra konnotationer än *strand*; Edlund och Hene 1992: 79 f.). Inte minst kan importord användas för att markera social status eller grupptillhörighet. Motiven till lexikal import diskuteras utförligt av t.ex. Weinreich (1953: 56–61), Galinsky (1963), Edlund och Hene (1992: 70ff.), Johansson och Graedler (2002: 127ff.) och bidragen i Rosenhouse och Kowner (2008).

Utsträckningen av språkpåverkan mellan två språk styrs i hög grad av sociala faktorer (Weinreich, Herzog och Labov 1968: 188, Haspelmath 2009: 35), i synnerhet av vilken status de två språken har bland språkbrukarna i samhället. Prototypiskt importeras språkliga element från ett språk med högre status till ett språk med lägre status (Thomason och Kaufman 1988: 43f., Mougeon och Beniak 1991: 199f., Sullivan 2008: 17). Språk med högre respektive lägre status kallas traditionellt för *superstratum*- och *substratumspråk* (Meeuwis och Östman 1995, Hickey 2010: 196). Ett språks sociokulturella ställning i samhället har beskrivits med olika termer, bl.a. *cultural pressure* (Thomason och Kaufman 1988: 77) och *prestige* (Haspelmath 2009: 48).

Språkens status hänger samman med språkliga attityder. Språkbrukare använder

ord och uttryck som de har en positiv attityd till och undviker uttryck som de ställer sig negativa till (Nyström Höög 2008: 13). Attityder är beroende av sociopolitiska och sociolingvistiska faktorer och inte minst av individens sociala identitet (Haspelmath 2009: 48, Winford 2010: 177). Poplack, Sankoff och Miller (1988: 98) argumenterar för att de sociolingvistiska faktorerna spelar en mer framträdande roll för användningen av importord än individernas faktiska språkkunskaper i det exporterande språket. Sociolingvistiska faktorer såsom social klass och bostadsområde (Poplack, Sankoff och Miller 1988) samt utbildning och socialt nätverk (Treffers-Daller 1994) har visats korrelera med frekvensen av importord i olika språkvarieteter. I de nordiska samhällena verkar dessa faktorer dock inte ha någon stor effekt på användningen av importord (Svavarsdóttir, Paatola och Sandøy 2010).

2.1.1.2 Kategorisering av importord

En betydande del av tidigare forskning i importord har ägnat sig åt att kategorisera importord i typologiskt olika grupper. Kategoriseringarna har oftast byggts på tre kriterier: (i) importordets funktion i mottagarspråkets lexikon, (ii) importstrategi och (iii) anpassningsgrad. Importord som fyller en lucka i mottagarspråkets lexikon, dvs. som betecknar en ny företeelse, har traditionellt kallats för *cultural borrowings*. Importord som däremot betecknar en

betydelse för vilken det finns en inhemsk motsvarighet har kallats för *core borrowings* (Bloomfield 1933: 444, Myers-Scotton 2002: 41, 2006: 212–215).

Utgående från importstrategi har man skiljt mellan importord som introducerar både en ny form och en ny betydelse i mottagarspråket (*material borrowing*) och importord som introducerar endast en av komponenterna (*structural borrowing*; Haspelmath 2009: 38). Matras och Sakel 2007 använder i stället termerna *matter borrowing* respektive *pattern borrowing*. Tudelningen bygger på Betz (1949) distinktion mellan *Lehnwort* och *Lehnprägung*. Inom nordistiken betecknas de två kategorierna oftast som *direkta* respektive *indirekta lån* (Graedler 1998: 55). *Indirekta lån* indelas ofta vidare i *översättningslån* och *konstruktionslån* (se t.ex. Ljung 1988) i enlighet med Haugen (1950, 1953) som använder termerna *loan meanings* och *creations*. *Loan meanings* syftar både på betydelseförändringar av inhemska ord på grund av främmande influens och på ersättning av främmande morfem med inhemska (se avsnitt 3.1 för exempel). *Creations* syftar på främmande ord-, fras- eller satsbildningar inklusive s.k. hybridsammansättningar (Haugen 1950: 219). Liknande indelningar enligt importstrategi presenteras också av bl.a. Weinreich (1953), Carstensen (1968), Duckworth (1977) och Backus och Dorleijn (2009).

Utgående från anpassningsgrad har man gjort en distinktion mellan etablerade och tillfälliga importter (*established borrowings* respektive *nonce borrowings*; Poplack, Sankoff och Miller 1988, Sankoff, Poplack och Vanniarajan 1990), dvs. en distinktion som bygger på importordens konventionaliseringsgrad i mottagarspråkets lexikon (för en kritik av begreppet *nonce borrowings* se Myers-Scotton 1993: 181f.). Inom nordistiken används oftast termerna *främmande ord* och *lålord* (Chrystal 1988: 13; Edlund och Hene 1992 använder termerna *främmande ord* och *hemtama ord*). Termerna bygger på distinktionen mellan tyskans *Fremdwörter* och *Lehnwörter* (Møller 1933, von Polenz 1967, Krier 1980) där *främmande ord* inte är integrerade i mottagarspråket, medan *lålord* uppvisar en hög grad av integrering. Definitionen av *främmande ord* och *lålord* varierar mellan olika studier beroende på vilka aspekter av etablering eller anpassning man prioriterar (se avsnitt 2.1.3.1).

Slutligen har studier av importord ofta behandlat och diskuterat problem kring hur importord överhuvudtaget bör definieras (några korta översikter av föreslagna definitioner ges i Haspelmath 2009: 35f., Treffers-Daller 2010: 19–21 och Winford 2010: 170f.). Lexikal import har ofta skiljts från kodväxling. Till skillnad från importord anses instanser av kodväxling oftast vara icke-konventionaliserade element i språket. Medan lexikal import innebär att språkbrukare tar element från ett språk (eller en kod) och implementerar dem i ett

annat, går kodväxling ut på att språkbrukare använder successivt två olika koder inom samma diskurs (Haspelmath 2009: 40). Definitionerna av lexikal import och kodväxling varierar dock mellan olika studier och gränsdragningen är ofta problematisk, vilket diskuteras av bl.a. Myers-Scotton (1993: 191–204) och Treffers-Daller (2005 och 2009). Resultaten från psykolingvistiska studier (Grosjean 1988, 1995, 1997) pekar ändå på att det är fråga om två olika företeelser som språkbrukare processar på kognitivt olika sätt.

2.1.2 Importord i svenskan

Täta språkkontakter har lämnat sina tydliga spår i svenskans ordförråd. Av de 68 000 uppslagsorden i *Nationalencyklopedins ordbok* (2000) är ca 75 procent arvord, medan 25 procent är ord som under århundradenas lopp har importerats från andra språk (Sandøy 2007: 134). Av dessa importord härstammar 27 procent från latin, 23 procent från tyska, 16 procent från franska, 13 procent från grekiska och 10 procent från engelska. En granskning av de andra nordiska språken ger liknande resultat (Sandøy 2007: 134f.). Bland de 6 000 mest frekventa orden i svenskans kärnlexikon är andelen arvord endast 42 procent (Gellerstam 1973: 76). Tyska importord står för 24 procent och latinska och grekiska importord för sammanlagt 20 procent av de 6 000 mest frekventa orden. Andelen

engelska importord bland dessa ord är 0,4 procent.

Moderna importord (dvs. ord som importerats sedan 1945) är nästan uteslutande engelska importör; i genomsnitt härstammar 85 procent av de moderna importorden i de nordiska språken från engelskan (Sandøy 2007: 130). I sverigesvenskan ligger andelen på 91,5 procent (Sandøy 2007: 130). Följaktligen har även majoriteten av den nordiska importörsforskningen koncentrerat sig på anglicismer (Bergsten 1915, Sørensen 1973, Rand Schmidt 1982, Ljung 1985 och 1988, Chrystal 1988, Seltén 1993, Reidinger 1997, Graedler 1998, Johansson och Graedler 2002, Tingbjörn 2003, Kilarski 2004, Mickwitz 2010 och Stålhammar 2010; för internationella studier av anglicismer, se bidragen i Görlach 2001 och 2002 samt översikten i Onysko 2007).

Moderna importord har under de senaste åren fått en mycket noggrann behandling inom det samnordiska projektet *Moderna importord i språken i Norden* (MIN). Projektet resulterade i en bokserie där importord behandlas ur flera perspektiv (Sandøy 2003, Sandøy och Östman 2004, Nyström Höög 2005, Kristiansen 2006b, Kristiansen och Vikør 2006b, Jarvad och Sandøy 2007, Kvaran 2007, Selback och Sandøy 2007b, Thøgersen 2007, Omdal och Sandøy 2008, Mattfolk 2011a, Óladóttir 2011, Jacobsen 2012; för en sammanfattning av resultaten se specialnumret av *Int'l. J. Soc. Lang.* 204, 2010). Projektet fokuserade både

på importordens faktiska användning i de olika språksamhällena och på språkbrukares medvetna och undermedvetna attityder till importord (Selback och Sandøy 2007a: 9).

Frekvensen av moderna importord varierar mellan olika språkregister. En stor del av forskning i importord har behandlat tidningsspråk. Selbacks (2007) tidningsmaterial, som består av 6 sverigesvenska tidningsnummer (ca 450 000 löpord) från åren 1975 och 2000, inkluderar 4 895 belägg på moderna importord som representerar 1 970 olika lexem. I redaktionell tidningstext har moderna importord i genomsnitt 59 belägg per 10 000 löpord. I annonstext förekommer importord betydligt oftare: 169 gånger per 10 000 löpord (Selback 2007: 90). Importord är mer frekventa i annonstext i alla nordiska språk (Graedler och Kvaran 2010: 34). Liknande resultat har fått också i tidigare kvantitativa studier av importord i svensk tidningstext (Chrystal 1988: 60, för en jämförelse mellan resultaten av MIN-projektet och andra studier se Graedler 2007).

En överlägsen majoritet av moderna importord i redaktionell tidningstext i de nordiska språken utgörs av substantiv (89,5 %; Sandøy 2007: 140). Adjektiv utgör 7,2 procent av moderna importord. Verb står för 2,8 procent och de övriga ordklasserna för sammanlagt 0,6 procent av importorden. Resultaten varierar inte mycket mellan de olika nordiska språken. Liknande ordklassfördelning har tidigare

rapporterats för svenskans del av bl.a. Ljung (1988: 95) och Chrystal (1988: 62, 67, 74, 77). Ordklassfördelningen varierar dock avsevärt mellan olika texttyper; adjektiv är generellt sett den näst mest importerade ordklassen efter substantiv, men i datatidskrifter finns det tredubbelt fler verbimporter än adjektivimporter (Ljung 1988: 95).

Det absoluta antalet och frekvensen av moderna importord i svensk tidningstext har ständigt ökat sedan 1945 (Sandøy 2007: 147). Däremot har tempot för import inte ökat väsentligt; det finns ungefär lika många nya importord från 1945–1975 som det finns från 1976–2000 (Sandøy 2007: 148). Frekvensen av moderna importord har ökat mest i artiklar om musik (Jämtelid 1996: 12). En överskådlig beskrivning av den diakrona utvecklingen gällande engelskan i olika medier och samhällsfärer ges i Johansson och Graedler 2002.

Av ämnesområden i sverigesvensk tidningstext uppvisar *Ungdom* den högsta frekvensen av importord, följt av *Underhållning*, *Populärvetenskap* och *Ekonomi* (Selback 2007: 95). Inom annonstext har *Teknik* den överlägset största andelen importord (9,1 %; Selback 2007: 96). Samma tendens gäller även för de andra nordiska språken (Sandøy 2007: 144). Enligt Chrystal (1988: 173) förekommer engelska importor på de flesta ämnesområden, men *Religion*, *Familj*, *Natur* och *Väder* verkar relativt oberörda av engelskans inflytande. I Soontaks (1975) tidningsmaterial är

importord mest frekventa inom *Sport*, men mest varierande inom *Kultur*.

Frekvensen av importord varierar också mellan olika typer av tidningar. Enligt Chrystal (1988: 178f.) innehåller storstadstidningar fler importord än landsortstidningar, och sverigesvenska tidningar fler importord än finlandssvenska tidningar (se även Sandøy 2007: 137). Stockholmstidningar använder klart fler oanpassade lån än andra svenska tidningar (Chrystal 1988: 183). Ljung (1985) som i sin tur jämför användningen av importord i olika tidskrifter rapporterar att importord är över 10 gånger mer frekventa i datatidskrifter än i allmänna tidskrifter (1,9 % respektive 0,18 % av alla löpord; Ljung 1985).

Engelska importord är generellt sett mer frekventa i tal än i skrift (Sharp 2001: 61f.; se även Hilmisdóttir 2000 och Svavarsdóttir 2004). Skillnaden mellan resultaten för de två medierna kan bero på att tal och skrift typiskt är associerade med olika sociolingvistiska kontexter (Svavarsdóttir, Paatola och Sandøy 2010: 43f.; jfr distinktionen mellan *skriftliga* och *orala register* i Finegan och Biber 2001). Frekvensen av importord varierar dock även mellan olika typer av talat språk. Engelska inslag är fyra gånger mer frekventa i affärsmöten än i vardagssamtal (Sharp 2001: 58f.). I affärsmöten är 78 procent av de importerade lexemen substantiv. I vardagssamtal står substantiv för endast 37 procent av importorden. I stället används ett

stort antal engelska interjektioner och pronomen (Sharp 2001: 76).

Ett av de centrala syftena med MIN-projektet var att granska hur det faktiska bruket av engelska importord sammanhänger med språkbrukares attityder till engelsk språkpåverkan överlag. Det framgick att det faktiska språkbruket nästan exakt motsvarar språkbrukares *medvetna* attityder till engelskans inflytande i de nordiska språksamfunden (Sandøy och Kristiansen 2010: 158). Danskarna ställer sig generellt sett mest positiva till engelskans inflytande, medan islänningarna och färingarna ställer sig mest negativa (Kristiansen och Vikør 2006a: 203). Dessa resultat avviker emellertid starkt från resultaten som gäller språkbrukares *undermedvetna* attityder till engelskans inflytande på nationalspråken. På det undermedvetna planet är danskarna de mest negativa till engelska inslag i tal, medan norrmännen och finlandssvenskarna förhåller sig mest positivt till engelska importord (Kristiansen 2006a: 165f.). Sverigesvenskarna har en relativt positiv attityd till engelskan i svenskan både på det medvetna och på det undermedvetna planet (Kristiansen 2006a: 166).

Användningen av importord i svenskan påverkas också av traditionerna för normering och språkvård. En historisk översikt över normering av främmande ord i svenskan presenteras av Ransgart (2004). Frågor kring språkvård, engelskans växande betydelse och domänförlust diskuteras

ytterligare av Jarvad (2001), Höglin (2002), Josephson (2004a, 2004b, 2009), Gellerstam (2005), och Mickwitz (2006, 2008a). I föreliggande studie koncentrerar jag mig på de lingvistiska faktorerna som berör användningen av adjektivimporter; jag behandlar således inte de extralingvistiska faktorerna såsom språkideologi och språkpolitik.

2.1.3 Anpassning av engelska importord till svenskan

2.1.3.1 Bakomliggande faktorer

Termen *anpassning* används i olika betydelser. Hur man definierar anpassning påverkar eventuella kategoriseringar av importord (se distinktionen mellan *främmande ord* och *lånord* i avsnitt 2.1.1.2). Graedler (1998: 54) identifierar fyra olika perspektiv på anpassning: *formellt*, *lexikalt*, *socialt* och *psykologiskt* (se även Johansson och Graedler 2002: 133–136). *Formell anpassning* syftar på hur importorden anpassas fonologiskt, ortografiskt och morfologiskt till mottagarspråkets mönster. *Lexikal anpassning* syftar på hur importorden förhåller sig semantiskt och funktionellt till de övriga orden i mottagarspråkets ordförråd. Med *social anpassning* avses importordens utbredning och frekvens i olika sociala och språkliga kontexter. Slutligen syftar *psykologisk anpassning* på importordens status i språkbrukares mentala lexikon, dvs. om importorden kognitivt uppfattas tillhöra mottagarspråket av

språkbrukarna själva. Vissa forskare har använt termen *anpassning* specifikt om den formella anpassningen av importord, medan de lexikala, sociala och psykologiska aspekterna förts under begreppet *integrering* (se Mickwitz 2010: 49; se också Haspelmath 2009: 42f.).

Formell anpassning av nya importord styrs av både språkstrukturella och sociokulturella faktorer. Med språkstrukturella faktorer avses i första hand det typologiska avståndet mellan det exporterande och det importerande språket. Förutsatt att båda språken har liknande lexikala kategorier med liknande begränsningar på hur dessa kategorier används syntaktiskt, sker anpassning ofta på ett relativt problemfritt sätt (Winford 2010: 173). Internationell forskning har fokuserat i synnerhet på tre aspekter av formell anpassning: genustilldelning av importerade substantiv (Baetens Beardsmore 1971, Poplack, Pousada och Sankoff 1982, Wawrzyniak 1985, Chirsheva 2009, Stolz 2009), tilldelning av derivativa och inflekterande affix (Poplack, Sankoff och Miller 1988, Miller 1997, Treffers-Daller 1999, Wohlgemuth 2009) samt fonologiska ändringar i importorden (Haugen 1950, Poplack och Sankoff 1984, Poplack, Sankoff och Miller 1988, Thomason och Kaufman 1988, Yip 2006).

Bland språkstrukturella faktorer som påverkar anpassningen av importord spelar importordens ortografiska och morfologiska form samt deras semantiska

och syntaktiska egenskaper en väsentlig roll (Graedler 1998: 71–73). Substantivimporter som har en främmande ortografisk form och som är flerstaviga och morfologiskt komplexa får oftare en främmande pluraländelse än andra substantiv, t.ex. *evergreens*, *happenings* (Graedler 1998: 133, Mickwitz 2010: 133f.). Importord som refererar till främmande företeelser och förhållanden är oftare oanpassade än ord som syftar på inhemska företeelser, t.ex. *slacks*, *tories* (Chrystal 1988: 108–115, Graedler 1998: 137–140). Också den syntaktiska placeringen av ett importord kan avgöra om ordet anpassas eller inte; det är vanligt att importord används i positioner som inte kräver böjning (Graedler 1998: 69, Johansson och Graedler 2002: 182, Mickwitz 2010: 79).

Sociokulturella faktorer som är av betydelse för anpassningspraxisen är bl.a. den språkpolitik som förs i det ifrågavarande språksamhället (Omdal 2008b: 176), språkkunskaperna i det importerade språket (Johansson och Graedler 2002: 144) samt det importerade språkets sociala status (Ljung 1988, Johansson och Graedler 2002: 146, Kristiansen 2006b, Kristiansen och Vikør 2006b). Vidare beror anpassningspraxisen på importordets ålder (Johansson och Graedler 2002: 146f.), dess spridning i olika språkdomäner (Chrystal 1988: 101) och dess etablering i mottagar språkets lexikon (Mickwitz 2010: 134f., 155). Avgörande för importordens

anpassning är ofta de aktuella kommunikativa behoven, i synnerhet syftet med att använda importordet (Graedler 1998: 74).

2.1.3.2 Formell anpassning av importord i svensk tidningstext

Anpassningen av engelska importord i svensk tidningstext har tidigare diskuterats av bl.a. Dahlstedt, Bergman och Ståhle (1962), Chrystal (1988), Ljung (1988) och Mickwitz (2008b, 2010). Studierna har i huvudsak behandlat importorden som helhet, dvs. utan åtskillnad mellan olika ordklasser. Jag använder dessa studier som en jämförelsepunkt för de resultat som gäller specifikt för adjektivimporter.

Den mest omfattande analysen av anpassningen av engelska importord i svensk text presenteras av Mickwitz (2008b, 2010). Hennes material utgörs av 6 sverigesvenska och 6 finlandssvenska tidningsnummer från 1975 och 2000 (ca 700 000 löpord). Materialet innefattar 4 633 belägg på moderna engelska importord som representerar 832 olika lexem (Mickwitz 2010: 68). Mickwitz räknar inte in översättningsimporter (t.ex. *överbeskyddande* för eng. *overprotective*), men däremot inkluderar hon hybridsammansättningar (t.ex. *peelingkräm*). I enlighet med MIN-projektets metod (Omdal 2008a: 16–18) indelar Mickwitz importorden i tre kategorier enligt deras anpassningsgrad: *anpassade*, *neutrala* och *oanpassade*. *Anpassade importord* har genomgått en explicit

anpassning av sin form så att den följer svenskans ortografiska eller morfologiska mönster (t.ex. *electronic* → *elektronisk*; Mickwitz 2010: 75). *Neutrala importord* har samma form i svenskan som i engelskan, men bryter inte mot svenskans regler (t.ex. *fax*). *Oanpassade importord* har kvar sin engelska form som bryter mot svenskans ortografiska eller morfologiska konventioner (t.ex. *tools*).

Enligt Mickwitz resultat är majoriteten av beläggen (59 %) på engelska importord i sverigesvensk tidningstext *morfologiskt* anpassade (Mickwitz 2008b: 133f.). 38 procent av beläggen är morfologiskt neutrala och endast 3 procent är morfologiskt oanpassade. Majoriteten av de morfologiskt anpassade importorden utgörs av hybridsammansättningar, t.ex. *faxminne* (exempel ur Mickwitz 2010: 95). Andelen morfologiskt oanpassade importord ligger mellan 2 och 4 procent i alla nordiska språk (Omdal 2008b: 168). Resultaten tyder på att de nordiska språken är relativt öppna för att ta in importord, men att de nordiska språkstrukturerna och böjningssystemen står starka (Omdal 2008b: 169).

Anpassningspraxisen varierar mellan redaktionell text och annonstext. Andelen morfologiskt anpassade importord är 78 procent i redaktionstext men endast 50 procent i annonstext (Mickwitz 2008b: 136f.). I annonstext används importord ofta i satsfragment, t.ex. *28" widescreen* (exempel ur Mickwitz 2008b: 132), där importordet inte utsätts för morfosyntaktiska krav och

där det därför kan användas i originalform. Mickwitz resultat tyder vidare på att anpassningspraxisen inte har förändrats nämnvärt mellan 1975 och 2000; det nyare materialet innehåller en marginellt större andel böjda och avledda former (Mickwitz 2008b: 135). Det finns inte heller någon stor skillnad mellan anpassningspraxisen i de sverigesvenska och i de finlandssvenska tidningarna (Mickwitz 2008b: 134; se också Chrystal 1988: 185f.).

Medan majoriteten av moderna importord i svensk tidningstext är morfologiskt anpassade, är andelen *ortografiskt* anpassade importord betydligt lägre. I Mickwitz sverigesvenska material är 17 procent av beläggen på importord ortografiskt anpassade, 47 procent ortografiskt neutrala och 36 procent ortografiskt oanpassade (Mickwitz 2008b: 156, 2010: 168). I det finlandssvenska materialet är de motsvarande andelarna 23, 50 respektive 27 procent. Således genomgår engelska importord sällan en explicit anpassning av sin stavning. Detta överensstämmer med iakttagelserna i tidigare studier (Söderbergh 1973: 138f., Chrystal 1988: 49, 192). Enligt Mickwitz (2010: 170) är tillfälliga importer oftare ortografiskt oanpassade än frekventa importord. Chrystal (1988: 101) fann dock inget samband mellan frekvens och anpassning.

En del grafemkombinationer hos engelska importord omstavas relativt ofta i svensk tidningstext. De vanligaste typerna av

ortografisk anpassning gäller fonemet /k/ (t.ex. *disco* → *disko*, *musical* → *musikal*), diftongerna /ai/ och /ei/ (t.ex. *site* → *sajt*, *tape* → *tejp*) samt fördubblingen av finala konsonanter (t.ex. *web* → *webb*; Mickwitz 2008b: 150–156, Mickwitz 2010: 172–183). Dessa ändringar har stöd av den svenska språkvården (Mickwitz 2010: 163). Ändringarna görs dock inte helt konsekvent, utan även de engelska stavningsvarianterna förekommer i svensk text, t.ex. *tape*, *web*. Omstavningen <c> → <k> är relativt vanlig i alla nordiska språk (Omdal 2008b: 183).

Det finns ett nära samband mellan ortografisk och morfologisk anpassning av importord. Ortografiskt anpassade importord är ofta även morfologiskt anpassade, t.ex. ortografiskt anpassade substantiv får oftare ett inhemskt böjningssuffix (Johansson och Graedler 2002: 170, Mickwitz 2010: 176f., 189). Substantiv med främmande stavning används däremot gärna i positioner som inte kräver böjning (Johansson och Graedler 2002: 182). Främmande ortografisk form kan förhindra morfologisk anpassning om tillfogning av böjningssuffix bryter mot de grafotaktiska reglerna i svenskan, jfr t.ex. *?ravea*, *?raveare* och *rejva*, *rejvare* (Grünbaum 2003: 67).

Majoriteten av tidigare forskning har koncentrerat sig på anpassningen av substantivimporter. Genustilldelning av substantivimporter har studerats i svenskan av Rûke-Dravina (1969), Kuhn (1985) och

Mickwitz (2010: 113–128), i norskan av Rand Schmidt (1982) och Graedler (1998). En jämförelse av genustilldelning i svenskan, norskan och danskan presenteras av Kilarski (2004). I svenskan får 90 procent av substantivimporter utrumgenus (Mickwitz 2010: 115). Substantivimporternas numerusböjning korrelerar med deras genus (Mickwitz 2010: 127). Enligt Graedler (1998: 158) är genusböjning primär i förhållande till substantivens numerusböjning. Kilarski (2004: 148) argumenterar dock för att numerusböjning föregår genusböjning.

Verbimporter anpassas avsevärt oftare än substantivimporter (Rûke-Dravina 1969: 57, Chrystal 1988: 89, Mickwitz 2010: 145f.; se även Haugen 1953: 536, Graedler 1998: 84, Johansson och Graedler 2002: 177). Samtliga verbimporter i Mickwitz material är morfologiskt anpassade (jfr med 58 % för importord överlag; Mickwitz 2008b: 140, Mickwitz 2010: 92). I Graedlers norska tidningsmaterial är andelen morfologiskt anpassade verbimporter 98 procent (Graedler 1998: 84). På grund av de uppenbart stränga kraven på att verbimporterna ska anpassas kan man enligt Haugen (1950: 223–225) tala om ett strukturellt motstånd mot att importera verb.

Anpassningen av importord har i tidigare studier ofta beskrivits som en gradvis process. Ljung (1988: 15f.) identifierar grovt sett tre stadier i anpassningsprocessen i svensk skrift. I det

första skedet tas ett nytt importord in i sin utländska form. Ordet används ofta inom citattecken. I det andra skedet tilldelas ordet genus och böjningsändelser, men böjningspraxisen kan vackla. I det tredje skedet har importordet anpassats både morfologiskt och ortografiskt och den anpassade formen har konventionaliserats i svenskans lexikon. En liknande beskrivning av den prototypiska anpassningsprocessen ges av Mickwitz (2008b: 158). Enligt henne uppnås det tredje skedet allt mer sällan; i stället får importord ofta behålla den utländska stavningen. För norskans del beskriver Rand Schmidt (1982: 364) ordningsföljden för den successiva introduktionen av inhemska böjningsformer av nya substantivimporter: obestämd form singularis, bestämd form singularis, obestämd form pluralis, bestämd form pluralis. Johansson och Graedler (2002: 182) påpekar att substantivimporter skiljer sig från andra importord och att de övriga ordklasserna inte följer samma anpassningsprocess. Verb och korta adjektiv blir enligt Johansson och Graedler oftast omedelbart och spontant anpassade till norskan (se även Mickwitz 2010: 154).

Anpassning av importord i tal har av praktiska skäl fått mycket mindre uppmärksamhet i tidigare forskning. Dahlman (2007) har undersökt den fonologiska och morfologiska anpassningen av engelska importord i sverigesvenskt och finlandsvenskt talspråk. Hennes resultat tyder på att fonologisk anpassning av

engelska importord är något vanligare i finlandssvenskt tal än i sverigesvenskt tal (i genomsnitt 58 % respektive 46 % av de undersökta fonetiska variablerna är anpassade; Dahlman 2007: 155). Sverigesvenska informanter använder dessutom oftare främmande avledningssuffix (-*ing* i stället för -*ning*) och böjningssuffix (-*s-pluralis*) än finlandssvenska informanter. Äldre informanter använder anpassade former något oftare än yngre informanter (detta gäller dock inte generellt för de nordiska språken; se Svavarsdóttir, Paatola och Sandøy 2010: 54). Den utsträckning i vilken importorden anpassas i tal i de nordiska språken motsvarar allmänt taget anpassningspraxisen i skrift i respektive språk (Svavarsdóttir, Paatola och Sandøy 2010: 50).

2.1.3.3 Anpassning av adjektivimporter

Adjektivimporter har fått relativt lite uppmärksamhet i lingvistisk forskning. De har diskuterats kort i ett fåtal studier av importord i svenskan, men de har inte fått en systematisk behandling. Det har dock observerats att adjektivimporter generellt anpassas i högre grad än substantivimporter. Enligt Mickwitz (2010: 92) är 78 procent av beläggen på engelska adjektivimporter i svensk tidningstext morfologiskt anpassade (jfr med 58 procent av substantivimporter). Andelen morfologiskt anpassade adjektivimporter är högre i svenskan än i

norskan eller danskan (66 %; Omdal 2008b: 172).

Engelska adjektiv importerar i svenskan dels som enskilda ord, dels som en del av engelska fraser, t.ex. *bad boy*, *happy end* (Mickwitz 2010: 154). Vissa adjektivlexem förekommer både med och utan svensk böjning, jfr t.ex. *de "coola" jazzvindarna* och *LMB tar det cool* (exemplen ur Chrystal 1988: 90). Att vissa adjektivimporter inte anpassas till svenskans böjningsmönster kan ibland förklaras med adjektivets fonologiska form. Till exempel *crazy* står alltid oböjt i Chrystals (1988) material, vilket kan bero på att formerna *crazya/krejsia* skulle innehålla två obetonade vokaler i följd, något som bryter mot svenskans fonotaktiska mönster (Edlund och Hene 1992: 112).

Anpassningspraxisen för adjektivimporter har undersökts närmare i två små delstudier i Mickwitz 2010. I den första delstudien granskar Mickwitz (2010: 110–112) sju engelska adjektivimporter med suffixet *-y/-ig* i en tidningskorpus (SvD 2000 i Språkbanken, ca 13 miljoner löpord). Hon jämför antalet belägg på adjektivimporternas anpassade och oanpassade former. De fyra adjektivimporter som finns belagda i *SAOL 12*, och som därför kan anses vara relativt etablerade (*flashig/y*, *sexig/y*, *sportig/y*, *trendig/y*), används nästan uteslutande i den anpassade formen. De tre övriga adjektivimporterna (*corny/cornig*, *dirty/dirtig*, *funky/funkig*), som inte är

belagda i *SAOL 12*, används däremot oftare i den engelska formen. Enligt Mickwitz tyder dessa resultat på att nya tillfälliga adjektivimporter ofta behåller den engelska formen. I norskan anpassas adjektivimporter på *-y* sällan morfologiskt (Johansson och Graedler 2002: 182).

I den andra delstudien granskar Mickwitz (2010: 151–153) kongruensböjningen hos adjektivimporterna *cool*, *crazy*, *safe*, *soft* och *tight*. Hon jämför antalet kongruerande och icke-kongruerande belägg på respektive adjektiv i den ovannämnda tidningskorpusen SvD 2000. Enligt Mickwitz resultat kongruerar adjektivimporterna nästan alltid med huvudordet i kontexten (120 av 127 belägg). De enstaka icke-kongruerande beläggen förekommer alla i predikativ funktion. Enligt Mickwitz tyder resultaten på att engelska adjektiv ibland undviker kongruens med huvudordet i predikativ ställning, men det sker ändå inte systematiskt (Mickwitz 2010: 154; se även Hasselmo 1974: 145–148, 255–257).

Anpassningen av adjektivimporter i talad svenska har endast studerats i mycket liten utsträckning. Dahlman (2007) har jämfört kongruensböjningen av adjektivimporten *cool* i finlandssvenskt och sverigesvenskt talspråk. Hon har sett specifikt på *cool* i predikativ funktion (t.ex. *det är cool/coolt*). Av de finlandssvenska informanterna i studien (N = 39) kongruensböjer 64 procent *cool* i genus och i numerus. Sverigesvenska informanter

(N = 37) kongruensböjer *cool* betydligt oftare; 91 procent av informanterna i genus och 85 procent i numerus (Dahlman 2007: 146). Dessutom kongruensböjer yngre informanter *cool* oftare än äldre informanter (Dahlman 2007: 157).

2.2 Adjektiv

Föreliggande studie granskar ett stort antal adjektiv och deras egenskaper och preferenser i ett autentiskt material. Ordklassen adjektiv har traditionellt fått mindre uppmärksamhet inom lingvistisk forskning än både substantiv och verb (McNally och Kennedy 2008: 1). I avsnitt 2.2.1 redogör jag för de centrala inriktningarna i den allmänlingvistiska forskningen om adjektiv. Därefter diskuterar jag i avsnitt 2.2.2 tidigare studier av adjektiven i svenskan. I avsnitt 2.2.3 refererar jag vilka kategorier som är praktiska för den grammatiska beskrivningen av adjektiven i svenskan och därmed även för analyserna i föreliggande studie.

2.2.1 Adjektiv i allmän språkvetenskap

Ordklassen adjektiv uppvisar stor språktypologisk variation. Av denna orsak har det visat sig svårt att ge en allmängiltig definition av adjektiv. Vissa språk tycks helt sakna ordklassen adjektiv och uttrycker "adjektiviska" betydelser på andra sätt och med andra medel (Kuipers 1968, Kinkade 1983, Dixon 1984: 584, Schachter 1985:

13–20, McCawley 1992; jfr dock Paul 2010). I andra studier har adjektiv trots allt betraktats som en universell kategori som går att identifiera i alla världens språk (Baker 2003, Dixon 2004). De flesta adjektivdefinitioner som har framlagts bygger på en kombination av semantiska, morfologiska och syntaktiska kriterier (se Wetzler 1996, Baker 2003, bidragen i Dixon och Aikhenvald 2004, samt Beck 2002 som även innehåller en översikt av tidigare definitioner).

Semantiskt sett betecknar adjektiven oftast egenskaper (Dixon 1982, Thompson 1988). Vissa egenskaper tenderar att realiseras som adjektiv oftare än andra i världens språk. Språk med en liten adjektivklass har typiskt adjektiv som betecknar dimensioner (t.ex. *stor, lång*), ålder (t.ex. *ung, ny*), värde (t.ex. *bra, dålig*) och färg (t.ex. *svart, vit*), medan endast språk med större adjektivklasser har adjektiv som betecknar fysiska egenskaper (t.ex. *hård, tung*), känslor (t.ex. *glad, ledsen*) eller hastighet (t.ex. *långsam, snabb*; Dixon 1982: 46–59, 2004: 4). Adjektiv från olika semantiska fält har även konstaterats ha olika grammatisk användning; de föredrar t.ex. olika avledningsaffix och de används i olika positioner inom en nominalfras Dixon (1982: 15–34).

Den semantiska forskningen i adjektiv har i synnerhet fokuserat på två teman: adjektivens graderbarhet och betydelsen hos adjektiv-substantiv-par. Båda frågorna, såsom majoriteten av forskningen i

adjektiv överhuvudtaget, har i första hand studerats inom generativ lingvistik. Graderbarhet har typiskt ansetts vara en utmärkande egenskap hos adjektiv (Dixon 2004: 11, 21), men även andra ordklasser kan ingå i komparativa konstruktioner. Graderbarhet har diskuterats av bl.a. Bolinger (1972), Bresnan (1973), Neeleman, van de Koot och Doetjes (2004) och Doetjes (2008).

Betydelsen hos adjektiv-substantiv-par (komposition) har behandlats av bl.a. Vendler (1968), Kamp (1975), McNally och Boleda (2004) samt Cinque (2010). En distinktion görs traditionellt mellan intersektiv och icke-intersektiv komposition. Intersektiv komposition gäller adjektiv-substantiv-par (AN) vars betydelse är skärningsmängden mellan adjektivets och substantivets extensioner ($A \cap N$), t.ex. *en röd bil* = ' $\{\text{röda objekt}\} \cap \{\text{bilar}\}$ '. Icke-intersektiv läsning gäller däremot fraser som t.ex. *en sann patriot* \neq ' $\{\text{sanna objekt}\} \cap \{\text{patrioter}\}$ ' (exemplen ur Malmgren 1990: 71; se avsnitt 2.2.2.1). I predikativ position (*bilen är röd*) förutsätter adjektiven en intersektiv läsning. I attributiv position kan adjektiv däremot beroende på kontexten ha intersektiv, icke-intersektiv eller dubbeltydig läsning (Cabredo Hofherr 2010: 7). Adjektiv med icke-intersektiv läsning placeras oftast närmast det huvudord som de bestämmer (Larson 1998). Kopplingen mellan intersektiv respektive icke-intersektiv läsning av adjektiven och nominalfrasernas syntaktiska (djup)struktur

diskuteras av t.ex. Sproat och Shih (1991), Larson (1998) och Cinque (2010).

Teoretiskt inriktade syntaktiska beskrivningar av adjektiv har presenterats av bl.a. Jackendoff (1977), Valois (1991), Delsing (1993), Bouchard (1998), Scott (2002) och Cinque (2010; för en kort översikt se Cabredo Hofherr 2010: 10–20). Adjektiv antas generellt ha två syntaktiska huvudfunktioner: attributiv och predikativ. Inom den generativa traditionen betraktades den predikativa användningen som primär och den attributiva som en härledning av denna (Chomsky 1957, Baker 1978: 308). Denna uppfattning stöter dock på flera grundläggande problem. Det finns ett stort antal adjektiv som inte alls kan användas i predikativ funktion. Vidare har ett adjektiv i attributiv respektive i predikativ position ofta olika betydelser (Winter 1965, Bolinger 1967; jfr distinktionen mellan intersektiv och icke-intersektiv tolkning ovan). Semantiska begränsningar på adjektivens syntaktiska användning diskuteras utförligt av Bolinger (1967; se också Ferris 1993). För en diskussion kring problem med den generativa synen på adjektivens syntax se Cinque (2010: 49–54).

Studier av adjektiv har även ofta behandlat deras placering inom nominalfraser. I synnerhet den inbördes ordningsföljden mellan adjektiviska bestämmingar har fått mycket uppmärksamhet. Adjektiv som betecknar inneboende eller objektiva egenskaper placeras oftast närmare huvudordet än

adjektiv som betecknar temporära och subjektiva egenskaper (Whorf 1945, Hetzron 1978). Denna tendens har visat sig gälla i typologiskt olika språk (Sproat och Shih 1991). Mer detaljerade hierarkier angående adjektivens inbördes ordningsföljd presenteras av t.ex. Quirk m.fl. (1985), Scott (2002) och Laenzlinger (2005). Ordningsföljden mellan adjektiviska bestämmingar varierar dock beroende på om de är prenominala eller postnominala (Lamarche 1991, Bosque och Picallo 1996, Bouchard 1998).

Under de senaste åren har formella analyser av adjektiv kombinerats med korpuslingvistisk och probabilistisk metodologi inom både kognitionsvetenskapen och språkteknologin. En relativt ny forskningsinriktning är den s.k. *distributionella semantiken* som modellerar betydelsen av ett ord i form av en vektor utgående från statistiska data om vilka kontexter ordet förekommer i (Landauer och Dumais 1997, Schütze 1998; för en översikt av vektorbaserade semantiska modeller se Turney och Pantel 2010). Dyliga analyser har nyligen utvidgats till adjektiv-substantiv-par och beskrivningen av deras kompositionella betydelse (se Mitchell och Lapata 2008, Guevara 2010, Baroni och Zamparelli 2010).

2.2.2 *Adjektiv i svenskan*

2.2.2.1 Morfologi och semantik

Tidigare forskning i svenskans adjektiv har dominerats av studier av adjektivens morfologi. Adjektivbildning och produktiviteten hos enskilda adjektivbildande suffix har behandlats av Tamm (1899), Berg (1918–1919), Ljunggren (1939, 1940), Söderbergh (1964, 1965), Dunås (1966), Loman (1979), Nilsson (1993a, 1993b) och Norde (2005). Adjektivens kongruensböjning i genus, numerus och sexus har beskrivits av Belanner (1947), Teleman (1965) och Widmark (1991). Adjektiviska sammansättningar har studerats av Bergman (1960), Abelin (1989) och Haglund-Dragic (2005). Adjektivens komparation har diskuterats av Hylén (1924), Larsson (1940), Sigurd (1967), Hedquist (1979), Nordberg (1982, 1991), Teleman (1987a) och Lundbladh (1988).

Ordklassen adjektiv är öppen och produktiv i svenskan. Avgränsningen gentemot andra ordklasser är oftast relativt entydig i och med att adjektiven har ett specifikt böjningsmönster (se avsnitt 2.2.3.2). Definitionssvårigheterna har huvudsakligen gällt participen (Andersson 1985: 154). Particip bildas till verb, men används syntaktiskt som adjektiv. Perfektparticip (t.ex. *förvånad*, *lagad*, *stulen*) böjs dessutom som adjektiv. Presensparticip (t.ex. *förvånande*, *slående*) är oböjliga. Semantiskt sett har en del av participen

bevarat verbala egenskaper såsom agentivitet (t.ex. *lagad*), medan andra particip är adjektiviska (t.ex. *förvånad*). Kriterier för participens adjektivering respektive för bevarad verbalitet diskuteras utförligt av Malmgren (1990) utgående från Lindroth (1906). *Svenska Akademiens grammatik* behandlar particip som en särskild ordklass (se avsnitt 2.2.3.4).

Adjektivens denotativa betydelse är ofta svår att fastställa. Malmgren (1990) diskuterar vilka definitionsformat som lämpar sig bäst för adjektiven inom lexikografin. Det idealiska formatet – användningen av ett överordnat begrepp – är inte lika användbart för adjektiv som det är för substantiv och verb, eftersom adjektiv sällan är hierarkiskt ordnade (Malmgren 1990: 92). En ytterligare svårighet uppstår av att adjektiven har olika semantiska tolkningar beroende på vilket huvudord de bestämmer. En detaljerad typologi över relationer mellan adjektiv och deras huvudord presenteras av Malmgren (1990; se även Andersson 1985). Exempelvis är förhållandet mellan adjektivet och dess huvudord olika i fraserna (i) *en röd bil* (ii) *en liten elefant* och (iii) *en flitig student*. I (i) är *röd* en inbyggd egenskap hos adjektivet. I (ii) är betydelsen hos *liten* relativ till huvudordets referent (dvs. en liten elefant är t.ex. större än en stor groda). I (iii) fungerar *flitig* som bestämning till huvudordets referent i egenskap av en viss funktion (dvs. en flitig student studerar flitigt; exemplen ur Malmgren 1990). En

semantisk klassificering av adjektiven har tidigare också gjorts av Noreen (1904; för en sammanfattning se Malmgren 1990: 62f.)

Adjektivens morfologiska och semantiska egenskaper korrelerar med deras frekvens. De flesta av de 50 mest frekventa adjektiven i svenskans basvokabulär (utgående från en tidningskorpus på 1 miljon löpord, Press 65; se Allén 1971: 27–55) består av enkla rotmorfer (t.ex. *stor*, *ny*, *hel*). Dessutom tillhör de flesta av dessa adjektiv något av de åtta semantiska fält som enligt Dixon (1982) är primära för adjektiv. Adjektiv med lägre frekvens är däremot allra oftast flermorfemiga (t.ex. *förarglig*, *illusorisk*, *hängiven*) och de går oftast inte att placera i något av Dixons semantiska fält (Hellberg 1988: 126f.; angående Dixon 1982 se avsnitt 2.2.1).

2.2.2.2 Syntax

Adjektivens syntaktiska användning i svenskan har studerats ur ett kvantitativt perspektiv av Hene (1984, 1988). Hon analyserar personbeskrivande adjektiv i ett material på 20 barn- och ungdomsböcker. Av de totalt 8 268 beläggen på personbeskrivande adjektiv i materialet står 43 procent i predikativ funktion, 33 procent i attributiv funktion och 24 procent som adverbial. Valet av adjektivens syntaktiska funktion beror dels på huvudordets referent, dels på adjektivets betydelse (Hene 1988: 202). Om ett personbeskrivande adjektiv beskriver en person som helhet, används

adjektivet oftast i predikativ funktion (t.ex. *Jag var så kolossalt arg på honom*; se även Malmgren 1990: 141). Om ett adjektiv beskriver endast en del av en person, används det oftast i attributiv funktion (t.ex. *Kitty har blå ögon*; exemplen ur Hene 1988: 202, 205). Adverbiell användning är vanligare för helbeskrivningar än delbeskrivningar av personer (28 % respektive 5 % av beläggen).

Enligt Henes resultat korrelerar adjektivens syntaktiska användning med deras semantiska egenskaper; adjektiv från olika semantiska fält tenderar att föredra olika syntaktiska funktioner. Adjektiv inom fält som betecknar relativt stabila tillstånd, såsom *Nationalitet* (t.ex. *engelsk*), *Ras* (t.ex. *vit*), *Kön* (t.ex. *kvinnlig*), *Kroppbyggnad* (t.ex. *lång*) och *Ålder*, används oftast attributivt (t.ex. *ung*; Hene 1988: 210). Predikativ funktion dominerar däremot ofta för adjektiv som betecknar mer temporära egenskaper inom fälten *Fysiologiska tillstånd och behov* (t.ex. *trött*), *Liv och hälsa* (t.ex. *skadad*) samt *Känsla, sinnesstämning och lynne* (t.ex. *rädd*; Hene 1988: 212). Adverbiell funktion är vanligast för adjektiv som betecknar *Aktivitet, tempo och intensitet* (t.ex. *långsam*), *Ödmjukhet och beundran* (t.ex. *tacksam*) och *Beslutsamhet och uthållighet* (t.ex. *bestämd*; Hene 1988: 213). Liknande tendenser i adjektivens syntaktiska användning har tidigare rapporterats även för skoluppsatser (Martinsson 1978: 30f.).

Adjektivens syntaktiska preferenser sammanhänger enligt Hene med de mer

generella principerna för diates och subjektval. När ett adjektiv används i predikativ funktion, fungerar dess huvudord oftast som satsens subjekt. Predikativ funktion föredras för helbeskrivningar av personer, eftersom vi gärna väljer ord med mänskliga referenter till subjekt i satser (Hene 1988: 205; angående subjektval och diates se Sundman 1987). Olika typer av predikativ har studerats djuptgående av Bolander (1980). Hon diskuterar utifrån ett skönlitterärt material hur olika typer av subjektspredikativ påverkar informationsstrukturen i en sats. Enligt Bolander har predikativ olika roller och funktioner i satser med kopulaverb (*vara, bli*) och i satser med betydelsebärande verb (t.ex. *ligga, stå, leva*). Predikativ som bestämmer ett kopulaverb anger en egenskap till satsens subjekt (t.ex. *hon är sjuk*). Predikativ som bestämmer ett betydelsebärande verb betecknar däremot samtidigt både en egenskap och en händelse, jfr t.ex. *hon ligger sjuk* (Bolander 1980: 185).

2.2.2.3 Avvikande böjningsparadigm

Svenska adjektiv kongruensböjs typiskt i genus, numerus, species och sexus (se avsnitt 2.2.3.2). Vissa adjektiv är oböjliga, bl.a. *bra, kul* och *less*. Därtill finns det ett fåtal (ca 30) adjektiv som saknar neuturmform, t.ex. *kry/*krytt/krya, lat/*latt/lata* (för en lista se Pettersson 1990: 297f.). De flesta av dessa adjektiv är enmorfemiga och slutar i grundform

antingen på vokal eller på dental klusil, /t/ eller /d/. Neutrumform saknas även av vissa etablerade adjektivimporter, t.ex. *disträ*, *gravid*, *paranoid*.

Förklaringarna till varför vissa adjektiv har ett ofullständigt böjningsparadigm har varierat i olika studier. Betydelsen av fonologiska faktorer betonas av Hellberg (1974) och Iverson (1981), medan Johansson (1999) presenterar en huvudsakligen semantisk förklaring. Löwenadler (2010) visar emellertid att varken fonologiska eller semantiska faktorer ensamma kan förklara alla belägg på ofullständig böjning. Löwenadler argumenterar för att bildningen av neutrumformer för adjektiv som *ny* → *nytt* och *röd* → *rött* representerar suppletiv böjning (Löwenadler 2010: 103; se även Teleman 1969: 202, Pettersson 1990: 299). Orsaken till att vissa adjektiv saknar neutrumform är att de inte har utsatts för något större ”kommunikativt behov” att bli böjda i neutrum (Löwenadler 2010). Detta återspeglas av att dessa adjektiv antingen är relativt sällsynta i svenskan eller att de kollokerar starkt med ord med utrumgenus, t.ex. ord med mänskliga referenter (t.ex. *gravid*, *lat*).

Inkongruens mellan adjektiv och dess huvudord är ett relativt vanligt fenomen i informellt talspråk. Numeruskongruens saknas ofta i predikativ funktion i bl.a. norrländska dialekter, t.ex. *de är trött* (Thelander 1979, Fichtelius 1980). Oböjda predikativ i pluralis är dock en

allmän nordskandinavisk företeelse (Dahlstedt och Ågren 1954: 268). Tendensen till att inte böja predikativ är generellt starkare när verb och predikativ bildar ett fast uttryck, t.ex. *Vi är van vid X*, *De är säker på X* (Knudsen 1973: 32, Fichtelius 1980: 7).

I standardsvenskan förekommer semantiskt betingad inkongruens, t.ex. *ärter är gott* och *Sverige är beredd*. Exempelvis syftar *Sverige* i *Sverige är beredd* implicit på animata referenter (Hagåsen 1992: 70). För en diskussion av grammatiskt respektive semantiskt genus och numerus se Åkermalm 1970: 90ff., Teleman 1987b, Hagåsen 1992 och Källström 1993. Adjektivens inkongruens har behandlats ur ett språkvårdsperspektiv i Wellander 1939 och Widmark m.fl. 1992.

2.2.3 *Adjektiv enligt Svenska Akademiens grammatik*

Svenska Akademiens grammatik (hädanefter SAG) är det ledande auktoritativa grammatiska verket för svenskan i dag. SAG fungerar därför som utgångspunkt för de grammatiska analyserna i föreliggande studie. I det som följer refererar jag SAG:s beskrivning av ordklassen adjektiv, dess egenskaper och dess användningsmönster. Jag inkluderar även particip som jag behandlar som en underkategori av adjektiv i denna studie (se avsnitt 3.1).

2.2.3.1 Definition, betydelse och morfologisk struktur

SAG definierar adjektiv utgående från semantiska, morfologiska och syntaktiska kriterier. Semantiskt sett är adjektivens funktion att ange en egenskap hos sin *predikationsbas*, dvs. det syntaktiska led som adjektivet bestämmer (SAG: Adjektiv §2). Egenskaper som adjektiv betecknar kan vara både stabila och temporära, jfr t.ex. *argsint* respektive *arg*. Även adjektiv som betecknar en temporär egenskap har dock vanligtvis oavgränsad aktionsart, dvs. egenskapen har inte någon naturlig slutpunkt i tiden (SAG: Adjektiv §4). Adjektiv som betecknar stabila respektive temporära egenskaper skiljer sig i fråga om vilka andra ord de kan användas tillsammans med. Adjektiv som betecknar temporära egenskaper kan t.ex. inte kombineras med tidsadverbialet *numera*, jfr t.ex. **Han är numera arg* och *Han är numera argsint* (SAG: Adjektiv §5).

Adjektiv kan utgående från sin betydelse indelas i karakteriserande och klassificerande adjektiv. De flesta adjektiv har en karakteriserande betydelse, dvs. de beskriver en referent utan att hänföra den till någon klass av objekt eller företeelser (SAG: Adjektiv §6). Karakteriserande adjektiv kan graderas, t.ex. *Hon är ganska/väldigt trevlig*. Klassificerande adjektiv betecknar däremot skarpt avgränsade klasser av referenter, bl.a. nationalitet (t.ex. *franskt vin*), referentiell sfär (t.ex. *en militär lösning*) eller deiktisk tidsrelation (t.ex. *den tidigare presidenten*).

Klassificerande adjektiv används oftast attributivt, men kan även användas predikativt, t.ex. *Vinet är franskt*. Vissa klassificerande adjektiv implicerar en kontrastiv tolkning i predikativ ställning, t.ex. *Lösningen är militär (och inte diplomatisk)* (SAG: Adjektiv §7). Klassificerande adjektiv är inte graderbara, men primärt klassificerande adjektiv kan ibland användas i karakteriserande funktion, t.ex. *Han var så/väldigt svensk* (SAG: Adjektiv §9).

Adjektiv har en varierande morfologisk struktur. En del adjektiv utgörs av enkla rotmorfem, t.ex. *stor, grön, vacker*. Jämfört med antalet substantiviska och verbala rotmorfem i svenskan är antalet adjektiviska rotmorfem dock tämligen litet: några hundra (SAG: Adjektiv §25). Adjektiviska rotmorfem kan bestå av en stavelse av typen $K_{0-3}VK_{0-3}$, t.ex. *arg, blå, lång*, eller av en sådan stavelse kombinerad med en eller flera obetonade stavelser, t.ex. *mogen, orange, sekundär*. Vidare finns ett fåtal adjektiviska rotmorfem som slutar på obetonad vokal, bl.a. *lila, redo, öde* (SAG: Adjektiv §26).

De flesta adjektiv är avledningar till substantiv, verb, egennamn eller andra adjektiv. Produktiva adjektivbildande suffix är i svenskan *-ig* (t.ex. *randig, skakig*), *-lig* (t.ex. *festlig, vänlig*), *-isk* (t.ex. *gotisk, kuwaitisk*), *-sk* (t.ex. *himmelsk, kubansk*), *-bar* (t.ex. *njutbar, vändbar*), *-enlig* (t.ex. *normenlig, regelenlig*), *-aktig* (t.ex. *busaktig, mardrömsaktig*), *-artad* (t.ex. *egenartad, klyschartad*) och *-mässig* (t.ex. *rutinmässig*).

volymmässig). Andra adjektivbildande suffix, såsom *-sam*, *-abel*, *-al*, *-ant*, *-är*, *-iv*, *-ell* och *-ös*, är improduktiva i svenskan och förekommer antingen i redan lexikaliserade avledningar eller i importord, t.ex. *reliabel*, *digital*, *redundant*, *volontär*, *emotiv*, *marginell*, *glamorös* (SAG: Adjektiv §29). Prefixavledning av andra adjektiv är också ett produktivt sätt att bilda nya adjektiv, t.ex. *giltig* → *ogiltig*, *aktiv* → *hyperaktiv*, *nordisk* → *urnordisk* (SAG: Adjektiv §31, §32). Adjektiv kan vidare bildas genom sammansättning av två led, varav det sista är ett adjektiv. Förledet utgörs oftast av ett substantiv, verb eller adjektiv, t.ex. *bombsäker*, *pratglad*, *mörkblå*. I vissa fall kan även pronomen, adverb och prepositioner fungera som förled, t.ex. *mångdubbel*, *baktung*, *avlång* (SAG: Adjektiv §33).

2.2.3.2 Böjning

Adjektiv följer ett specifikt böjningsmönster som skiljer sig från de övriga ordklasserna. Ett typiskt adjektiv har tre slags böjning: komparationsböjning, kongruensböjning samt kasusböjning i genitiv. I komparationsböjningen förekommer tre böjningsformer: positiv, komparativ och superlativ, t.ex. *vacker*, *vackrare*, *vackrast*. Endast adjektiv med graderbar betydelse kan kompareras. Positiv är den morfologiskt ommarkerade formen i och med att den saknar komparationssuffix (SAG: Adjektiv §41). I positiv grad kongruensböjs de allra flesta adjektiv enligt predikationsbasens

grammatiska egenskaper. I komparativ har adjektiv ingen kongruensböjning. I superlativ har adjektiv endast species- och kasusböjning, t.ex. *vackrast* – *den vackraste* (SAG: Adjektiv §52). Samtliga adjektiv böjs i kasus genitiv om adjektivet står sist i en nominalfras som har genitivisk funktion, t.ex. *de äldres speciella kunskaper*, *Katarina den storas tid* (SAG: Adjektiv §69).

I positiv grad har ett typiskt adjektiv fyra böjningsformer: oböjd form samt tre böjda former med huvudallomorferna *-t*, *-a* och *-e*. Adjektivets böjningsform bestäms av predikationsbasens grammatiska egenskaper: genus, numerus och species. Den oböjda formen, t.ex. *snabb*, *flitig*, används i obestämd form utrum singularis. Suffixet *-t*, t.ex. *snabbt*, *flitigt*, används i obestämd form neutrum singularis. Suffixet *-a*, t.ex. *snabba*, *flitiga*, används både i pluralis och i bestämd form. Suffixet *-e*, t.ex. *snabbe*, *flitige*, används i bestämd form singularis maskulinum. I pluralis har ett adjektiv samma form oavsett predikationsbasens genus eller species. När adjektivet fungerar som en bestämning till en verbfras eller till en infinitivfras, dvs. när predikationsbasen inte har genus, står adjektivet i obestämd form neutrum singularis, t.ex. *Att tiga är klokt ibland*. Specieskongruens förekommer endast när adjektivet används attributivt (SAG: Adjektiv §41, §52).

Böjningssuffixen *-t* och *-a* har alternativa varianter, dvs. allomorfer. Variationen i adjektivens böjningsparadigm beror på adjektivstammens fonetiska

struktur (SAG: Adjektiv §41). Om adjektivstammen slutar på en dental klusil, [d] eller [t], assimileras denna med böjningssuffixet *-t* i obestämd form neutrum singularis, t.ex. *dold* → *dolt*, *hård* → *hårt*, *svart* → *svart*. I vissa fall förkortas dessutom stamvokalen, t.ex. *bred* → *brett*, *våt* → *vått* (jfr Löwenadler 2010; se avsnitt 2.2.2.3). I adjektiv som slutar på obetonat *-en* faller [n] bort i obestämd form neutrum singularis, t.ex. *mogen* → *moget*, *vaken* → *vaket* (SAG: Adjektiv §55). Adjektiv som slutar på avledningssuffixet *-ad* får i pluralis och i bestämd form böjningssuffixet *-e*, t.ex. *rakryggad* → *rakryggade* (SAG: Adjektiv §53). I adjektiv som slutar på *-el*, *-en* och *-er* faller obetonat [e] före böjningssuffixen *-a* och *-e*, t.ex. *vacker* → *vackra*, *vackre* (SAG: Adjektiv §54).

Adjektiv kongruensböjs allra oftast enligt predikationsbasens grammatiska egenskaper. I predikativ funktion kan adjektiv dock alternativt kongruera med predikationsbasens semantiska numerus eller genus, t.ex. *Hälften av grannarna är trevliga*, *Statsrådet är sjuk* (SAG: Predikativ §12, §13). Den semantiska pluralböjningen förutsätter att referenten är animat, t.ex. *Möblemanget var helt* {*nytt*/**nya*}. Om predikationsbasen har en svagt referentiell funktion får adjektivet neutrumform, t.ex. {*Choklad*/*Ärter*} *är gott*. I attributiv funktion kongruensböjs adjektiv alltid enligt predikationsbasens grammatiska numerus och genus, t.ex. *ett* {*sjukt*/**sjuk*} *statsråd* (SAG: Adjektiv §59, §61, §64).

En del adjektiv har ingen kongruensböjning. De oböjliga adjektiven är av tre typer: (i) adjektiv som slutar på obetonad vokal, t.ex. *lila*, *ähta*, (*o*)*ense*, *öde*, *redo*, *solo*, inklusive engelska adjektivimporter på *-y*, t.ex. *crazy*, *groggy*, (ii) adjektiv på *-s*, t.ex. *gratis*, *medelålders*, och (iii) ett antal adjektiv med adverb- eller substantivstam, eller adjektiv som etymologiskt sett har adverblikt eller substantiviskt ursprung, t.ex. *lagom*, *slut*. Några adjektiv vacklar mellan att vara oböjliga och att ha kongruensböjning, bl.a. flera adjektivimporter, t.ex. *beige*, *orange*. Dessa adjektiv har större benägenhet att ta *-a*-suffix än *-t*-suffix, t.ex. {*orange/orangea*} *byxor* men {*orange/?orängt*} *mönster* (SAG: Adjektiv §57). Slutligen finns det ett fåtal adjektiv som inte bildar obestämd form neutrum singularis. Det gäller flera enstaviga adjektiv som slutar på dental klusil, t.ex. *lat* → **latt*, *rädd* → **rätt*. Det gäller också de flesta adjektiv med slutbetoning och stamslut på lång vokal plus [d], t.ex. *hybrid* → **hybrit*/*tt*, samt flerstaviga adjektiv som slutar på lång vokal, t.ex. *disträ* → **disträt*/*tt*. De två sistnämnda typerna är uteslutande importerade adjektiv (SAG: Adjektiv §56; se också avsnitt 2.1.3.3).

2.2.3.3 Syntaktisk användning

Syntaktiskt sett är adjektivens typiska funktion att vara huvudord i en adjektivfras. Adjektivfraser kan stå i följande syntaktiska funktioner: adjektivattribut (t.ex. *Den blinda*

valpen sover på mattan), predikativt attribut (*En valp, än så länge blind, sover på mattan*), bundet subjektspredikativ (*Valpen som sover på mattan är blind*), bundet objektspredikativ (*Det starka ljuset gjorde valpen blind*), fritt subjektspredikativ (*Nyfödd och blind sover valpen på mattan*), fritt objektspredikativ (*De lämnade valpen blind på mattan*), adverbial (*Valpen kröp blint omkring på mattan*) och huvudled i nominalfras (*Blindas rättigheter bör tryggas*; SAG: Adjektiv §37, Adjektivfraser §59).

Vissa adjektiv har begränsad syntaktisk användning. Ett antal oböjliga adjektiv är begränsade till predikativ funktion och används aldrig eller mycket sällan attributivt eller adverbialt, t.ex. (*o*)ense, redo, slut. Några oböjliga adjektiv står attributivt endast i positioner där syntaxen kräver obestämd form, jfr t.ex. *en kul typ, ett kul äventyr, kul typer, *den kul typen* (SAG: Adjektiv §38). En del adjektiv är begränsade till attributiv och adverbial funktion och förekommer aldrig predikativt. Detta gäller framförallt ett antal oböjliga expressiva adjektiv, t.ex. *djävla, stackars, ynka*, samt ett antal adjektiv med förstärkande eller bekräftande (modal) betydelse, t.ex. *förment, synnerlig, uttrycklig* (SAG: Adjektiv §39). Vissa adjektiv förekommer aldrig som adverbial, t.ex. *lat, rädd*, som inte bildar obestämd form neutrum singularis. Flera andra adjektiv är mycket ovanliga i adverbial position på grund av att de betecknar egenskaper som inte gärna kan användas som bestämmningar till aktioner

eller andra egenskaper, dvs. till verbfraser eller inom adjektivfraser, t.ex. *belägen, bofast* (SAG: Adjektiv §40).

2.2.3.4 Particip

SAG behandlar particip som en självständig ordklass utgående från ordbildningskriterier. Particip indelas i perfektparticip och presensparticip. Particip avleds från verb med participsuffix. Perfektparticip avleds av svaga verb med suffixen *-d, -t, eller -dd*, t.ex. *städa* → *städad*, *läsa* → *läst*, *se* → *sedd*, och av starka verb med suffixet *-en*, t.ex. *bryta* → *bruten*. Presensparticip avleds med suffixen *-ande* eller *-ende*, t.ex. *skrämna* → *skrämmande*, *gå* → *gående* (SAG: Particip §8, §29). Particip kan ha verbal eller adjektivisk betydelse (se diskussionen av Malmgren 1990 i avsnitt 2.2.2.1). Den verbala respektive den adjektiviska tolkningen är beroende av kontexten. När betydelsen hos ett particip helt kan härledas ur betydelsen hos verbet, har participet verbal betydelse, t.ex. *rasande* i *Det rasande huset begravde dem*. När betydelsen hos ett particip inte omedelbart syftar på verbets aktion, har participet däremot adjektivisk betydelse, t.ex. *Han är rasande* (SAG: Particip §1, §2). Om språkbrukare inte kan förmodas identifiera något verb i stammen kan ett particip anses ha övergått till att vara adjektiv, t.ex. **konstla* → *konstlad*, (SAG: Adjektiv §72).

Perfektparticip har identiskt böjningsparadigm med adjektiv: de har

kongruensböjning, komparationsböjnings och kasusböjning i genitiv. Böjningssuffixen har dessutom samma varianter som adjektivens, t.ex. *känd, känt, kända, kändare, kändas* osv. (SAG: Particip §24). Presensparticip är däremot oböjliga förutom i kasus. I detta avseende ansluter sig presensparticip till samma mönster som adjektiv på obetonad vokal, jfr t.ex. *skrämmande, gående* och *äpta, öde* (SAG: Adjektiv §57).

Particip kan användas i samma syntaktiska funktioner som adjektiv: bundet och fritt subjekts- och objektspredikativ, predikativt attribut, adjektivattribut, adverbial och huvudled i en nominalfras (SAG: Particip §19, §36). När ett perfektparticip av ett transitivt verb står som bundet predikativ till verben *vara* eller *bli*, fungerar konstruktionen som perifrastisk passiv, t.ex. *Vinsten blev firad ≈ Vinsten firades* (SAG: Particip §20). Verbala presensparticip kan endast i begränsad omfattning användas som bundna predikativ (jfr *Det ramlande barnet* och **Barnet var ramlande*).

2.3 Korpuslingvistik och probabilistisk lingvistik

Föreliggande studie utnyttjar en korpuslingvistisk metod. I detta avsnitt koncentrerar jag mig på att ge en koherent bakgrund till det korpuslingvistiska tankesättet. Jag diskuterar vilka grundantaganden det s.k. probabilistiska perspektivet på lingvistisk analys bygger på.

Därefter redogör jag för två centrala begrepp i korpuslingvistik, *kollokation* och *kolligation*, som spelar en framträdande roll i studien. Slutligen presenterar jag några analysmodeller inom korpuslingvistik som har använt kollokations- och kolligationsanalyser för en detaljerad beskrivning av interrelationerna mellan lexikala egenskaper. Mina exempel berör i första hand adjektiv, eftersom de utgör studieobjekten i min studie.

2.3.1 Probabilistiskt perspektiv på språket

Korpuslingvistiska analyser behandlar data om distributionen av lingvistiska element i ett sampel av autentiskt språkbruk. De distributionella egenskaperna är av tre typer: (i) frekvens (dvs. hur många belägg ett element har i en korpus), (ii) spridning (dvs. hur jämnt beläggen på ett element är fördelade över korpusen), och (iii) frekvens av samförekomst (dvs. hur ofta ett element förekommer tillsammans med något annat specifikt element i korpusen; Gries 2010b: 122, 2010c: 269). Korpuslingvistisk analys implicerar ett grundantagande om att de distributionella egenskaperna är väsentliga för vilken betydelse och/eller funktion ett lingvistiskt element har. I och med att språket är ett mentalt fenomen, antas de distributionella egenskaperna följaktligen spela en central roll även för en språkbrukares mentala representation av språket.

Det finns en bred uppsättning av psykologisk och lingvistisk forskning som tyder på att lingvistisk kompetens inte utgörs av kategoriska regler, utan att den snarare består av statistisk information om de distributionella egenskaperna hos lingvistiska element. Den dominerande uppfattningen inom psykologin i dag är att människans kognition bygger på probabilistiskt processande, dvs. på statistisk information om tidigare upplevelser (se Anderson 1990, Rao, Olshausen och Lewicki 2002, Chater, Tenenbaum och Yuille 2006, Chater och Oaksford 2008). I likhet med kognition generellt, uppvisar den lingvistiska kompetensen en stor mängd probabilistiska drag.

Probabilitet, eller sannolikhet, anges som ett tal mellan 0 och 1 eller mellan 0 % och 100 %. 0 respektive 0 % betecknar omöjlighet, medan 1 respektive 100 % betecknar säkerhet. I korpuslingvistiska analyser operationaliseras sannolikheten P av en händelse A som den relativa frekvensen av utfallen av A i ett utfallsrum Ω , dvs. $P(A) = |A| / |\Omega|$. Till exempel har adjektivformen *marginell* (obestämd form utrum singularis) 469 belägg i mitt material, varav den i 294 fall står som adjektivattribut. Den relativa frekvensen av att *marginell* är adjektivattribut är således $P = 294/469 = 0,627$ eller ca 63 procent. Detta är också sannolikheten för att ett slumpmässigt valt belägg på *marginell* i materialet är adjektivattribut (se vidare avsnitt 3.3; för en översikt av

sannolikhetsteorins tillämpningar i lingvistik se Bod, Hay och Jannedy 2003b; för en introduktion i sannolikhetslära se t.ex. Blom m.fl. 2005). Medan kategoriska språkbeskrivningar ofta fokuserar på vad som är grammatiskt eller ogrammatiskt, anger probabilistiska beskrivningar vad som är vanligt, typiskt, sällsynt osv. i förhållande till andra element i en paradigmatis relation (Manning 2003: 309f., Conrad 2010).

De probabilistiska tendenserna gäller så gott som alla aspekter av språket: förståelse, produktion, förstaspråksinlärning, variation, förändring, lingvistisk kategorisering osv. Resultaten av psykolingvistiska studier visar bl.a. att språkförståelse påverkas av frekvensen hos de enheter som hittas i språket överlag. Exempelvis känns högfrekventa ord snabbare igen än lågfrekventa ord (t.ex. Howes och Solomon 1951, Forster 1976, Whaley 1978, Grosjean 1980). I språkproduktion tenderar högfrekventa ord att bli fonetiskt reducerade (t.ex. Zipf 1935, Hooper 1976, Bybee och Scheibman 1999, Bybee 2001) och de uttalas snabbare än mer sällsynta ord (t.ex. Gahl 2008, Bell m. fl. 2009, Tily m. fl. 2009). Vidare spelar frekvens en viktig roll för bl.a. produktiviteten hos morfologiska mönster, t.ex. avledning (t.ex. Baayen m. fl. 2003, Hay och Baayen 2005, Baayen 2009). Inte minst har betydelsen av frekvens betonats för förstaspråksinlärning (för översikter se t.ex. Tomasello 2003, Diessel och Tomasello 2005, Behrens 2008 och

Goodman, Dale och Li 2008). Barn tillägnar sig språket genom att abstrahera mönster från enstaka exempel i det språk som de hör. Mönstren blir olika starka beroende på hur frekventa deras realiseringar är (Abbot-Smith och Tomasello 2006: 275; för en noggrann översikt av frekvens effekter i språket se Ellis 2002a, 2002b, Diessel 2007 och Gilquin och Gries 2009).

Probabilistiska analyser tar i beaktande språklig variation som en inherent egenskap av alla språk. Variationen finns mellan olika språkbrukare, men också en enskild språkbrukares språk varierar. Alla kan variera sitt eget språk enligt den lingvistiska och extralingvistiska kontexten. Denna förmåga förutsätter en implicit kunskap om distributioner (Mendoza-Denton, Hay och Jannedy 2003; se även Conrad 2010: 228). Språket varierar även diakront, dvs. det förändras – och frekvens är en central faktor för denna process. Ett välkänt exempel är *grammatikalisering* (t.ex. Hopper och Traugott 1993, Poplack och Tagliamonte 1999, Bybee 2003a, Bybee 2003b), som syftar på en process där en lexikal konstruktion förlorar en stor del av sin denotativa betydelse och i stället får en grammatisk funktion (t.ex. svenskans futurummarkör *kommer att*). Den semantiska försvagningen vid grammatikalisering orsakas av konstruktionens höga frekvens; dessutom innebär grammatikalisering ofta en fonetisk reduktion (jfr Zipfs lag).

Språkets (både synkrona och diakrona) variation visar att lingvistiska

kategorier och kategoritillhörighet generellt är gradienta. Exempelvis är varken fonem eller ordklasser strängt avgränsade kategorier.

Fonemkategorierna representerar snarare probabilistiska distributioner av akustiska och artikulatoriska parametrar (Pierrehumbert 2003: 182f.). De traditionella ordklasserna motsvaras i sin tur av kluster av ord i ett distributionellt syntaktiskt-semantiskt-morfologiskt kontinuum (Manning 2003: 313–315). Kategorier är centrala för lingvistisk beskrivning, men kategoritillhörighet behöver inte för den delen vara en statisk eller kategorisk egenskap (Bod, Hay och Jannedy 2003a: 4). Probabilistiska analyser konceptualiserar och operationaliserar kategorier som olika distributionsmönster.

Den mentala representationen av språket utgörs således inte av en samling kategoriska regler, utan snarare av gradienta mönster som kan analyseras som statistiska distributioner (Bod, Hay och Jannedy 2003a: 10). Enligt probabilistiska språkmodeller är den mentala representationen av språket specifik för varje individ (t.ex. Barlow och Kemmer 2000, Bybee och Hopper 2001, Bod, Hay och Jannedy 2003b, Bybee 2006). Varje gång han/hon kommer i kontakt med ett lingvistiskt element, läggs detta element i ett multidimensionellt nätverk som innefattar distributionell information på ett antal nivåer: (i) fonetiska, fonologiska och prosodiska egenskaper, (ii) morfologiska och

syntaktiska egenskaper, (iii) semantiska och diskurs-pragmatiska egenskaper, (iv) sociolingvistiska egenskaper, och (v) information om samförekomster på alla nivåer, både lingvistiska och extralingvistiska (Gries 2010a: 337f., se också Miller och Charles 1991: 26, Bybee 2006: 717). Varje belägg påverkar hela språksystemet, om än minimalt, genom att förstärka eller försvaga existerande mönster eller genom att skapa ett nytt (Halliday 2005: 67, Elman m.fl. 1996, Abbot-Smith och Tomasello 2006, Bod 2009).

2.3.2 *Kollokation*

Kollokation och kolligation är två typer av distributionella egenskaper som har en framträdande ställning inom korpuslingvistik. Begreppen introducerades av Firth (1957: 194, 1968: 181). Jag behandlar kollokation i detta avsnitt och kolligation i avsnitt 2.3.3.

Kollokation syftar på en syntagmatisk attraktion mellan två eller flera lexikala element: morfem, ord, fraser och uttryck. Kollokationsanalyser görs typiskt på ordnivå (se diskussion i Hoey 2005: 158f.). Varje ord föredrar en specifik lexikal kontext, dvs. det tenderar att förekomma tillsammans med vissa ord oftare än med andra. Exempelvis förekommer lexemet GRÄS ofta tillsammans med lexemet GRÖN, och lexemet BREV ofta tillsammans med lexemen SKRIVA och LÄSA (Kjellmer 1996: 83). Attraktionen mellan ord analyseras statistiskt

utgående från data i en korpus. Syftet med kollokationsanalys är att hitta ord som har signifikant fler samförekomster i en korpus än vad som kunde vara en tillfällighet (Sinclair 1966: 418, Berry-Roghe 1973: 103, Hoey 1991: 6f.). En övergripande diskussion av begreppet kollokation ges i bl.a. Partington 1998, Hunston 2002, McEnery, Xiao och Tono 2006, och Evert 2009.

Kollokationsstyrkan mellan två ord O_1 och O_2 (en *nod* och dess *kollokat*) räknas utgående från (i) storleken på den undersökta korpusen, (ii) antalet belägg på O_1 respektive O_2 i korpusen, samt (iii) antalet belägg där O_1 och O_2 förekommer inom ett specificerat avstånd från varandra (se *kollokationsfönster* nedan). Om antalet samförekomster är signifikant större än vad som kunde förväntas av ren tillfällighet, är O_2 ett signifikant kollokat till O_1 . Det faktiska antalet samförekomster bedöms mot det förväntade antalet med hjälp av ett associationsmått. Associationsmättet möjliggör en jämförelse av kollokationsstyrkor mellan olika ordpar. Det finns över 50 olika associationsmått (Evert 2009: 1243), varav de vanligaste i kollokationsanalyser är z-värdet, t-värdet, MI, log likelihood-kvoten samt Fishers exakta test. En noggrann diskussion av för- och nackdelarna med de olika associationsmått i kollokationsanalyser finns i Evert 2005. En kortare överblick ges i Wiechmann 2008 och Evert 2004, 2009.

Samförekomster mellan ord räknas inom ett visst *kollokationsfönster*, t.ex. 5 ord till vänster och 5 ord till höger (L5–R5) om det undersökta ordet (*noden*). Storleken på kollokationsfönstret varierar mellan olika studier. Enligt Stubbs (1995a: 32f.) har man tidigare oftast använt L2–R2 eller L3–R3. Enligt Berry-Rogghe (1973) och Jones och Sinclair (1974) är L4–R4 tillräckligt för att upptäcka de mest signifikanta kollokaten (se dock Siepmann 2005 angående kollokation på längre avstånd; se även Fried och Östman 2003, Östman 2005). De flesta kollokationsstudier tar inte sats- eller meningsgränser i beaktande i det valda kontextfönstret (Halliday 1966: 151, Jones och Sinclair 1974: 21, Stubbs 1995b: 246), men vissa studier avgränsar definitionen av kollokat till satsinterna ordkombinationer (Kjellmer 1987: 133, Smadja 1993).

Kollokationsförhållanden antas oftast råda mellan två element (Jones och Sinclair 1974, Sinclair 1987). Ordkombinationer med fler än två ord ses oftast som ett separat fenomen (se dock Kjellmer 1984 och Smadja 1993). Flerordskombinationer har betecknats med många olika namn, bl.a. *lexical bundles* (Biber och Conrad 1999), *clusters* (Kenny 2000: 99) och *multi-word strings* (Mauranen 2000: 120). Siepmann (2005: 417) visar att mångordiga kombinationer sällan kan reduceras till binära kollokationer. För en diskussion av tidigare forskning i flerordskombinationer, se Biber 2009 och Greaves och Warren 2010.

Den största variationen i hur begreppet kollokation har definierats gäller dess semantiska ställning. Forskare som följer den Firthianska forskningstraditionen har utgått från en rent statistisk definition av kollokationen som oberoende av ordkombinationernas betydelse (t.ex. Jones och Sinclair 1974, Sinclair 1991, 2004, Stubbs 1996, Hoey 2005). Evert (2009) föreslår beteckningen *empirisk kollokation* för denna definition. Inom fraseologisk forskning har kollokation däremot oftast definierats som en i någon mån lexikaliserad ordkombination, t.ex. *hålla – tal*, i stället för *ge/göra/ha – tal* (Benson, Benson och Ilson 1986, Mel'čuk 1998, Hausmann 2003). Evert (2009) använder beteckningen *lexikal kollokation* för denna kollokationstyp. Slutligen har kollokation inom datalingsvistik definierats som en ordkombination med idiosynkratiska semantiska eller syntaktiska egenskaper, dvs. som en icke-kompositionell ordkombination (Choueka 1988, Manning och Schütze 1999: 184). Sag m.fl. (2002) samt Evert (2009) använder beteckningen *multiword expressions* för dylika ordkombinationer. En noggrann diskussion av olika kollokationsdefinitioner ges av Bartsch (2004: 27–64).

Kollokationsanalys är en av korpuslingvistikens mest använda analysmetoder. Den är grundläggande för forskning i *kontextuell semantik*, dvs. för den typ av betydelsebeskrivning som bygger på den kontextuella distributionen av språkliga enheter. Kontextuell betydelse har ibland

också kallats för kollokationell betydelse (Leech 1974, Partington 1998). Kollokationsanalyser har använts i synnerhet för att belysa skillnaden mellan närsynonyma ord, för engelskans del mellan bl.a. *powerful* – *strong* (Halliday 1966: 150, Church m. fl. 1991, Church m.fl. 1994), *handsome* – *pretty* (Palmer 1976: 96, Leech 1974: 20), *between* – *through* (Kennedy 1991), *absolutely* – *completely* – *entirely* (Partington 1998), *big* – *large* – *great* (Biber, Conrad och Reppen 1998), *almost* – *nearly* (Kjellmer 2003), samt *high* och *tall* (Taylor 2003). Gries (2001, 2003) har jämfört kollokaten till engelska adjektivpar på *-ic/-ical* (t.ex. *alphabetic* – *alphabetical*), dvs. adjektiv som skiljer sig morfologiskt. Kollokationsstudier i svenskan har i regel varit semantiskt och fraseologiskt orienterade och de har således fokuserat lexikaliserade ordförbindelser (se Malmgren 2003, Svensén 2004, Rosqvist 2011)

Kollokationsanalyser har redan länge varit ett centralt verktyg inom lexikografen (Sinclair 1987: 319, Clear 1993: 271, Hoey 1997: 4). Lexikografisk forskning har producerat både ordböcker som baserar sig på kollokationsanalyser, t.ex. COBUILD (Sinclair 1995), och ordböcker över kollokationer (Kjellmer 1994, Lea 2002). Kollokationsanalys har varit en viktig analysmetod också inom ramsemantiken (*Frame semantics* och projektet *FrameNet*; se t.ex. Ruppenhoffer, Fillmore och Baker 2002, Fillmore, Johnson och Petruck 2003). Under de senaste åren har kollokationsanalys i allt större

omfattning utnyttjats även inom datalingsvistik i bl.a. maskinöversättning, hantering av naturligt språk (NLP) och vektorrum-modeller inom distributionell semantik (Evert 2009: 1217f.; se Evert 2005: 23–27 för översikt och referenser).

2.3.3 Kolligation

Termen *kolligation* har en varierande användning inom lingvistik. Firth (1968: 181) använde termen för att beteckna en syntagmatisk attraktion mellan grammatiska kategorier, t.ex. ordklasser eller syntaktiska funktioner (jfr kollokation, dvs. en syntagmatisk attraktion mellan lexikala enheter). Numera används kolligation däremot oftast för att syfta på en attraktion mellan en lexikal enhet och en grammatisk kategori (Tognini-Bonelli 2001: 163, Sinclair 1998: 15, Stubbs 2001a: 449). Till exempel det engelska verbet *budge* attraheras till konstruktionen [modalt hjälpverb + *budge*] (t.ex. *will/won't budge*; Sinclair 1998: 13). Kolligationell preferens kan även gälla hela fraser, t.ex. engelskans *naked eye* tar ofta en framförställd bestämd artikel och en preposition (t.ex. *to the naked eye, for the naked eye*; Sinclair 1998: 15).

Den mest omfattande definitionen av kolligation ges av Hoey (2005). För Hoey (2005: 43) täcker kolligation tre aspekter av distributionell attraktion: (i) förhållandet mellan en lexikal enhet och en grammatisk kontext (t.ex. *consequence* + *BE* + bisats; Hoey 2005: 57f.), (ii) förhållandet mellan

en lexikal enhet och en syntaktisk funktion i vilken enheten realiseras (t.ex. *consequence* används ofta som adverbial; Hoey 2005: 44–48) och (iii) förhållandet mellan en lexikal enhet och informationsstrukturen i den fras, mening, text eller diskurs som enheten används i (t.ex. *consequence* förekommer ofta som en del av temat i en mening; Hoey 2005: 49–52). Följaktligen använder Hoey kolligation som ett överordnat begrepp som omfattar alla aspekter av grammatiska preferenser hos en lexikal enhet.

Kolligationsanalyser har i likhet med kollokationsanalyser i första hand använts för att granska skillnader mellan närsynonyma ord. Det har visat sig att närsynonyma ord ofta skiljer sig avsevärt till sina grammatiska preferenser. Till exempel engelskans *little* och *small* föredrar olika grammatiska kontexter; *little* förekommer bl.a. betydligt mer sällan i predikativ funktion (Biber, Conrad och Reppen 1998: 93). Liknande jämförelser har gjorts för bl.a. engelskans *quake* – *quiver* (Atkins och Levin 1995), *begin* – *start* (Biber, Conrad och Reppen 1998: 95–100) och finskans verb som betecknar tänkande (Arppe och Järvikivi 2007, Arppe 2008). Närsynonymer kan även ha olika morfosyntaktiska preferenser, t.ex. finskans adjektiv *tärkeä* 'viktig' och *keskeinen* 'central' föredrar olika kasus (Jantunen 2001: 183–185).

Resultaten av tidigare kolligations- och kollokationsanalyser tyder på att olika ordformer av samma lexem ofta har avsevärt olika distributionella preferenser. Togtini-

Bonelli (2001: 96–100) har t.ex. visat att olika böjningsformer av italienskans SAPERE 'veta' föredrar olika grammatiska konstruktioner. Detta gäller även de två alternativa infinitivformerna *saper* och *sapere*; *saper* förekommer oftast tillsammans med andra infinitiver, medan *sapere* används med bisatser. I finskan, som har ett rikt kasussystem, kollokerar olika böjningsformer av t.ex. lexemen KAUNIS 'vacker' och HYVÄ 'god' med olika verb (Jantunen 2004: 27f.). Engelskans SEEK 'söka' har också visat sig ha olika kollokationsmönster beroende på verbets böjningsform; medan t.ex. *seek* och *seeking* har flera gemensamma kollokat (bl.a. *advice*, *government*, *political*), uppvisar presensformen *seeks* ett helt annat kollokationsmönster (t.ex. *attractive*, *black*, *caring*; Stubbs 2001b: 27f.; se också Sinclair 2004: 31).

Skillnaderna mellan de distributionella preferenserna hos lexemens olika ordformer kan bero på att ordformerna åtminstone i vissa fall har en självständig ställning i språkbrukarens mentala representation av språket, dvs. att de utgör kognitivt särskilda lexikala enheter (Sinclair 1991: 8, Stubbs 2001b: 27). Aston och Burnard (1998: 8) påpekar att även olika betydelsenyanser av samma ordform kan ha olika distributionella preferenser och att de därmed kunde ses som kognitivt olika lexikala enheter. Metodologiskt visar dessa studier klart att distributionella preferenser bör analyseras separat för enskilda

ordformer (Firth 1968: 181, Stubbs 2001b: 27f.). Slutligen bör noteras att de distributionella preferenserna av en ordform inte är konstanta över alla språkregister, utan de varierar avsevärt t.ex. mellan olika texttyper (Biber, Conrad och Reppen 1998: 43–54, Butler 2004: 157, Newman och Rice 2006).

2.3.4 *Interrelaterade distributionella egenskaper*

2.3.4.1 Extended Lexical Unit

Korpusbaserade analyser, såsom kollokations- och kolligationsanalyser, visar att de traditionella nivåerna av lingvistisk analys (morfologi, syntax, semantik osv.) inte utgör självständiga system. Sinclairs (1991) studie av kollokationer representerar ett av de första och mest tongivande argumenten för att lyfta fram interrelationerna mellan lingvistiska nivåer i centrum för (korpus)lingvistikens forskningsfält. Sinclair betonar samspelet mellan betydelsen av ett uttryck och dess kontextuella preferenser. Till exempel det engelska grafordet *second* kan på basis av en kollokationsanalys sägas ha två huvudbetydelser: 'andra' (när det används t.ex. med orden *the, world, war, year, child, wife*) och 'sekund' (när det föregås av *per, radians, cycles*). De två huvudbetydelserna förekommer förutom i olika lexikala kontexter även i olika grammatiska kontexter: *second* i betydelsen 'andra' förekommer oftast i en definit nominalfras,

medan *second* i betydelsen 'sekund' oftast är indefinit (Sinclair 1991: 107). De kollokationella preferenserna av de två betydelseerna korrelerar följaktligen med de kolligationella preferenserna.

Enligt Sinclair har ord ingen självständig betydelse, utan betydelsen beror på de interrelaterade lexikala och grammatiska kontexterna (Sinclair 1991: 108). Förhållandet mellan ett ord och dess kontext är emellertid reciprokt. Kontexten styr ordvalet, medan det valda ordet i sin tur utgör en del av kontexten för de andra orden (Sinclair 1998: 8). Flerledade uttryck innebär en samselektion av ord med kompatibla lexikala och grammatiska preferenser (Tognini-Bonelli 2001: 101). I och med att samselektionen i hög grad styrs av ord- eller ordformspecifika preferenser, utgör dylika preferenser en väsentlig del av den mentala representationen av ett språks grammatik. Följaktligen finns det ingen skarp distinktion mellan lexikonet och syntaxen (Sinclair 1966: 411, 1991: 102–105). Språkssystemets allmänna grammatik bygger på generaliseringar som vi gör utgående från användningsmönstren av enskilda ord och uttryck (Sinclair 1991: 100). Lexikala enheter består således inte endast av betydelse och form, utan av ett stort antal interrelaterade egenskaper som inkluderar enhetens användningspreferenser på flera nivåer.

Sinclair vidareutvecklade senare sin modell för lexikala enheter (s.k. *extended lexical units* eller *extended units of meaning*) till

att omfatta fyra kontextuella parametrar: (i) kollokation (se avsnitt 2.3.2), (ii) kolligation (se avsnitt 2.3.3), (iii) semantisk preferens och (iv) semantisk prosodi (Sinclair 1996, 1998, 2004; för en sammanfattning se Stubbs 2009: 123–126). Med *semantisk preferens* avser Sinclair ett attraktionsförhållande mellan enheten och ord ur ett visst semantiskt fält (till skillnad från kollokation som är ett attraktionsförhållande mellan konkreta ordformer). Till exempel engelskans *large* kollokerar generellt med ord som ingår i det semantiska fältet *Kvantitet och storlek* (t.ex. *number, scale, part, quantities, amount(s)* osv.; Stubbs 2001b: 65). Observationer som gäller semantisk preferens utgår oftast från forskares intuitiva generaliseringar (för ett försök på en mer empiriskt baserad metod se Dilts och Newman 2006, Dilts 2009).

Semantisk prosodi syftar i Sinclairs modell på den kommunikativa funktionen hos en lexikal enhet. Semantisk prosodi omfattar de bakomliggande motiven till att en viss lexikal enhet har valts i en specifik kontext (Sinclair 1996: 87f., 1998: 20, Stubbs 2001b: 65, 2001a: 449). Termen semantisk prosodi har dock en varierande användning i lingvistik. Tidigare användes termen (också av Sinclair själv) huvudsakligen för att beteckna den känsla eller attityd som en enhet bidrar till att uttrycka (oftast på axeln positiv – negativ; Sinclair 1991: 70–75, Louw 1993: 157, Stubbs 1995a: 42–48, 1995b: 247–250; för fler referenser se Xiao och McEnery 2006:

106). Hunston (2007) använder termerna *diskursfunktion* och *semantisk association* för att skilja mellan de två typerna av semantisk prosodi.

De fyra parametrarna i Sinclairs modell växelverkar med varandra och bygger tillsammans upp den mentala representationen av en lexikal enhet. De kollokationella preferenserna påverkar vilka grammatiska kontexter enheten används i (t.ex. [modalt hjälpverb + *budge*]) – och tvärtom: de kolligationella preferenserna påverkar vilka lexikala kontexter enheten attraheras till (t.ex. *will/won't/can/could* + *budge*). De kollokationella preferenserna återspeglas på en mer abstrakt nivå i enhetens semantiska preferens (t.ex. förekommer *budge* ofta i uttryck som uttrycker vägran). Semantisk preferens bidrar i sin tur starkt till att skapa enhetens semantiska prosodi som på ett generellt plan styr vilka situationella kontexter enheten används i (t.ex. uttrycker *budge* implicit en frustration över att något objekt inte flyttar på sig; Sinclair 1998).

2.3.4.2 Lexical Priming

Hoeys (1997, 2005) modell för lexikala enheter kombinerar explicit den korpuslingvistiska metoden med kognitiv teori. Utgångspunkten för Hoeys modell utgörs av kollokationer. Enligt Hoey (2005: 2) är kollokationer avgörande för att kunna förklara varför vissa ordkombinationer är mer naturliga än andra. Följaktligen har

kollokationella preferenser en kognitivt reell ställning i det mentala lexikonet (Hoey 2005: 4).

Kollokationer (som ett mentalt fenomen) uppstår enligt Hoey genom den kognitiva processen *priming*. Den mentala representationen av språket påverkas av det implicita minnet av alla språkbrukssituationer som en individ har varit med om (Hoey 2005: 7). Varje enhet i det mentala lexikonet är kumulativt laddat med alla lingvistiska och extralingvistiska kontexter i vilka ordet har påträffats. I och med att varje språkbrukare har varit med om åtminstone delvis olika språkbrukssituationer, är orden följaktligen olika laddade för alla (Hoey 2005: 8). Statistiska analyser av korpusdata kan antyda vilka priming-parametrar som sannolikt delas av ett stort antal språkbrukare (Hoey 2005: 15).

Priming av lexikala enheter i denna betydelse utgör enligt Hoey (2005: 9) grunden för ett språks struktur överlag. Återkommande användning av ordkombinationer leder till uppkomsten av mer abstrakta mentala generaliseringar som vi kallar för grammatik. Grammatik är enligt Hoey följaktligen ett emergent system, dvs. ett system som uppstår genom vår erfarenhet av språkbrukssituationer (se Hopper 1988, 1998; för psykolingvistisk evidens se Bybee och Hopper 2001). Eftersom varje nytt exempel på språkbruk påverkar hur en enhet är laddad ur en priming-synpunkt, är den mentala

representationen av språket i ständig förändring (Hoey 2005: 9). Således utgör priming enligt Hoey (2005: 12) drivkraften bakom såväl språkbruk och språkstruktur som språkförändring. Hoey's språkmodell bär därmed tydliga likheter med probabilistiska språkmodeller (se avsnitt 2.3.1).

Hoey (2005: 13) identifierar tio typer av lingvistisk priming, dvs. parametrar som den mentala representationen av en lexikal enhet omfattar. De grundläggande typerna är samma som hos Sinclair: kollokation, kolligation, semantisk preferens (Hoey använder termen *semantisk association*) och semantisk prosodi (Hoey använder termen *pragmatisk association*). Hoey's definition av kolligation är dock bredare än Sinclairs; enligt Hoey inbegriper kolligation bl.a. enhetens preferens för att förekomma i en viss syntaktisk funktion (se avsnitt 2.3.3).

Till skillnad från Sinclair inbegriper de kontextuella preferenserna hos en lexikal enhet enligt Hoey flera parametrar på diskursnivå. Hoey identifierar tre typer av priming som gäller på det textuella planet. *Textuell kollokation* syftar på enhetens preferens att förekomma i specifika kohesiva funktioner i en diskurs (t.ex. frasen *på vintern* används oftast som tidsbestämning för den händelse som utgör diskurstopiken, men *på vintern* är sällan en diskurstopik i sig själv). *Textuell semantisk association* syftar i sin tur på enhetens preferens att förekomma i en viss semantisk relation till övriga enheter i en diskurs (t.ex. frasen *till höger* används

ofta i kontrastivt syfte). Slutligen syftar *textuell kolligation* på enhetens preferens att förekomma i en viss position inom en diskurs (t.ex. frasen *i krig* förekommer oftast satsfinalt). Hoey ser de lexikala enheterna som språkets primära beståndsdelar som skapar struktur även på högre abstraktionsnivåer. Priming-parametrar på olika abstraktionsnivåer påverkar naturligtvis varandra (Hoey använder den engelska termen *nesting*) och är följaktligen interrelaterade på ett intrikat sätt.

2.3.4.3 Grammar Patterns, Collostructions, Behavioral Profiles

Majoriteten av korpuslingvistisk forskning har fokuserat på de distributionella egenskaperna av enskilda ordformer eller lexem i en korpus som helhet. Under de senaste två årtiondena har det dock blivit alltmer vanligt att i stället utgå från specifika grammatiska strukturer och granska vilka enheter som starkast attraheras till dem. Exempelvis utgår Renouf och Sinclair (1991) från engelska treordssekvenser av typen [funktionsord + innehållsord + funktionsord], t.ex. [*a* + *N* + *of*], och visar att respektive sekvenstyp typiskt tillhör specifika semantiska fält. Hunston och Francis (2000) granskar i sin tur vilka ord som attraheras till olika *grammar patterns*, dvs. till återkommande grammatiska strukturer som tillför en viss betydelse till ett uttryck. Hunston och Francis (2000:

93f.) noterar t.ex. att mönstret [ADJ] + *that* attraherar adjektiv från fyra olika betydelsekategorier (för en jämförelse av Hunstons och Francis språkmodell och Hoeyes priming-modell se Hoey 2009). Det senaste inslaget i den korpusbaserade analysen av ord i specifika grammatiska strukturer är emellertid kollostruktionsanalys (för en översikt se Stefanowitsch och Gries 2009) som kombinerar korpuslingvistiska metoder med en konstruktionsgrammatisk teoriram (t.ex. Fillmore 1988, Goldberg 2006). Kollostruktionsanalys omfattar tre skilda analysmetoder (Stefanowitsch och Gries 2003, Gries och Stefanowitsch 2004a, 2004b) som granskar förhållandet mellan lexikala enheter och konstruktioner utgående från deras faktiska och förväntade antal samförekomster i korpusdata. Kollostruktionsanalyser har i svenskan gjorts av Hilpert (2006, 2008).

Den hittills mest omfattande analysmetoden som granskar interrelationerna mellan lexikala egenskaper på olika nivåer av lingvistisk analys är den s.k. *behavioral profile*-metoden (Divjak och Gries 2006, 2008, Gries 2010a, Gries och Otani 2010). Metoden har använts i första hand för kognitivt-semantiska beskrivningar av närsynonymer. *Behavioral profile*-analyser förutsätter en manuell annotation av de undersökta lexikala enheterna i en korpus. Beläggen på de lexikala enheterna annoteras med totala variabler (s.k. *ID-tags* i enlighet med Atkins 1987), bl.a. morfologiska

egenskaper (t.ex. numerus, kasus), syntaktiska egenskaper (t.ex. syntaktisk funktion, satstyp), semantiska egenskaper (t.ex. abstrakt/konkret, animat/inanimat) och kollokationer. Dessa data konverteras sedan till en kontingenstabell som anger den relativa frekvensen med vilken de undersökta enheterna samförekommer med respektive *ID-tag*. Metoden utnyttjar således ett probabilistiskt tankesätt. Slutligen evalueras data i kontingenstabellen med en multifaktoriell statistisk analys, t.ex. hierarkisk agglomerativ klusteranalys, som åskådliggör hur de undersökta enheterna förhåller sig till varandra. Exempelvis har ordformerna *big* och *little* enligt Gries och Otani (2010: 132) en likadan användning i engelskan (dvs. de har liknande

variabelvärden). Däremot avviker deras användning signifikant från ett annat antonympar *large* och *small*.

Såsom de allra flesta korpuslingvistiska studier har *behavioral profiles*-analyserna hittills begränsat sig till att jämföra antingen olika former och betydelse av samma lexem eller olika former av semantiskt närrelaterade ord (Divjak och Gries 2009: 276). Dessa studier har framförallt visat att analysen av distributionella preferenser på olika lingvistiska nivåer ger meningsfulla resultat i och med att de möjliggör förklaringar av generella lingvistiska processer (t.ex. variation, förändring) i enlighet med aktuell psykolingvistisk teori (se avsnitt 2.3.1; se också Gilquin och Gries 2009).

3 Material och metod

3.1 Studieobjekt

Samtliga delpublikationer i avhandlingen har samma studieobjekt: adjektiv som har importerats från engelskan till svenskan 1945–1999. Jag kallar dessa adjektiv för *moderna engelska adjektivimporter*. Jag har identifierat adjektiven uteslutande utgående från Stålhammars (2003: 40ff.) förteckning över engelska importord från 1900-talet. Föreliggande studie tar således inte direkt ställning till hur importord definieras eller till hur de avgränsas gentemot inhemska nybildningar genom att explicit ifrågasätta tidigare definitioner. Syftet med studien är inte att ge en uttömmande lista över alla engelska adjektiv som förekommer i svenskan – en sådan lista vore naturligtvis omöjlig att sammanställa. Studien kartlägger snarare de allmänna tendenserna för hur adjektivimporter används i svensk text genom en detaljerad analys av en begränsad ordgrupp. På det här sättet kan studien även åskådliggöra centrala drag hos adjektiven i svenskan överlag.

Stålhammars (2003) förteckning över engelska importord från 1900–1999 bygger i första hand på uppgifterna i *Nationalencyklopedins ordbok (NEO)*, *Nyordsboken* (Moberg 2000), *Nyord i svenskan från 40-tal till 80-tal* (2001) samt *Svenska Akademiens ordbok* (i dess elektroniska version). Därtill har Stålhammar kompletterat förteckningen

med uppgifter från tidigare forskning i engelska importord inom nordiska språk (se avsnitt 2.1.2). För varje importord ges en datering av när ordet har introducerats i svenskan. Analogt med MIN-projektet har jag satt gränsen för moderna adjektivimporter vid 1945. I och med att över 85 procent av orden i förteckningen finns belagda i ordböckerna (Stålhammar 2003: 4), innefattar listan huvudsakligen importord som kan anses vara relativt etablerade i svenskan. Däremot inkluderar förteckningen få spontana eller tillfälliga importord. Tillfälliga importord skulle dock inte heller lämpa sig för de kvantitativa analyserna i publikationerna III och IV som förutsätter ett visst minimiantal belägg på de undersökta ordformerna i materialet (se avsnitt 3.3).

Gruppen moderna engelska adjektivimporter täcker enligt min definition även participimporter, trots att t.ex. *SAG* behandlar particip som en särskild ordklass (se avsnitt 2.2.3.4). Particip förekommer dock i samma syntaktiska funktioner som adjektiv, vilket har gjort det möjligt att inkludera dem i den kvantitativa analysen i publikation III. Perfektparticip följer dessutom samma böjningsmönster som adjektiv. Deras morfologiska och morfosyntaktiska egenskaper kan således analyseras på samma grund. Particip ökar även den morfologiska variationen inom den undersökta adjektivgruppen, vilket är värdefullt för analysen av interrelationerna

mellan morfologi och andra lingvistiska nivåer.

De undersökta adjektiven omfattar både *direkta* och *indirekta* importter (se avsnitt 2.1.1.2). Direkta importter syftar på ord som har importerats från engelskan i sin helhet i antingen anpassad eller oanpassad form, t.ex. *flexibel* (av eng. *flexible*) respektive *crazy*. Indirekta importter syftar på ord vars form eller betydelse har påverkats av engelskan, men som består av morfem som funnits i svenskan sedan tidigare. Indirekta importter inbegriper bland annat s.k. *översättningsimportter* som är morfem-för-morfem-översättningar av en engelsk ordmodell, t.ex. *vattenburen* av engelskans *waterborne*. Det är emellertid ofta problematiskt att dra en gräns mellan översättningsimportter och direkta importter. Det är t.ex. tveksamt om adjektivimporten *provokativ* (av eng. *provocative*) har bildats genom översättning av ordstammen och avledning därav (substantivet *provokation* har funnits i svenskan sedan 1855 enligt *NEO*), eller genom omstavning (<c> → <k>) och suffixersättning (*-ive* → *-iv*), eller genom ett samspel mellan dessa ordbildningsmetoder. Oberoende av vilken importstrategi som har använts utgör *vattenburen* och *provokativ* nya ord för svenskan. Det är därför meningsfullt att studera hur de blivit en del av svenskans språkssystem utgående från samma kriterier som andra importord.

Till skillnad från översättningsimportter utesluter jag en annan typ av indirekta importter från studien, nämligen s.k. *betydelseimportter*. Betydelseimportter är ord som har funnits i svenskan sedan tidigare, men som har fått en ny eller utvidgad betydelse efter en engelsk ordmodell. Exempelvis har adjektivet *hög* sedan 1959 använts även i betydelsen 'narkotikapåverkad' efter engelskans *high*. Ordet *hög* har dock funnits i svenskan sedan äldre fornsvensk tid (*NEO*). Eftersom betydelseimportter inte utgör någon ny form i svenskan kan deras formella anpassning inte studeras med samma utgångspunkt som andra importord.

Sammanlagt uppfyller 146 adjektivlexem i Stålhammars (2003) förteckning min definition av moderna engelska adjektivimportter. Adjektivlexemen realiseras i materialet som olika ortografiska former. Dessa representerar i sin tur olika böjningskategorier. Jag använder termen *adjektivform* för att beteckna adjektivlexemens enskilda stavningar och böjningsformer. Till exempel *tajta* (pluralis), *tajta* (bestämd form), *tigha* (pluralis) och *tigha* (bestämd form) är fyra olika adjektivformer av samma lexem (de har dock ett identiskt uttal).

3.2 Material

Primärmaterialet för samtliga delpublikationer utgörs av Språkbankens

elektroniska tidningskorpusar som tillhandahålls av Göteborgs universitet (<http://spraakbanken.gu.se/>). Materialet för publikation I består av åtta tidningskorpusar från en tioårsperiod mellan 1995 och 2004: Press 95, Press 96, Press 97, Press 98, GP 01, GP 02, GP 03 och GP 04. Materialet för publikationerna II–IV inkluderar ytterligare tre äldre korpusar: Press 65, Press 76 och DN 1987. Studien utnyttjar således samtliga tidningskorpusar som fanns tillgängliga i Språkbankens databas 2007–2010. Sammanlagt består materialet för publikation I av ca 103 miljoner löpord. Materialet för publikationerna II–IV består av ca 110 miljoner löpord. Tabell 1 ger en översikt av sammansättningen av korpusarna.

Av tabell 1 framgår att de undersökta korpusarna delvis består av olika tidningar. Samtliga tidningar i korpusarna är dock svenska dagstidningar och representerar därmed samma genre (för information om tidningarnas utbredning och upplaga se *TS-boken*). Det är ändå möjligt att olika tidningar har något olika skrivpraxis och olika språkpolicyer beträffande användningen av importord (jfr Chrystal 1988: 178–183, Sandøy 2007: 137, Selback 2007: 87). Jag jämför emellertid inte användningen av adjektivimporterna i de olika tidningarna, utan behandlar korpusarna som helheter.

Tabell 1. Sammansättning av korpusarna

Korpus	Tidningar	Löpord (miljoner)
Press 65	<i>Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning</i> <i>Svenska Dagbladet</i> <i>Stockholmstidningen</i> <i>Dagens Nyheter</i> <i>Sydsvenska Dagbladet</i> – <i>Snällposten</i>	1,0
Press 76	<i>Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning</i> <i>Svenska Dagbladet</i> <i>Stockholmstidningen</i> <i>Dagens Nyheter</i> <i>Sydsvenska Dagbladet</i> – <i>Snällposten</i>	1,2
DN 87	<i>Dagens Nyheter</i>	4,1
Press 95	<i>Arbetet</i> <i>Dagens Nyheter</i> <i>Göteborgs-Posten</i> <i>Svenska Dagbladet</i> <i>Sydsvenskan</i>	6,8
Press 96	<i>Göteborgs-Posten</i> <i>Svenska Dagbladet</i>	5,8
Press 97	<i>Dagens Nyheter</i> <i>Göteborgs-Posten</i> <i>Svenska Dagbladet</i>	11,9
Press 98	<i>Dagens Nyheter</i> <i>Göteborgs-Posten</i> <i>Svenska Dagbladet</i>	9,2
GP 01	<i>Göteborgs-Posten</i>	15,3
GP 02	<i>Göteborgs-Posten</i>	18,4
GP 03	<i>Göteborgs-Posten</i>	16,6
GP 04	<i>Göteborgs-Posten</i>	19,4
TOTALT		110

Publikationerna I, III och IV behandlar materialet ur ett synkront perspektiv. Således innehåller de inga jämförelser mellan de olika korpusarna. Publikation II är däremot en diakron studie. I den jämför jag användningen av enskilda adjektivformer i korpusar från olika tidsperioder.

De äldre korpusarna från 1965–1998 utgörs av tidningstext som insamlades under vissa kortare perioder av året (för en detaljerad beskrivning se <http://spraakbanken.gu.se/konk/>). De nyare korpusarna från 2001–2004 består däremot av hela årgångar av *Göteborgs-Posten*. Korpusarna varierar följaktligen avsevärt till sin storlek. Den äldsta korpusen (Press 65) innehåller ca 1 miljon löpord (tokens), medan den nyaste (GP 04) består av över 19 miljoner löpord. Samtidigt stiger också antalet olika ord (types) i korpusarna från ca 100 000 i Press 65 till knappt 600 000 i GP 04. Således är sannolikheten att hitta belägg på sällsynta ord (vilket de flesta av adjektivimporterna är) avsevärt större i de nyare korpusarna.

Press 65 skiljer sig från de övriga korpusarna i och med att texterna i den genomgick en noggrann gallring då de insamlades. Korpusen innehåller inga anonyma artiklar, artiklar från nyhetsbyråer, artiklar från sportsidorna, kåserier, insändare, annonser, tv- och radioprogram, artiklar med metaspråkligt innehåll, artiklar med utländsk författare

eller artiklar innehållande längre citat (för en diskussion av hur importord används i olika texttyper se avsnitt 2.1.2).

Dagstidningar representerar generellt det s.k. svenska standardspråket som i stort sett borde följa gällande normer för neutralt skriftspråk. Tidningsspråket lämpar sig bra för en studie av importord i och med att det spelar en så väsentlig roll i vår vardagskultur. De flesta svenskar i vuxen ålder läser dagstidningar regelbundet (Weibull 1983, 2007, Andersson 2006). Tidningsspråket kan tänkas spegla den allmänna uppfattningen om hur svenskt standardskriftspråk ska se ut. Det bör dock noteras att språkbrukspraxis som gäller för tidningsspråk inte nödvändigtvis gäller för svenskan mer generellt. Tidigare korpusstudier har visat att samma språkenhet kan ha avsevärt olika användningsmönster i olika språkdomäner och genrer (Sinclair 2008: 30, Stubbs 2009: 118). Enligt Hoey (2005: 9f.) kan detta ses som ett tecken på att vi också kognitivt behandlar språkdrag och språkenheter utgående från den domän vi önskar språka i (se också Firth 1957: 195). Följaktligen gäller resultaten av föreliggande studie för ett specifikt material och vidare generaliseringar bör göras med en viss försiktighet (se Hunston 2002: 23, Tognini-Bonelli 2010: 20).

3.3 Metod

3.3.1 Korpusökningar och annotation

Jag sökte efter de 146 adjektivlexemen i korpusarna med Språkbankens konkordansökning. Jag sökte på adjektivens alla böjningsformer i positiv grad: obestämd form utrum singularis (t.ex. *flexibel*, *trendig*), obestämd form neutrum singularis (t.ex. *flexibelt*, *trendigt*), bestämd form som till sin stavning sammanfaller med pluralform (t.ex. *flexibla*, *trendiga*), och bestämd form maskulinum (t.ex. *flexible*, *trendige*). Jag sökte böjda former för samtliga adjektivimporter oberoende av om de i tidigare studier hade ansetts vara oböjliga (t.ex. *fair* enligt Bergman 1962: 40) eller om deras böjning intuitivt kändes besvärlig (t.ex. *?groovyt*, *?groovya*, *?försäljningsmindeda*, *?försäljningsmindede*).

Jag gjorde också sökningar på adjektivlexemens alternativa ortografiska former, s.k. *parallellformer*. Några av adjektiven har två olika stavningar i Stålhammars (2003) förteckning, t.ex. *hajpad/hypad*, *stajlad/stylad*. I dylika fall gjorde jag sökningar på båda parallellformerna. Jag sökte även på sådana alternativa ortografiska former som Stålhammar inte tar upp, t.ex. *lajt* (som en tänkbar anpassad form för *light*) och *crazig/krejsy/krejsi/krejsig* (för *crazy*). Slutligen sökte jag på de ursprungliga engelska formerna av samtliga adjektiv (t.ex. *creative* för *kreativ*, *nerdy* för *nördig*,

paperless för *papperslös*). Avsikten med sökningarna på alternativa stavningar var att så fullständigt som möjligt täcka den variation som eventuellt kunde finnas i sättet att använda de undersökta adjektivimporterna. En fullständig lista på de sökta formerna finns i bilaga 1.

Konkordansökningarna gav sammanlagt 26 754 träffar. Jag excerperade dessa konkordansrader och förde in dem i korpusannotationsprogrammet UAM Corpus Tool 2.0 (se O'Donnell 2007). Jag diskvalificerade de konkordansrader där den sökta formen inte var ett adjektiv (t.ex. <hipp> kan vara antingen ett adjektiv eller en interjektion som i t.ex. *hipp hipp hurra*) inklusive egennamn med en adjektivisk form, t.ex. *crazy* i *Ändå är han förstås glad över att Crazy givits ut och blivit en stor framgång* (GP 01). Jag uteslöt även repeterade belägg av identiska konkordansrader; jag har alltså inkluderat endast ett belägg på bl.a. återkommande annonser (t.ex. konkordansraden *Kapten Klöver kär och galen. Interaktiv familjeföreställning om vänskap och kärlek* förekommer sex gånger i identisk form i GP 04). Slutligen diskvalificerade jag de konkordansrader där adjektivimporten förekommer inom en helengelsk fras eller sats, t.ex. *crazy* i *They are crazy, säger han på bruten engelska*. (GP 01) För att i oklara fall avgöra om kontexten är svensk eller engelsk kontrollerade jag om orden i adjektivimportens närmaste kontext finns med i SAOL 13 (2006). Gallringen av

konkordansraderna resulterade i sammanlagt 20 273 godkända belägg på moderna engelska adjektivimporter i materialet.

Jag gick manuellt igenom konkordansraderna och annoterade följande variabler för varje adjektivform: korpus, lexemtillhörighet (inklusive eventuell stavningsvariant), böjningskategori, ortografisk anpassningsgrad och syntaktisk funktion. Jag använde mig av sju böjningskategorier (se tabell 2). Förutom de fem kategorier som traditionellt identifieras i svenska grammatikor urskiljde jag även kategorierna *oböjligt adjektiv* och *grundform*. Oböjliga adjektiv syftar på adjektiv som inte kongruensböjs enligt huvudordet i kontexten. Grundform syftar på adjektiv i obestämd form singularis som slutar på *-t* och som därför inte explicit kongruerar med huvudordets genus.

Tabell 2. Adjektivens böjningskategorier

Böjningskategori	Exempel
obestämd form utrum singularis	<i>en hipp man</i>
obestämd form neutrum singularis	<i>ett hippt ställe</i>
bestämd form singularis	<i>den hippa tidskriften</i>
bestämd form singularis maskulinum	<i>den hippe typen</i>
pluralis	<i>hippa kläder</i>
oböjligt adjektiv	<i>hip kläder</i>
grundform	<i>ett tight linne</i>

Information om lexemtillhörighet, stavningsvariant och böjningskategori angav tillsammans vilken adjektivform varje enskilt adjektivbelägg representerar (se avsnitt 3.1). Publikationerna I och II fokuserar på att granska dels enskilda adjektivlexem (t.ex. HIPP/HIP), dels adjektivimporter som grupp. Analyserna i publikationerna III och IV gäller däremot adjektivformer (t.ex. pluralformen *hippa*).

3.3.2 Metoder i delpublikationerna

I publikationerna I och II granskar jag hur adjektivimporterna anpassas till det svenska språksystemet ur ett ortografiskt och morfologiskt perspektiv. Med ortografisk anpassning avser jag anpassning till svenskans stavningsregler. Ortografiskt anpassade adjektivimporter följer svenskans grafotax och deras stavning sammanfaller med uttalet, t.ex. *hipp*, *flexibel* och *tajt*. Däremot är t.ex. *cool* /ku:l/, *live* /lajv/ och *tight* /tajt/ ortografiskt oanpassade. Med morfologisk anpassning avser jag i sin tur anpassning till svenskans böjningsmönster. Morfologiskt anpassade adjektiv kongruensböjs enligt huvudordet i kontexten, t.ex. *ett coolt ställe*, *den flexibla arbetstiden*, *tighta byxor*.

I publikation I diskuterar jag hur stor andel adjektivimporter som är anpassade respektive oanpassade och jämför dessa andelar med motsvarande resultat i Mickwitz 2008b som gäller för importord överlag. Jag diskuterar även produktiva

mönster som anpassningen av adjektivimporter följer och faktorer som stöder eller motverkar anpassningen. I publikation II granskar jag den diakrona anpassningsprocessen, dvs. vilka förändringar adjektivimporternas form har genomgått sedan de introducerades i svenskan.

Publikationerna III och IV redogör för kvantitativa analyser som gäller adjektivformer med minst 30 belägg i materialet. Dessa är 123 till antalet. Publikation III behandlar adjektivens syntaktiska användning. Jag bestämde den syntaktiska funktionen av varje adjektivbelägg utgående från den kategorisering som görs i *Svenska Akademiens grammatik* (SAG: Adjektiv §37; se avsnitt 2.2.3.3). Jag kompletterade denna indelning med ytterligare tre kategorier

som visade sig vara praktiska för den syntaktiska analysen: *efterställt attribut*, *predikativ eller adverbial* och *oklar funktion*. Exempel på de olika syntaktiska funktionerna ges i tabell 3.

För varje adjektivform räknade jag ut dess statistiska benägenhet att förekomma i respektive syntaktisk funktion. T.ex. adjektivformen *digitalt* (obestämd form neutrum singularis) står i 33 procent av beläggen (N = 324) som adjektivattribut, i 3 procent som bundet subjektspredikativ, i 58 procent som adverbial, i 4 procent som huvudord i en nominalfras och i 2 procent i en oklar funktion. Andelarna anger sannolikheten med vilken ett slumpmässigt valt belägg på *digitalt* står i respektive syntaktisk funktion. Jag kallar detta analysätt för *probabilistisk syntaktisk analys*.

Tabell 3. Adjektivens syntaktiska funktioner

Syntaktisk funktion	Exempel	
bundet subjektspredikativ	<i>Vem är <u>cool</u> och inte <u>cool</u>?</i>	Press 95
bundet objektspredikativ	<i>Det är klart att jag känner mig <u>cool</u>[.]</i>	Press 98
fritt predikativ	<i>Döttrarna beskrev sina föräldrar som "<u>coola</u>."</i>	GP 04
predikativt attribut	<i>Vi har en helt egen repertoar, lite <u>flummig</u> kanske[.]</i>	GP 04
adjektivattribut	<i>Problemen började med det <u>flummiga</u> 70-talet[.]</i>	GP 02
efterställt attribut	<i>Det finns inget "programmering <u>light</u>"!</i>	Press 98
adverbial	<i>Några frågor kan förhandlas <u>multilateralt</u>[.]</i>	DN 1987
huvudord i nominalfras	<i>Det <u> kreativa</u>, dit dans hör, är svårt att definiera[.]</i>	Press 76
predikativ/adverbial	<i>Dels så fungerar låtarna utmärkt <u>live</u>.</i>	Press 95
oklar funktion	<i>Ömsom <u>tajt</u>, ömsom tamt med Bigelf.</i>	GP 03

Utgående från resultaten av den probabilistiska syntaktiska analysen kategoriserade jag adjektivformerna i syntaktiskt sett homogena kluster. Jag använde två olika klusteranalysmetoder: hierarkisk agglomerativ klusteranalys och K-Means-analys. Jag genomförde analyserna med statistikprogrammet SPSS 15. Hierarkisk klusteranalys beskrivs närmare i t.ex. Romesburg (1990), Everitt (1993) samt Manning och Schütze (1999: 495–528). Jag använde *unweighted pair-group method using arithmetic averages* som grupperingsmetod i analysen (i SPSS kallas denna metod *average linkage between groups*). K-Means-analys beskrivs i bl.a. Kaufman och Rousseeuw (1990). Jag använde distansmättet d^2 (kvadraten till euklidiskt avstånd) i båda analyserna. Genom att parallellt jämföra resultaten av två olika analysmetoder minskade jag risken för att de grupperingar som jag presenterade snarare skulle bero på analysmetoden än på reella skillnader i data (se också Gries, Newman och Shaoul 2011: avsnitt 4).

I publikation IV studerar jag förhållandet mellan adjektivformernas syntaktiska användning och deras kollokationsmönster. Jag genomförde kollokationsanalyserna med programmet WordSmith Tools (Scott 2009). Jag räknade kollokationerna inom kontexten L5–R5,

dvs. fem ord till vänster och fem ord till höger om den undersökta adjektivformen. Jag använde log-likelihood-kvottestet för att bestämma kollokatens statistiska signifikans. Testet beskrivs i bl.a. Dunning (1993: 74) och Evert (2005: 83), och det har tidigare visat sig fungera bra i kollokationsanalyser (Manning och Schütze 1999: 173f., Evert och Krenn 2001, Evert 2005: 137). Jag inkluderade endast kollokat som har minst tre belägg tillsammans med den undersökta adjektivformen. Jag tolkade resultaten av kollokationsanalyserna med fokus på de betydelsebärande kollokaterna.

Tillsammans belyser de olika analyserna i publikationerna I–IV hur adjektivimporternas egenskaper på olika lingvistiska nivåer förhåller sig till varandra. Analyserna åskådliggör på vilka sätt adjektivimporternas anpassningsgrad, böjning, syntaktiska användning och kollokationsmönster är interrelaterade. Samtidigt ger analyserna en mångdimensionell bild av hur främmande element blir en del av det svenska språksystemet: ortografiskt, morfologiskt, syntaktiskt och semantiskt. Jag analyserar parallellt ett stort antal olika lexem och former för att illustrera de allmänna tendenserna bland adjektivimporterna och bland adjektivklassen i svenskan mer generellt.

4 Resultat

4.1 Kvantitativ översikt

Stålhammars (2003) förteckning över engelska importord omfattar 146 adjektivlexem som har importerats till svenskan 1945–1999. Jag har hittat belägg på 133 av dem i det undersökta tidningsmaterialet från 1965–2004 (ca 110 miljoner löpord). Sammanlagt har dessa 133 adjektivlexem 20 255 belägg i materialet. Den genomsnittliga frekvensen av moderna engelska adjektivimporter i materialet är således ca två belägg per 10 000 löpord.

Frekvensen av de enskilda adjektivlexemen varierar avsevärt. De sex mest frekventa adjektivimporterna i materialet, DIGITAL (2 408 belägg), KREATIV (2 247), FLEXIBEL (1 593), MARGINELL (1 413), LIVE (1 301) och COOL (1 187), står för över hälften av alla belägg på moderna adjektivimporter. De allra flesta lexemen är alltså relativt sällsynta: 94 lexem har mindre än 100 belägg i materialet och 40 av dessa lexem har mindre än 10 belägg. (Som jämförelse kan nämnas att materialet inkluderar 8 493 ordformer med minst 1 000 belägg, 48 588 ordformer med minst 100 belägg och 219 488 ordformer med minst 10 belägg.) En fullständig frekvenslista över de undersökta adjektivlexemen ges i bilaga 2.

Adjektivlexemen uppvisar stor variation beträffande sina morfologiska, etymologiska och sociogrammatiska

egenskaper. En sammanfattande beskrivning av de enskilda adjektivlexemen ges i bilaga 2. Bilagan redogör för de kategoriska variabler vars påverkan på användningen av adjektivimporterna jag diskuterar i studien: stavelseantal, härstamning och registertillhörighet.

Nio av adjektivlexemen är enstaviga (t.ex. COOL, TAJT/TIGHT), 39 tvåstaviga (t.ex. CRAZY, SONISK), 28 trestaviga (t.ex. FÖRNYBAR, PROAKTIV), 29 fyrstaviga (t.ex. MASKINLÄSBAR, PARANORMAL), och 28 har fem eller fler stavelser (t.ex. MULTINATIONELL, UNDERPRIVILEGIERAD). Majoriteten (55 %) av adjektivlexemen är s.k. *internationaliser*, dvs. de kan härledas etymologiskt (enligt uppgifterna i *Oxford English Dictionary*, *OED*) från de klassiska språken latin eller grekiska, t.ex. KREATIV, MULTINATIONELL, SOCIOEKONOMISK (jag medräknar även sammansättningar som innehåller en *internationalism*). 31 av adjektivlexemen upptas i *Norstedts svenska slangordbok* (Kotsinas 1998), dvs. de har en talspråklig eller vardaglig prägel, t.ex. COOL, GATUSMART/STREETSMART, NÖRDIG, OUTSTANDING.

I det följande redogör jag för hur dessa kategoriska egenskaper påverkar anpassningen av adjektivimporter och hur de samvarierar med adjektivimporternas övriga egenskaper och preferenser. Jag diskuterar först hur anpassningspraxisen av adjektivimporter skiljer sig från övriga importord och vad detta innebär med tanke på de underliggande grammatiska

principerna i det svenska språksystemet. Därefter diskuterar jag, utgående från dels adjektivens anpassningsgrad, dels deras syntaktiska preferenser, förhållandena mellan de olika lexikala egenskaperna. Jag visar att egenskaperna på de olika lingvistiska nivåerna är interrelaterade på ett intrikat sätt och att dessa interrelationer således även metodologiskt bör ha en framskjuten ställning i lingvistiska studier.

4.2 Svenskans krav på adjektiv (Publ. I och II)

En överlägsen majoritet (78 %) av beläggen på adjektivimporterna är ortografiskt anpassade, dvs. de följer svenskans stavningsmönster, t.ex. *kreativ* (eng. *creative*), *nördig* (eng. *nerdy*), *psykosomatisk* (eng. *psychosomatic*). Detta resultat avviker avsevärt från resultat som gäller för importord överlag. Enligt Mickwitz (2008b: 156f.) är endast 17 procent av alla belägg på moderna engelska importord ortografiskt anpassade (utgående från ett motsvarande material). Importorden i Mickwitz studie utgörs dock till 85 procent av substantiv (Mickwitz 2010: 92). Jämförelsen mellan mina och Mickwitz resultat åskådliggör följaktligen att anpassningspraxisen skiljer sig avsevärt för adjektivimporter och substantivimporter. Det svenska språksystemet ställer betydligt strängare krav på adjektivens än på substantivens form.

Mina resultat visar dessutom att ortografisk anpassning av adjektivimporterna allra oftast är en biprodukt av morfologisk anpassning. Det finns endast ett fåtal adjektivimporter som är morfologiskt anpassade men ortografiskt oanpassade (COOL, SHOWIG, STRAIGHT samt vissa adjektiv med parallellform, t.ex. TAJT/TIGHT). Framförallt finns det inga adjektivimporter som är ortografiskt anpassade, men morfologiskt oanpassade. Adjektivimporter med anpassad stavning följer alltså utan undantag svenskans mönster för kongruensböjning. Detta tyder på att anpassningen av adjektivimporter primärt drivs av de morfosyntaktiska kraven på adjektiv i svenskan. Till skillnad från substantiv förekommer adjektiv oftast i syntaktiskt underordnade positioner, vilket markeras med adjektivens kongruensböjning enligt predikationsbasens grammatiska egenskaper. Att adjektivimporterna allra oftast har en anpassad form tyder följaktligen på att adjektivens kongruensböjning upplevs som ett centralt grammatiskt särdrag i det svenska språksystemet.

Denna slutledning bekräftas av den diakrona analysen av adjektivimporterna. Adjektivimporterna följer inte samma anpassningsstrategier som substantivimporter (jfr Ljung 1988: 15f., Mickwitz 2010: 158), dvs. anpassningen av adjektivimporter är inte en gradvis process. Jag granskade närmare tre anpassningsstrategier som Ljung och Mickwitz beskriver (för i första hand

substantivimporter): användningen av parallellformer, användningen av citattecken och en gradvis anpassning till svenskans böjningsmönster. Ingen av de tre anpassningsstrategierna är (utgående från det undersökta materialet) generellt produktiv för adjektivimporter. Parallellformerna i materialet är oftare ett tecken på ökad tolerans för engelska inslag än på en gradvis anpassning: 10 av 17 adjektiv med en anpassad och en oanpassad parallellform har först förekommit i en anpassad form (t.ex. *bitchig* i Press 96) men senare fått också en oanpassad parallellform (t.ex. *bitchy* i GP 04). Citattecken används något oftare kring oanpassade adjektivimporter än kring anpassade (2,6 % respektive 0,8 %), men det sker ingen diakron förändring. Slutligen har frekvensen av kongruensböjda former inte ökat med åren för de allra flesta adjektivimporterna (de enda undantagen är COOL och STRAIGHT).

Till skillnad från substantivimporter anpassas adjektivimporter alltså oftast kategoriskt i samband med att de introduceras i svenskan. Detta understryker betydelsen av kongruensböjning för kategorin adjektiv i svenskan. Adjektivimporter utsätts för ett akut anpassningsbehov från och med sitt första belegg i svenskan. Import av främmande adjektiv sker således i enighet med de morfosyntaktiska reglerna i svenskan.

Distributionen av icke-kongruerande adjektivformer i materialet visar att de morfosyntaktiska kraven på

adjektiv generellt är lägst i predikativ funktion (t.ex. *det är cool*; för syntaktiska preferenser se nedan). Icke-kongruerande former förekommer dessutom oftast med en predikationsbas i neutrumgenus. Däremot förekommer icke-kongruerande former sällan med en predikationsbas i pluralis (t.ex. *de är cool*) eller inom bestämda nominalfraser (*den cool tjejen*). Den diakrona analysen visar vidare att pluralis är den första böjningskategori som ett tidigare oböjligt adjektiv får i svenskan. Numerusböjningen har m.a.o. en vital ställning i den morfologiska anpassningen av nya adjektivimporter. Resultaten tyder således på att adjektivens kongruens i species och numerus är mer central för svenskans språkssystem än kongruens i genus, dvs. species- och numerusböjning är primära i förhållande till genusböjning. Detta ger starkt empiriskt stöd till observationer som tidigare gjorts för adjektiven i norskan (Graedler 1998: 96) och för adjektiven och substantiven i svenskan (SAG: Adjektiv §57, Kilarski 2004: 148; jfr dock Graedler 1998: 158).

4.3 Anpassningsgrad i förhållande till andra egenskaper (Publ. I och III)

Majoriteten av adjektivimporterna (78 % av beläggen och 77 % av lexemen) är både ortografiskt och morfologiskt anpassade till svenskan, dvs. de följer både svenskans stavningsregler och mönster för kongruensböjning. Anpassningspraxisen

korrelerar med ett antal faktorer: adjektivimporternas härstamning, stavelseantal, registertillhörighet, syntaktiska användning och kollokationsmönster. Dessa faktorer är interrelaterade.

Anpassningspraxisen är olika för adjektivimporter som är internationalismer (dvs. importord som ursprungligen härstammar från latin eller grekiska) och för de övriga adjektivimporterna. Internationalismer förmedlas till svenskan genom väletablerade mönster för suffixersättning (t.ex. *-ic* → *-isk*, *-ive* → *-iv*) och omstavning (t.ex. <th> → <t>, <c> → <k> i *multietnisk* respektive *kreativ*). Internationalismer utgör en betydande del av svenskans lexikon (Sandøy 2007: 134, Gellerstam 1973: 76). Det finns således ett inarbetat sätt att anpassa internationalismer till svenskan. Adjektivimporter som härstammar från andra språk, bl.a. fornengelska, anpassas däremot mindre systematiskt. Grafemet <c> omstavas t.ex. sällan hos icke-klassiska adjektivimporter (t.ex. *cool*, *corny*, *crazy*). Adjektivimporter med det engelska derivativa adjektivsuffixet *-y*, vilka nästan undantagslöst har en icke-klassisk härstamning, anpassas likaså inkonsekvent, trots att det finns en svensk motsvarande derivativsuffix *-ig* (t.ex. *corny*, *flashig/flashy*, *sexig/sexy*).

Anpassningspraxisen korrelerar vidare med adjektivimporternas stavelseantal. Oanpassade adjektivimporter tolereras lättare ju kortare de är. Inget av de

9 enstaviga adjektivlexemen är fullt anpassat till svenskan, t.ex. *COOL*, *FAIR*, *STRAIGHT*. Av tvåstaviga adjektivlexem är en fjärdedel oanpassade eller har en oanpassad parallellform, t.ex. *CRAZY*, *GROOVIG/GROOVY*, *SEXIG/SEXY*. Av trestaviga adjektivlexem är 15 procent oanpassade eller har en oanpassad parallellform, t.ex. *CASUAL*, *OPLUGGAD/UNPLUGGED*, *PAPPERSLÖS/PAPERLESS*. Samtliga adjektivlexem med fler än tre stavelser är helt anpassade. Längre adjektiv är i regel internationalismer (86 % av adjektivlexemen med fler än tre stavelser), medan t.ex. alla enstaviga adjektiv har en icke-klassisk härstamning (se bilaga 2).

Oanpassade adjektivimporter tillhör oftast ett talspråkligt register, medan anpassade adjektivimporter tillhör ett formellare register. 60 procent av de (ortografiskt eller morfologiskt) oanpassade adjektivlexemen upptas i *Norstedts svenska slangordbok* (Kotsinas 1998). Bland de anpassade adjektivimporterna är andelen slangord däremot endast 12 procent. Anpassningsgrad korrelerar således med adjektivimporternas registertillhörighet. Registertillhörighet korrelerar i sin tur starkt med både härstamning och stavelseantal. Av de 31 adjektivimporter som tillhör slang har 27 en icke-klassisk härstamning och 28 är en- eller tvåstaviga. Talspråkliga adjektivimporter är m.a.o. ofta oanpassade och nästan aldrig internationalismer eller mångstaviga. Det bör noteras att tillhörighet till slangregistret

inte entydigt kan ses som en *orsak* till att ett importord inte har anpassats; den oanpassade formen kan i stället vara orsaken till att ordet uppfattas som ett slangord.

Morfologiskt oanpassade adjektivformer attraheras till predikativ funktion (t.ex. *han är crazy*) i högre grad än adjektivimporterna i medeltal. Fyra av de sex morfologiskt oanpassade adjektivformerna (*cool, crazy, gay, outstanding*) tillhör den mest predikativa gruppen bland de undersökta adjektiven (43–71 % belägg i predikativ funktion). Samtidigt används samtliga morfologiskt oanpassade adjektivformer påfallande sällan i attributiv funktion (t.ex. *en crazy typ*; <24 % av beläggen), m.a.o. repelleras de morfologiskt oanpassade adjektivformerna av den attributiva funktionen. Preferensen för predikativ användning hos adjektiv med morfologiskt avvikande form överensstämmer med de generella grammatiska mönstren i svenskan. Den predikativa funktionen tillåter större variation i adjektivens kongruensböjning än den attributiva funktionen; predikativa adjektiv behöver inte alltid kongruera med predikationsbasens grammatiska egenskaper (t.ex. *Statsrådet är sjuk*; SAG: Predikativ §12, §13). Dessutom är förhållandet mellan ett adjektiv och dess predikationsbas inte lika omedelbart i predikativ funktion i och med att predikativa adjektiv inte ingår i samma fras med predikationsbasen (jfr t.ex. *tjejerna var outstanding – outstanding tjejer*). Förhållandet mellan morfologisk anpassning

och syntaktisk användning är reciprokt: morfologiskt oanpassade adjektiv attraheras till predikativ funktion och predikativ användning minskar i sin tur behovet av morfologisk anpassning. Adjektivformernas syntaktiska användning samvarierar med alla de andra egenskaperna och preferenserna hos adjektiven (se avsnitt 4.4).

Slutligen återspeglas adjektivimporternas anpassningsgrad av deras kollokationsmönster. Morfologiskt oanpassade adjektivformer kollokerar signifikant med kopulaverbformer samt med adjektiv och adverb som används som adverbiala bestämningar inom adjektivfrasen (t.ex. kollokerar *crazy* med *blir, är, bli, lite, mer, helt*). Däremot kollokerar de morfologiskt oanpassade adjektivformerna med märkbart få substantiv, dvs. dessa adjektivformer attraheras inte till specifika substantivformer. Adjektivformernas kollokationsmönster ingår i ett intrikat samspel med deras syntaktiska preferens. Morfologiskt oanpassade adjektivformer kollokerar med kopulaverb, vilket stöder preferensen för den predikativa funktionen. Den predikativa användningen förstärker i sin tur attraktionen till kopulaverb. Varken den syntaktiska preferensen eller kollokationsmönstret är primära i förhållande till varandra, utan båda är samtidigt både orsak och verkan (se avsnitt 4.4).

Sammanfattningsvis är en prototypisk oanpassad adjektivimport (i) en-

eller tvåstavig, (ii) med en icke-klassisk härstamning, (iii) som ofta förekommer i predikativ funktion eller har en säregen syntaktisk användning, (iv) som tillhör slangregistret, och (v) som kollokerar med kopulaverb, adjektiv eller adverb och inte med substantiv. Dessa egenskaper och preferenser minskar m.a.o. anpassningsbehovet för ett adjektiv med en främmande morfologisk form. Förhållandet är dock ömsesidigt: den oanpassade formen stöder i sin tur dessa egenskaper och preferenser hos adjektivet.

4.4 Syntaktisk preferens i förhållande till andra egenskaper (Publ. III och IV)

4.4.1 Syntaktiska preferenser

Adjektivens syntaktiska användningsmönster varierar avsevärt mellan olika adjektivformer. De syntaktiska preferenserna är olika både för olika böjningsformer av samma lexem (t.ex. *marginell* och *marginellt*) och för samma böjningskategori hos olika lexem (t.ex. *marginellt* och *aktivt*). Resultaten av den probabilistiska syntaktiska analysen ges i bilaga 3. Utifrån dessa resultat kategoriserade jag adjektivformerna i syntaktiskt sett homogena kluster med två klusteranalysmetoder (se avsnitt 3.3.2). Klustren fungerar som utgångspunkt för en

granskning av samvariationen mellan adjektivformernas syntaktiska distribution och deras övriga egenskaper: böjningskategori, härstamning, stavelseantal, registertillhörighet och kollokationsmönster.

Enligt resultaten av klusteranalyserna är det befogat att dela in adjektivformerna i sju grupper. Indelningen presenteras i tabell 4. (Tabellen finns i modifierad form i publikation IV.) Av tabellen framgår att grupperna I och II utgörs av de morfologiskt oanpassade adjektiven *live* respektive *light*. Dessa två adjektiv har m.a.o. en helt säregen syntaktisk användning (se avsnitt 4.4.2). Grupp III utgörs av fyra adjektivformer som har en betydande andel belägg både som adjektivattribut och som adverbial, t.ex. *psykedeliskt* (41 % respektive 38 %). Grupp IV omfattar tre adjektivformer som är adverbial i majoriteten av beläggen, t.ex. *ergonomiskt* (77 %). Grupp V omfattar 14 adjektivformer som oftast förekommer som bundet subjektspredikativ, t.ex. *outstanding* (71 %). Grupp VI utgörs av 47 adjektivformer som har en betydande andel belägg både som adjektivattribut och som bundet subjektspredikativ, t.ex. *introvert* (37 % i vardera funktionen). Grupp VII utgörs av 53 adjektivformer som nästan uteslutande förekommer som adjektivattribut, t.ex. *digitala* (96 %). Grupptillhörigheten för varje adjektivform framgår av bilaga 3.

Tabell 4. Indelning av adjektivformer enligt deras syntaktiska preferenser

Grupp	Adjektivformer i respektive grupp	Dominerande funktion(er)
I	1 adj.form: <i>live</i> (oböjl.)	syntaktiskt dubbeltydigt
II	1 adj.form: <i>light</i> (oböjl.)	efterställt attribut
III	4 adj.former: <i>digitalt</i> , <i>krispigt</i> , <i>provokativt</i> , <i>psykedeliskt</i> (samtliga obest. f. neutr. sg.)	adjektivattribut och adverbial
IV	3 adj.former: <i>ergonomiskt</i> , <i>kryptiskt</i> , <i>marginellt</i> (samtliga obest. f. neutr. sg.)	adverbial
V	14 adj.former: bl.a. <i>coolt</i> , <i>hippt</i> , <i>trendigt</i> (obest. f. neutr. sg.), <i>gay</i> , <i>outstanding</i> (oböjl.)	bundet subjektspredikativ
VI	47 adj.former: bl.a. <i>cool</i> , <i>kryptisk</i> (obest. f. utr. sg.), <i>introvert</i> (grundf.), <i>kreativa</i> , <i>marginella</i> (pl.)	adjektivattribut och bundet subjektspredikativ
VII	53 adj.former: bl.a. <i>digitala</i> , <i>paramilitära</i> (pl.), <i>coola</i> , <i>flexibla</i> , <i>provokativa</i> (best. f. sg.)	adjektivattribut

Funktionerna adverbial, bundet subjektspredikativ eller adjektivattribut är dominerande för alla adjektivformer utom *live* och *light*. Var och en av de tre funktionerna attraherar en specifik typ av adjektivformer. I det följande redogör jag för de utmärkande egenskaperna hos adjektivformer med respektive syntaktisk preferens. Jag diskuterar först de syntaktiskt avvikande adjektivformerna *live* och *light* och går sedan i tur och ordning igenom de adverbiala, predikativa och attributiva adjektivformerna.

4.4.2 Live och light

Live är syntaktiskt dubbeltydigt (predikativ eller adverbial) i 90 procent av beläggen, t.ex. *Gamle Fleetwood Mac-gitarristen spelade*

live i Frankfurt i april (Press 97; jfr *spelade opluggad/opluggat*). Den syntaktiska ambivalensen beror dels på att *live* inte kongruensböjs enligt predikationsbasens grammatiska egenskaper, dels på att *live* används tillsammans med betydelsebärande verb (framförallt med SPELA och SE), vilka möjliggör en dubbeltydig läsning. *Live* är den enda av de morfologiskt oanpassade adjektivformerna som kollokerar starkare med betydelsebärande verbformer än med kopulaverben VARA och BLI. Dessutom tillhör de mest signifikanta kollokaten till *live* ett specifikt semantiskt fält, nämligen *Artistiskt uppträdande* (i tillägg till de ovannämnda verbformerna bl.a. *skiva*, *låtarna*, *musik*, *band*).

Light är den enda av de undersökta adjektivformerna som används som efterställt attribut (60 % av beläggen),

t.ex. ”Välfärdsstaten *light*” *duger inte som vision, var Lifvedahls slutsats.* (GP 02) *Light* har så gott som inga betydelsebärande kollokat och det används med huvudord från ett brett spektrum av semantiska fält, t.ex. med *jazz, metadon, proffsboxning* och *programmering*. Resultaten tyder således på att användningen av *light* som efterställt attribut inte är begränsad till några specifika lexikala kontexter. Detta är anmärkningsvärt med tanke på att denna syntaktiska funktion är ytterst ovanlig för adjektiven i svenskan. Man kunde ha väntat sig att den säregna syntaktiska användningen av *light* skulle samvariera med ett specifikt kollokationsmönster (analogt med *live*; se ovan). Enligt mina resultat är det syntaktiska användningsmönstret av *light* dock en relativt självständig egenskap hos detta adjektiv.

4.4.3 Adverbiella adjektivformer

Adverbiell funktion är morfosyntaktiskt reserverad för böjningskategorin obestämd form neutrum singularis (t.ex. *kryptiskt*). Att det finns ett samband mellan denna böjningskategori och adverbiell användning är således en självklarhet. Det är dock endast en specifik typ av neutrumformer som klart prefererar funktionen adverbial. De flesta neutrumformerna förekommer relativt sällan i denna position (16 av 23 neutrumformer i studien är adverbial i mindre än 22 % av beläggen).

De adverbiella neutrumformerna (grupperna III och IV) härstammar till skillnad från de predikativa neutrumformerna (se avsnitt 4.4.4) oftast från de klassiska språken. Adjektivens härstamning korrelerar starkt med både stavelseantal och registertillhörighet (se avsnitt 4.3). Adverbiella neutrumformer är i regel långa och de tillhör ett formellare register.

De adverbiella neutrumformerna kollokerar starkt antingen med andra adjektiv och particip (t.ex. *ergonomiskt* med lexemen RIKTIG och UTFORMAD) eller med verb och adverb (t.ex. *marginellt* med *steg, ökade, bara* och *endast*). Detta återspeglar neutrumformernas användning som adverbial antingen inom en adjektivfras (t.ex. *Stolarna är ergonomiskt utformade så att eleverna skall sitta på rätt sätt.* Press 95) eller inom en verbfras (t.ex. *Arbetslösheten minskar bara marginellt, från 7,9 till 7,6 procent.* GP 04). Kollokaten till var och en av de adverbiella neutrumformerna ingår i relativt snävt avgränsade semantiska fält. Samtliga signifikanta betydelsebärande kollokat till *kryptiskt* hör t.ex. till fältet *Kommunikation* (t.ex. *säger, meddelande, svarar, låter*). De adverbiella adjektivformerna har således en semantiskt specialiserad funktion.

4.4.4 Predikativa adjektivformer

Såsom framgick i avsnitt 4.3 föredras predikativ funktion för morfologiskt

oanpassade adjektivimporter. Majoriteten av adjektivformerna i den predikativa gruppen (8 av 14) är emellertid neutrumformer (t.ex. *hippt*, *trendigt*). Även vissa utrumformer har en stor andel belägg i predikativ funktion (t.ex. *drogad*, *hjärndöd*). Däremot är den predikativa användningen inte dominerande för några pluralformer.

De predikativa adjektivformerna har i regel en icke-klassisk härstamning, de är en- eller tvåstaviga och de tillhör ett talspråkligt register (enligt uppgifter i Kotsinas 1998). Samtliga predikativa adjektivformer kollokerar starkt med kopulaverb (VARA och BLI), vilket återspeglar direkt den syntaktiska användningen i predikativ funktion (alla predikativa adjektivformer kollokerar dock inte med samma böjningsformer av kopulaverb). Predikativa neutrumformer kollokerar vidare signifikant med pronomenet *det*, vilket återspeglar att dessa former ofta används i satser med expletivt subjekt (t.ex. *Det har blivit hippt att vara hippie[.]* Press 95). Predikativa utrumformer kollokerar i sin tur med personliga pronomen och med substantiv som har mänskliga referenter (t.ex. *drogad* med *man*, *han*, *kvinnan*, *hon*).

Generellt taget har predikativa adjektivformer få semantiskt betydelsebärande kollokat. Resultaten tyder på att de predikativa adjektivformerna inte lika starkt attraheras till specifika lexikala kontexter som de

adverbiella eller de attributiva adjektivformerna (se avsnitten 4.4.3 och 4.4.5). Däremot tillhör kollokaten ofta ett talspråkligt register i likhet med dessa adjektivformer själva. Exempelvis kollokerar *cool* (obestämd form utrum singularis) med *kille*, *snubben* och *tuff* som upptas i *Norstedts svenska slangordbok* (Kotsinas 1998). Detta tyder på att adjektiv som tillhör slangregistret även i tidningssvenskan attraheras till sådana lexikala kontexter som är kännetecknande för det talspråkliga registret. Med andra ord är användningsmönstren hos dessa adjektiv i tidningstext inte isolerade från de användningsmönster som adjektiven uppvisar i de register som de prototypiskt förekommer i.

4.4.5 Attributiva adjektivformer

Alla adjektivens böjningskategorier kan förekomma i attributiv funktion. Kategorin bestämd form kan per definition endast förekomma som adjektivattribut eller (mer sällan) som huvudord i en nominalfras. Adjektivens syntaktiska användning i bestämd form påverkas inte av deras andra lexikala egenskaper, varför jag här koncentrerar mig på de övriga adjektivformerna i grupp VII.

Majoriteten av de attributiva adjektivformerna (21 av 32) tillhör böjningskategorin pluralis. De allra flesta av de attributiva adjektivformerna härstammar från de klassiska språken, är

minst trestaviga och tillhör ett formellare register. Attributiva adjektivformer kollokerar generellt med ett stort antal substantiv, t.ex. *psykosomatiska* (pluralis) kollokerar starkt med *besvär*, *sjukdomar*, *huvudvärk*, *symtom* och *patienter*. Detta återspeglar att substantiven oftast utgör huvudorden till adjektivattributen i en nominalfras. Kollokaten till var och en av de attributiva adjektivformerna är avgränsade till varsitt semantiskt fält, t.ex. samtliga av de mest signifikanta betydelsebärande kollokaten till *psykosomatiska* representerar fältet *Medicin*. En hög andel attributiva belägg sammanhänger således med att adjektivformen attraheras till en semantiskt snävt avgränsad kontext. I detta avseende påminner de attributiva adjektivformerna om de adverbiala adjektivformerna men skiljer sig däremot från de predikativa adjektivformerna.

4.4.6 Generell översikt

Genomgången i detta avsnitt (4.4) har visat att adjektivens syntaktiska användningsmönster korrelerar med ett flertal lexikala egenskaper på olika lingvistiska nivåer. Syntax är således inte en isolerad nivå, utan den växelverkar med de andra nivåerna på samma sätt som dessa ständigt samspelar med syntaxen.

Sambandet mellan egenskaper på olika lingvistiska nivåer är dock till sin styrka inte konstant, utan den varierar för

olika adjektivformer. För vissa adjektivformer är t.ex. den syntaktiska användningen och kollokationsmönstret sammankopplade på ett mycket nära sätt. Adjektivformer som starkast attraheras till den adverbiala eller till den attributiva funktionen har ofta ett semantiskt mycket snävt avgränsat användningsomfång, (t.ex. *multinationellt* används nästan uteslutande som adjektivattribut och nästan enbart med huvudordet *företag*). Adjektivet *light* förekommer däremot i semantiskt mycket varierande kontexter trots att det har ett helt säreget syntaktiskt användningsmönster. För *light* är den syntaktiska preferensen följaktligen mer självständig från dess kollokationsmönster än för *multinationellt*. Det syntaktiska användningsmönstret för *light* är dock inte oberoende av adjektivets övriga lexikala egenskaper. Det är t.ex. befogat att anta att den oanpassade formen hos *light* (som förhållandevis enkelt kunde anpassas till *lajt* i enlighet med bl.a. *tight* → *tajt*) fungerar som en resurs för den avvikande syntaktiska användningen.

Genomgången har också visat att kollokaten till var och en av de adverbiala och attributiva adjektivformerna ofta ingår i ett relativt snävt avgränsat semantiskt fält, vilket tyder på att dessa adjektivformer är semantiskt specialiserade. Det är dock inte avgörande *vilket* semantiskt fält de representerar. Adjektivens syntaktiska användning verkar i första hand samvariera med deras registertillhörighet (dvs. med

deras sociopragmatiska egenskaper), inte med strikt semantiska egenskaper. Adjektiv som tillhör ett informellt register (t.ex. *cool, hipp, outstanding*) används klart oftare predikativt än adjektiv från formellare register. Adjektivens registertillhörighet återspeglas indirekt av adjektivformernas kollokat: talspråkliga adjektivformer kollokerar med ett stort antal kopulaverbformer och pronomen. Både kopulaverb och pronomen är generellt mer frekventa i tal än i skrift, i likhet med den predikativa användningen av adjektiven (Biber m. fl. 1999: 335f., 506). Resultaten tyder således på att adjektivens generella

sociopragmatiska egenskaper framkommer på kollokatnivå även i ett material som inte representerar deras prototypiska användningsdomän.

De användningsmönster som adjektiven uppvisar i ett tidningsmaterial är således inte isolerade från adjektivens användningsmönster i andra språkdomäner.

En sammanfattande översikt av sambandet mellan adjektivens syntaktiska användning i de tre huvudsakliga funktionerna – adjektivattribut, bundet subjektspredikativ och adverbial – och deras övriga lexikala övriga lexikala egenskaper ges i tabell 5.

Tabell 5. Översikt av samvariationen mellan adjektivformernas syntaktiska preferens och deras övriga lexikala egenskaper

	Böjnings- kategori	Härstamning	Stavelse- antal	Register	Kollokat
Adjektivattribut	best. form sg.	–	–	–	–
	pluralis	internationalism/ icke-klassisk	högt	formellare	substantiv med både mänskliga och icke-mänskliga referenter
	obest. f. utr. sg.	klassisk	högt	formellare	substantiv med icke-mänskliga referenter
Bundet subjektspredikativ	oböjligt	icke-klassisk	lågt	slang	kopulaverb, adverbliella bestämmingar
	obest. f. neutr. sg.	icke-klassisk	lågt	slang	kopulaverb, expletivt <i>det</i>
	obest. f. utr. sg.	icke-klassisk	lågt	slang	kopulaverb, personliga pronomen, substantiv med mänskliga referenter
Adverbial	obest. f. neutr. sg.	internationalism	högt	formellare	adjektiv/particip eller verb

4.5 Diskussion

Jag har i de två föregående avsnitten (4.3 och 4.4) behandlat samvariationen mellan adjektivimporternas egenskaper från två olika utgångspunkter: anpassningsgrad respektive syntaktisk preferens. Analyserna har visat att både anpassningsgrad och syntaktisk preferens ingår i en hel rad egenskaper hos adjektivimporter som påverkar och samtidigt påverkas av varandra. Oberoende av vilken lingvistisk nivå man väljer som utgångspunkt, t.ex. morfologi eller syntax, visar resultaten att de olika lingvistiska nivåerna inte är självständiga system.

Föreliggande studie gör inte anspråk på att ha behandlat alla lexikala egenskaper som är relevanta för hur ett ord används. Tvärtom: resultaten tyder starkt på att det finns fler faktorer som bör undersökas. Mest uppenbart har detta framgått i samband med adjektivimporternas syntaktiska preferenser. Resultaten av den probabilistiska syntaktiska analysen visar att kategorin pluralis attraheras till attributiv funktion i högre grad än kategorin obestämd form utrum singularis. Detta framgår på två plan: (i) pluralformer förekommer attributivt generellt oftare än utrumformer (82 % mot 63 %; siffrorna representerar medeltalet av andelen attributiva belägg för adjektivformerna inom respektive kategori) och (ii) pluralformer av enskilda adjektivlexem har i regel en större andel attributiva belägg än deras utrumformer,

t.ex. KRYPTISK (89 % mot 46 %) och VATTENBUREN (100 % mot 88 %). Resultatet är anmärkningsvärt med tanke på att dessa böjningskategorier har en identisk syntaktisk användningspotential i svenskan, dvs. de kan användas i samma syntaktiska funktioner. De olika syntaktiska preferenserna hos plural- och utrumformer är således inte grammatiskt betingade, utan böjningskategorierna attraheras till olika syntaktiska funktioner oberoende av de strikt morfosyntaktiska begränsningarna.

Skillnaden mellan de syntaktiska användningsmönstren för kategorierna pluralis och obestämd form utrum singularis kan inte förklaras med hänvisning till de egenskaper som har diskuterats i denna studie. I stället tyder resultaten på att adjektivformernas syntaktiska användning påverkas av egenskaper som gäller på en högre strukturell nivå, dvs. den nivå som Hoey (2005) kallar för *textuell*. Enligt Hoey omfattar lexikala egenskaper inte bara attraktioner mellan specifika ord eller grammatiska kategorier utan även mellan ord och olika funktioner och relationer i en diskurs (*textuell kollokation, textuell semantisk association, textuell kolligation*; Hoey 2005: 115; se avsnitt 2.3.4.2).

De syntaktiska användningsmönstren för plural- och utrumformer kan påverkas på en textuell nivå av t.ex. preferenserna som gäller informationsstrukturen hos satser med singulara respektive plurala subjekt eller objekt. Det är tänkbart att subjektets

numerus har betydelse för hur vi helst strukturerar informationen i en sats och hur vi t.ex. syntaktiskt placerar bestämningarna till subjektet. Det här är en empirisk fråga som bör undersökas närmare.

Det kan dock noteras att informationsstrukturens betydelse indirekt har framkommit i samband med diskussionen av adjektivimporternas anpassning till svenskans språkssystem. Resultaten av den probabilistiska syntaktiska analysen visar att morfologiskt oanpassade adjektivimporter påfallande ofta används i predikativ funktion. Förutom att detta är ett tecken på att de morfosyntaktiska kraven i svenskan är lösare i predikativ funktion än i de andra syntaktiska funktionerna (se avsnitt 4.3) tyder detta också på att morfologiskt oanpassade adjektivformer hellre används i rematisk position (ett icke-topikaliserat bundet subjektpredikativ står prototypiskt efter både subjektet och det finita verbet, t.ex. *Hon är cool.*).

Det lösare förhållandet mellan ett adjektiv i predikativ funktion och dess

predikationsbas återspeglas av adjektivens anpassningspraxis (dvs. på ett morfosyntaktiskt plan) men också av adjektivens kollokationsmönster (dvs. på ett semantiskt-kontextuellt plan). Predikativa adjektiv attraheras i regel inte signifikant till några specifika betydelsebärande ord. Detta kan förklaras ur ett informationstrukturellt perspektiv med att ett adjektiv i attributiv eller i adverbial funktion utgör en del av ett annat led i satsen som kan stå antingen tematiskt eller rematiskt, men i predikativ funktion utgör adjektivet självt oftast satsens rema.

Textuella egenskaper hos lexikala enheter faller utanför ramen för denna studie. Studien kunde med fog utvidgas i denna riktning. Samtidigt skulle ett mer täckande material och ett utvidgat antal studieobjekt möjliggöra en utförligare analys av både adjektivimporter och interrelationerna mellan lexikala egenskaper mer generellt.

5 Sammanfattning

Vad utmärker adjektivimporter i jämförelse med övriga importord?

Adjektivimporter utsätts för betydligt strängare anpassningskrav än substantivimporter. En överväldigande majoritet av adjektivimporterna är både ortografiskt och morfologiskt anpassade. Anpassningen av importord i svenskan är således ett mångfasetterat fenomen som styrs av ordklassspecifika krav.

Vilka krav ställer det svenska språksystemet på adjektivimporter?

Anpassningen av adjektivimporter drivs primärt av de morfosyntaktiska kraven på adjektiv i svenskan. Kongruens med predikationsbasen är ett centralt särdrag för kategorin adjektiv, varför adjektivimporter utsätts för ett akut anpassningsbehov från och med sitt första belägg i svenskan. Species- och numeruskongruens är primära i förhållande till genuskongruens. De morfosyntaktiska kraven är lösare i predikativ ställning än i attributiv eller adverbial ställning.

Vilka egenskaper hos adjektivimporter samvarierar med deras anpassningsgrad?

Anpassningspraxis hos adjektivimporter samvarierar med ett antal lingvistiska faktorer: adjektivimporternas härstamning, stavelseantal, registertillhörighet, syntaktiska användning och

kollokationsmönster. Dessa faktorer är interrelaterade. En prototypisk oanpassad adjektivimport är (i) en- eller tvåstavig, (ii) med en icke-klassisk härstamning, (iii) som tillhör slangregistret, (iv) som ofta förekommer i predikativ funktion och (v) som kollokerar med kopulaverb, pronomen och eventuellt med andra slangord.

Vilka egenskaper hos adjektivimporter samvarierar med deras syntaktiska preferenser?

Adjektivformernas syntaktiska preferenser samvarierar med samma egenskaper som också är av betydelse för adjektivimporternas anpassning (se föregående fråga). Genom att studera adjektiven från två olika utgångspunkter illustrerar studien således att förhållandena mellan de lexikala egenskaperna är reciproka, t.ex. anpassningsgrad påverkar syntaktisk användning och vice versa.

Förutom användningsmönster som är specifika för enskilda adjektivformer följer adjektiven även mönster som gäller för hela böjningskategorier. Kategorierna pluralis och obestämd form utrum har olika syntaktiska preferenser trots att de har en identisk användningspotential. Detta tyder på att användningsmönstren för böjningskategorier påverkas av textuella och informationsstrukturella faktorer (utöver de strikt grammatiska begränsningarna).

Hur förhåller sig de olika lexikala egenskaperna och preferenserna till varandra mer generellt?

Egenskaperna på de olika lingvistiska nivåerna ingår i ett intrikat samspel. Oberoende av vilken nivå man väljer som utgångspunkt för sin analys återspeglar resultaten alltid till en viss grad de paradigmatiske val som är aktuella på de andra lingvistiska nivåerna. Ingen nivå är primär i förhållande till någon annan.

Interrelationerna mellan lingvistiska nivåer bör således även metodologiskt ha en framskjuten ställning i lingvistiska studier. Föreliggande studie har visat att en analys av ett stort antal ordformer där flera lexikala egenskaper samtidigt tas i beaktande är nödvändig för att vi ska få en djupare förståelse av lingvistiska fenomen såsom anpassning och språkets morfosyntaktiska krav men också av lingvistiska kategorier och analysnivåer.

Litteratur

- ABBOT-SMITH, K. och TOMASELLO, M. 2006. Exemplar-learning and schematization in a usage-based account of syntactic acquisition. *Linguistic Review*, 23(3), s. 275–290.
- ABELIN, Å. 1989. *Färgordssammansättningar*. Göteborg: Göteborgs universitet, Institut för lingvistik.
- AIKHENVALD, A.Y. och DIXON, R.M.W. red. 2006. *Grammars in contact. A crosslinguistic typology*. Oxford: Oxford University Press.
- ALLÉN, S. 1971. *Nusvensk frekvensordbok baserad på tidningstext. 2, Lemman*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- ANDERSON, J.R. 1990. *The adaptive character of thought*. Hillsdale, NJ: L. Erlbaum Associates.
- ANDERSSON, L. 1985. Avhandlade adjektiv. *Nysvenska studier*, 64, s. 151–179.
- ANDERSSON, U. 2006. Nya vanor påverkar dagspressens spridning. I: S. HOLMBERG och L. WEIBULL, red. *Du stora nya världen, SOM-rapport nr 39*. Göteborg: Göteborgs universitet, s. 299–314.
- APPEL, R. och MUIYSKEN, P. 1987. *Language contact and bilingualism*. London: Arnold.
- ARPE, A. 2008. *Univariate, bivariate and multivariate methods in corpus-based lexicography – a study of synonymy*. Doktorsavhandling; University of Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-5175-3> [hämtat 10.1.2012]
- ARPE, A. och JÄRVIKIVI, J. 2007. Every method counts: Combining corpus-based and experimental evidence in the study of synonymy. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*, 3(2), s. 131–159.
- ASTON, G. och BURNARD, L. 1998. *The BNC handbook. Exploring the British national corpus with SARA*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- ATKINS, B.T.S. 1987. Semantic ID tags. Corpus evidence for dictionary senses. *Proceedings of the Third Annual Conference of the UW Centre for the New Oxford English Dictionary*. Waterloo: University of Waterloo, s. 17–36.
- ATKINS, B.T.S. och LEVIN, B. 1995. Building on a corpus: A linguistic and lexicographical look at some near-synonyms. *International Journal of Lexicography*, 8(2), s. 85–114.
- BAAYEN, R.H. 2009. Corpus linguistics in morphology: morphological productivity. I: A. LÜDELING och M. KYTÖ, red. *Corpus Linguistics. An international handbook*. Berlin: Mouton De Gruyter, s. 900–919.
- BAAYEN, R.H., McQUEEN, J., DIJKSTRA, T. och SCHREUIDER, R. 2003. Frequency effects in regular inflectional morphology: Revisiting Dutch plurals. I: R.H. BAAYEN och R. SCHREUIDER, red. *Morphological structure in language processing*. Berlin: Mouton de Gruyter, s. 355–390.
- BACKUS, A. och DORLEIJN, M. 2009. Loan translations versus code-switching. I: B. BULLOCK och A.J. TORIBIO, red. *The Cambridge handbook of linguistic code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 75–93.
- BAETENS BEARDSMORE, H. 1971. A gender problem in a language contact situation. *Lingua*, 27, s. 141–159.
- BAKER, C.L. 1978. *Introduction to generative-transformational syntax*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- BAKER, M.C. 2003. *Lexical categories. Verbs, nouns, and adjectives*. Cambridge: Cambridge University Press.
- BARLOW, M. och KEMMER, S. red. 2000. *Usage-based models of language*. Stanford, CA: CSLI Publications.
- BARONI, M. och ZAMPARELLI, R. 2010. Nouns are vectors, adjectives are matrices: Representing adjective-noun constructions in semantic space. *Proceedings of the 2010 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing*. Stroudsburg, PA: Association for Computational Linguistics, s. 1183–1193.
- BARTSCH, S. 2004. *Structural and functional properties of collocations in English: A corpus study of lexical and pragmatic constraints on lexical co-occurrence*. Tübingen: Narr.

- BECK, D. 2002. *The typology of parts of speech systems. The markedness of adjectives*. New York, NY: Routledge.
- BEHRENS, H. red. 2008. *Corpora in language acquisition research. History, methods, perspectives*. Amsterdam: John Benjamins.
- BELANNER, I. 1947. Adjektivändelsen -e, bestämda slutartiklarna i plural. *Skola och samhälle*, 7–8, s. 228–235.
- BELL, A., BRENIER, J.M., GREGORY, M., GIRAND, C. och JURAFSKY, D. 2009. Predictability effects on durations of content and function words in conversational English. *Journal of Memory & Language*, 60(1), s. 92–111.
- BENSON, M., BENSON, E. och ILSON, R.F. 1986. *Lexicographic description of English*. Amsterdam: John Benjamins.
- BERG, R.G. 1918–1919. Nya adjektiv på -sam. *Språk och stil*, 18, s. 218–226.
- BERGMAN, G. 1962. Om främmande ord och deras anpassning. I: K. DAHLSTEDT, G. BERGMAN och C.I. STÅHLE, red. *Främmande ord i nusvenskan*. Stockholm: Bonniers, s. 32–47.
- BERGMAN, G. 1960. Det lämpliga uttrycket. 21. Sammansättningar av adjektiv med adjektiv. *Nysvenska studier*, 39, s. 169–178.
- BERGSTEN, N. 1915. Om engelska lånord i svenskan. *Språk och stil*, 15, s. 53–87.
- BERRY-ROGGHE, G. 1973. The computation of collocations and their relevance to lexical studies. I: A.J. AITKEN, R.W. BAILEY och N. HAMILTON-SMITH, red. *The Computer and Literary Studies*. Edinburgh: Edinburgh University Press, s. 103–112.
- BETZ, W. 1949. *Deutsch und Lateinisch. Die Lehnbildungen der althochdeutschen Benediktinerregel*. Bonn: H. Bouvier.
- BIBER, D. 2009. A corpus-driven approach to formulaic language in English: Multi-word patterns in speech and writing. *International Journal of Corpus Linguistics*, 14(3), s. 275–311.
- BIBER, D. och CONRAD, S. 1999. Lexical bundles in conversation and academic prose. I: H. HASSELGÅRD och S. OKSEFJELL, red. *Out of corpora. Studies in honour of Stig Johansson*. Amsterdam: Rodopi, s. 182–190.
- BIBER, D., CONRAD, S. och REPPEN, R. 1998. *Corpus linguistics. Investigating language structure and use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- BIBER, D., JOHANSSON, S., LEECH, G., CONRAD, S. och FINEGAN, E. 1999. *Longman grammar of spoken and written English*. London: Longman.
- BLOM, G., ENGER, J., ENGLUND, G., GRANDELL, J. OCH HOLST, L. 2005. *Sannolikhetsteori och statistikteori med tillämpningar*. 5. omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- BLOOMFIELD, L. 1933. *Language*. New York: Henry Holt.
- BOD, R. 2009. From exemplar to grammar: a probabilistic analogy-based model of language learning. *Cognitive science*, 33(5), s. 752–793.
- BOD, R., HAY, J. och JANNEDY, S. 2003a. Introduction. I: R. BOD, J. HAY och S. JANNEDY, red. *Probabilistic linguistics*. Cambridge, MA: MIT Press, s. 1–10.
- BOD, R., HAY, J. och JANNEDY, S. red. 2003b. *Probabilistic linguistics*. Cambridge, MA: MIT Press.
- BOLANDER, M. 1980. *Predikativens funktion i svenskan. Om adjektiv som subjektiva predikativ*. Umeå: Umeå universitetsbibliotek.
- BOLINGER, D. 1972. *Degree words*. The Hague: Mouton.
- BOLINGER, D. 1967. Adjectives in English: Attribution and predication. *Lingua*, 18, s. 1–34.
- BOSQUE, I. och PICALLO, C. 1996. Postnominal adjectives in Spanish DPs. *Journal of Linguistics*, 32(2), s. 349–385.
- BOUCHARD, D. 1998. The distribution och interpretation of adjectives in French: A consequence of bare phrase structure. *Probus*, 10(2), s. 139–183.
- BRESNAN, J.W. 1973. Syntax of the comparative clause construction in English. *Linguistic Inquiry*, 4(3), s. 275–343.
- BUTLER, C.S. 2004. Corpus studies and functional linguistic theories. *Functions of Language*, 11(2), s. 147–186.
- BYBEE, J. 2006. From usage to grammar: The mind's response to repetition. *Language*, 82(4), s. 711–733.

- BYBEE, J. 2003a. Cognitive processes in grammaticalization. I: M. TOMASELLO, red. *The new psychology of language*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum, s. 145–167.
- BYBEE, J. 2003b. Mechanisms of change in grammaticalization: The role of frequency. I: B.D. JOSEPH och R.D. JANDA, red. *The handbook of historical linguistics*. Oxford: Blackwell, s. 602–623.
- BYBEE, J. 2001. *Phonology and language use*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- BYBEE, J. och HOPPER, P. red. 2001. *Frequency and the emergence of linguistic structure*. Amsterdam: Benjamins.
- BYBEE, J. och SCHEIBMAN, J. 1999. The effect of usage on degrees of constituency: the reduction of don't in English. *Linguistics*, 37(4), s. 575–596.
- CABREDO HOFHERR, P. 2010. Adjectives: An introduction. I: P. CABREDO HOFHERR och O. MATUSHANSKY, red. *Adjectives. Formal analyses in syntax and semantics*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, s. 1–28.
- CARSTENSEN, B. 1968. Zur Systematik und Terminologie deutsch-englischer Lehnbeziehungen. I: H.E. BREKLE och L. LIPKA, red. *Wortbildung. Syntax und Morphologie. Festschrift zum 60. Geburtstag von Hans Marchand am 1. Oktober 1967*. The Hague/Paris: Mouton, s. 32–45.
- CHATER, N. och OAKSFORD, M. red. 2008. *The probabilistic mind: Prospects for Bayesian cognitive science*. New York: Oxford University Press.
- CHATER, N., TENENBAUM, J.B. och YUILLE, A. 2006. Probabilistic models of cognition: Conceptual foundations. *Trends in cognitive sciences*, 10(7), s. 287–291.
- CHIRSHEVA, G. 2009. Gender in Russian – English code-switching. *International Journal of Bilingualism*, 13(1), s. 63–90.
- CHOMSKY, N. 1957. *Syntactic structures*. The Hague: Mouton.
- CHOUËKA, Y. 1988. Looking for needles in a haystack. *Proceedings, RIAO conference on user-oriented context based text and image handling*. Cambridge, MA: s. 609–623.
- CHRYSTAL, J. 1988. *Engelskan i svensk dagspress*. Stockholm: Esselte.
- CHURCH, K., GALE, W., HANKS, P. och HINDLE, D. 1991. Using statistics in lexical analysis. I: U. ZERNIK, red. *Lexical acquisition. Exploiting on-line resources to build a lexicon*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum, s. 115–164.
- CHURCH, K., GALE, W., HANKS, P., HINDLE, D. och MOON, R. 1994. Lexical substitutability. I: B.T.S. ATKINS och A. ZAMPOLLI, red. *Computational approaches to the lexicon*. Oxford: Oxford University Press, s. 153–177.
- CINQUE, G. 2010. *The syntax of adjectives. A comparative study*. Cambridge, MA: MIT press.
- CLEAR, J. 1993. From Firth principles: Computational tools for the study of collocation. I: M. BAKER, F. GILL och E. TOGNINI-BONELLI, red. *Text and technology. In honour of John Sinclair*. Philadelphia: John Benjamins, s. 271–292.
- Van COETSEM, F. 1988. *Loan phonology and the two transfer types in language contact*. Dordrecht: Foris.
- CONRAD, S. 2010. What can a corpus tell us about grammar? I: M. McCARTHY och A. O'KEEFFE, red. *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics*. Abingdon: Routledge, s. 227–241.
- DAHLMAN, M. 2007. /Dju:s/, /jo:s/, flera whiskies eller whiskysorter. Anpassning av importord i finlandssvenskt och svenskt talspråk. I: P. JARVAD och H. SANDØY, red. *Stuntman och andre importord i Norden. Om uttale og bøjning*. Oslo: Novus forlag, s. 129–162.
- DAHLSTEDT, K., BERGMAN, G. och STÅHLE, C.I. 1962. *Främmande ord i nusvenskan*. Stockholm: Svenska Bokförlaget.
- DAHLSTEDT, K. och ÅGREN, P. 1954. *Övre Norrlands bygdemål. Berättelser på bygdemål med förklaringar och en dialektöversikt*. Umeå: Vetenskapliga biblioteket.
- DELSING, L. 1993. On attributive adjectives in Scandinavian and other languages. *Studia linguistica*, 47(2), s. 105–125.
- DIESEL, H. 2007. Frequency effects in language acquisition, language use, and diachronic change. *New Ideas in Psychology*, 25(2), s. 108–127.

- DIESEL, H. och TOMASELLO, M. 2005. A new look at the acquisition of relative clauses. *Language*, 81(4), s. 882–906.
- DILTS, P. 2009. Good nouns, bad nouns: what the corpus says and what native speakers think. *Language and Computers*, 71(1), s. 103–117(15).
- DILTS, P. och NEWMAN, J. 2006. A note on quantifying "good" and "bad" prosodies. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*, 2(2), s. 233–242.
- DIVJAK, D. och GRIES, S.T. 2009. Corpus-based cognitive semantics. A contrastive study of phrasal verbs in English and Russian. I: K. DZIWIŃEK och B. LEWANDOWSKA-TOMASZCZYK, red. *Studies in cognitive corpus linguistics*. Frankfurt am Main: Peter Lang, s. 273–296.
- DIVJAK, D. och GRIES, S.T. 2008. Clusters in the mind? Converging evidence from near synonymy in Russian. *The Mental lexicon*, 3(2), s. 188–213.
- DIVJAK, D. och GRIES, S.T. 2006. Ways of trying in Russian: clustering behavioral profiles. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*, 2(1), s. 23–60.
- DIXON, R.M.W. 2004. Adjectives in typological perspective. I: R.M.W. DIXON och A. AIKHENVALD, red. *Adjective classes. A cross-linguistic typological study*. Oxford: Oxford University Press, s. 1–49.
- DIXON, R.M.W. 1984. The semantic basis of syntactic properties. *Proceedings of the Tenth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society*, s. 583–595.
- DIXON, R.M.W. 1982. *Where have all the adjectives gone? and other essays in semantics and syntax*. Berlin: Mouton.
- DIXON, R.M.W. och AIKHENVALD, A.Y. red. 2004. *Adjective classes. A cross-linguistic typology*. Oxford: Oxford University Press.
- DOETJES, J. 2008. Adjectives and degree modification. I: L. McNALLY och C. KENNEDY, red. *Adjectives and Adverbs: Syntax, Semantics, and Discourse*. Oxford: Oxford University Press, s. 123–155.
- DORIAN, N. 1993. Internally and externally motivated change in language contact settings: doubts about dichotomy. I: C. JONES, red. *Historical linguistics. Problems and perspectives*. London: Longman, s. 131–154.
- DUCKWORTH, D. 1977. Zur terminologischen und systematischen Grundlage der Forschung auf dem Gebiet der englisch-deutschen Interferenz. Kritische Übersicht und neuer Vorschlag. I: H. KOLB och H. LAUFFER, red. *Sprachliche Interferenz: Festschrift für Werner Betz zum 65. Geburtstag*. Tübingen: Niemeyer, s. 36–56.
- DUNÅS, R. 1966. *Lig-avledningar till substantiv i nusvenskan*. Uppsala: Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet.
- DUNNING, T. 1993. Accurate methods for the statistics of surprise and coincidence. *Computational linguistics*, 19(1), s. 74–74.
- EDLUND, L. och HENE, B. 1992. *Lånord i svenskan. Om språkförändringar i tid och rum*. Stockholm: Wiken.
- ELLIS, N.C. 2002a. Frequency effects in language processing. A review with implications for theories of implicit and explicit language acquisition. *Studies in second language acquisition*, 24(2), s. 143–188.
- ELLIS, N.C. 2002b. Reflections on frequency effects in language processing. *Studies in Second Language Acquisition*, 24(2), s. 297–339.
- ELMAN, J.L. 1996. The emergence of language. A conspiracy theory. I: B. MACWHINNEY, red. *The emergence of language*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum, s. 1–28.
- EVERITT, B.S. 1993. *Cluster analysis*. 3. uppl. London: Edward Arnold.
- EVERT, S. 2009. Corpora and collocations. I: A. LÜDELING och M. KYTÖ, red. *Corpus Linguistics: An International Handbook, Vol. 2*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter, s. 1212–1248.
- EVERT, S. 2005. *The statistics of word cooccurrences. Word pairs and collocations*, Institut für Maschinelle Sprachverarbeitung.
- EVERT, S. 2004. *Association measures*. <http://www.collocations.de/AM/> [hämtat 10.11.2011].
- EVERT, S. och KRENN, B. 2001. Methods for the qualitative evaluation of lexical association measures. *Proceedings of the 39th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics*. Toulouse, France: s. 188–195.

- FERRIS, C. 1993. *The meaning of syntax. A study in the adjectives of English*. Harlow: Longman.
- FICHTELIUS, A. 1980. *Frågor och funderingar kring oböjd predikatsfyllnad i nusvenskt talspråk*. Uppsala: Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet.
- FIELD, F.W. 2002. *Linguistic borrowing in bilingual contexts*. Amsterdam: John Benjamins.
- FILLMORE, C.J. 1988. The mechanisms of 'Construction Grammar'. I: S. AXMAKER, A. JAISSE och H. SINGMASTER, red. *Proceedings of the Fourteenth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society*. Berkeley: Berkeley Linguistics Society, s. 35–55.
- FILLMORE, C.J., JOHNSON, C.R. och PETRUCK, M.R.L. 2003. Background to FrameNet. *International Journal of Lexicography*, 16(3), s. 235–250.
- FINEGAN, E. och BIBER, D. 2001. Register variation and social dialect variation. The register axiom. I: P. ECKERT och J.R. RICKFORD, red. *Style and sociolinguistic variation*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 235–267.
- FIRTH, J.R. 1968. *Selected papers of J. R. Firth 1952–59*. London: Longmans.
- FIRTH, J.R. 1957. *Papers in linguistics 1934–1951*. London: Oxford University Press.
- FORSTER, K.I. 1976. Accessing the mental lexicon. I: R.J. WALES och E. WALKER, red. *New approaches to language mechanisms*. Amsterdam: North-Holland, s. 257–287.
- FRIED, M. och ÖSTMAN, J. 2003. The explicit and the implicit in the Suasion Frame. I: E. HAJIČOVÁ, A. KOTĚŠOVCOVÁ och J. MÍROVSKÝ, red. *Proceedings of CIL17*. Prague: Matfyzpress, s. 1–22.
- GAHL, S. 2008. Time and thyme are not homophones. The effect of lemma frequency on word durations in spontaneous speech. *Language*, 84(3), s. 474–496.
- GALINSKY, H. 1963. Stylistic aspects of linguistic borrowing. A stylistic and comparative view of American elements in modern German and British English. *Jahrbuch für Amerikastudien*, 8, s. 98–135.
- GELLERSTAM, M. 2005. Fingerprints in translation. I: G. ANDERMAN och M. ROGERS, red. *In and out of English: for better, for worse?* Clevedon: Multilingual Matters, s. 201–213.
- GELLERSTAM, M. 1973. Etymologiska frekvenser i det centrala ordförrådet. *Folkmålsstudier*, 23, s. 70–79.
- GILQUIN, G. och GRIES, S.T. 2009. Corpora and experimental methods: A state-of-the-art review. *Corpus linguistics and linguistic theory*, 5(1), s. 1–26.
- GOLDBERG, A.E. 2006. *Constructions at work. The nature of generalization in language*. Oxford: Oxford University Press.
- GOODMAN, J.C., DALE, P.S. och LI, P. 2008. Does frequency count? Parental input and the acquisition of vocabulary. *Journal of child language*, 35(3), s. 515–531.
- GRAEDLER, A. 2007. MIN-prosjektet jämfört med tidigare studier. I: B. SELBACK och H. SANDØY, red. *Fire dagar i nordiske aviser. Ei jamføring av påverknaden i ordforrådet i sju språksamfunn*. Oslo: Novus, s. 157–172.
- GRAEDLER, A. 1998. *Morphological, semantic and functional aspects of English lexical borrowings in Norwegian*. Oslo: Universitetet i Oslo.
- GRAEDLER, A. och KVARAN, G. 2010. Foreign influence on the written language in the Nordic language communities. *International Journal of the Sociology of Language*, 204, s. 31–42.
- GREAVES, C. och WARREN, M. 2010. What can a corpus tell us about multi-word units. I: M. MCCARTHY och A. O'KEEFE, red. *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics*. Abingdon: Routledge, s. 212–226.
- GREENBERG, J.H. 1957. *Essays in linguistics*. London: University of Chicago Press.
- GRIES, S.T. 2010a. Behavioral Profiles: a fine-grained and quantitative approach in corpus-based lexical semantics. *The Mental lexicon*, 5(3), s. 323–346.
- GRIES, S.T. 2010b. Methodological skills in corpus linguistics: a polemic and some pointers towards quantitative methods. I: T. HARRIS och M. MORENO JAÉN, red. *Corpus linguistics in language teaching*. Frankfurt am Main: Peter Lang, s. 121–146.

- GRIES, S.T. 2010c. Useful statistics for corpus linguistics. I: A. SÁNCHEZ och M. ALMELA, red. *A mosaic of corpus linguistics: selected approaches*. Frankfurt am Main: Peter Lang, s. 269–291.
- GRIES, S.T. 2003. Testing the sub-test: An analysis of English -ic and -ical adjectives. *International Journal of Corpus Linguistics*, 8(1), s. 31–61.
- GRIES, S.T. 2001. A Corpus-Linguistic Analysis of English -ic vs. -ical Adjectives. *ICAME Journal*, 25, s. 65–108.
- GRIES, S.T., NEWMAN, J. och SHAOUL, C. 2011. N-grams and the clustering of registers. *Empirical language research*, 5(1). <http://ejournals.org.uk/ELR/article/2011/1> [hämtat 16.1.2012]
- GRIES, S.T. och STEFANOWITSCH, A. 2004a. Co-varying collexemes in the into-causative. I: M. ACHARD och S. KEMMER, red. *Language, Culture, and Mind*. Stanford, CA: CSLI, s. 225–236.
- GRIES, S.T. och STEFANOWITSCH, A. 2004b. Extending collocation analysis. A corpus-based perspective on 'alternations'. *International Journal of Corpus Linguistics*, 9(1), s. 97–129.
- GRIES, S.T. och OTANI, N. 2010. Behavioral profiles: A corpus-based perspective on synonymy and antonymy. *ICAME Journal*, 34, s. 121–150.
- GROSJEAN, F. 1997. Processing mixed language: issues, findings, and models. I: A.M.B. DE GROOT och J.F. KROLL, red. *Tutorials in Bilingualism. Psycholinguistic perspectives*. Mahwah, NJ: Erlbaum, s. 225–254.
- GROSJEAN, F. 1995. A psycholinguistic approach to codeswitching: The recognition of guest words by bilinguals. I: L. MILROY och P. MUYSKEN, red. *One speaker, two languages. Cross-disciplinary perspectives on codeswitching*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 259–275.
- GROSJEAN, F. 1988. Exploring the recognition of guest words in bilingual speech. *Language and Cognitive Processes*, 3(3), s. 233–274.
- GROSJEAN, F. 1980. Spoken word recognition processes and the gating paradigm. *Perception & Psychophysics*, 28(4), s. 267–283.
- GRÜNBAUM, C. 2003. *Språkbladet*. Stockholm: Bokförlaget DN.
- GUEVARA, E. 2010. A regression model of adjective-noun compositionality in distributional semantics. *Proceedings of the 2010 Workshop on GEometrical Models of Natural Language Semantics*. Stroudsburg, PA: Association for Computational Linguistics, s. 33–37.
- GÖRLACH, M. red. 2002. *English in Europe*. Oxford: Oxford University Press.
- GÖRLACH, M. red. 2001. *A dictionary of European anglicisms. A usage dictionary of anglicisms in sixteen European languages*. Oxford: Oxford University Press.
- HAGLUND-DRAGIC, M. 2005. *Om adjektiviska sammansättningar i svenska och tyska*. Göteborg: Institutionen för svenska språket, Göteborgs Universitet.
- HAGÅSEN, L. 1992. Sverige var intresserad och facket ska vara obunden. I: G. WIDMARK, red. *Svenska i harmoni. Fyra uppsatser om kongruens*. Uppsala: Hallgren & Fallgren, s. 60–74.
- HALLIDAY, M.A.K. 1966. Lexis as a linguistic level. I: C.E. BAZELL, J.C. CATFORD, M.A.K. HALLIDAY och R.H. ROBINS, red. *In Memory of J. R. Firth*. London: Longman, s. 148–163.
- HALLIDAY, M.A.K. 2005. *Computational and quantitative studies*. London: Continuum.
- HANKS, P. 1996. Contextual dependency and lexical sets. *International journal of corpus linguistics*, 1(1), s. 75–98.
- HASPELMATH, M. 2009. Lexical borrowing: Concepts and issues. I: M. HASPELMATH och U. TADMOR, red. *Loanwords in the world's languages. A comparative handbook*. New York: Mouton de Gruyter, s. 35–54.
- HASPELMATH, M. och TADMOR, U., red. 2009a. *Loanwords in the world's languages. A comparative handbook*. New York: Mouton de Gruyter.
- HASPELMATH, M. och TADMOR, U. 2009b. *World Loanword Database (WOLD)*. Nästupplaga. <http://wold.livingsources.org/>
- HASSELMO, N. 1974. *Amerikasvenska. En bok om språkutvecklingen i Svensk-Amerika*. Stockholm: Esselte Studium.

-
- HAUGEN, E. 1950. The Analysis of Linguistic Borrowing. *Language*, 26, s. 210–231.
- HAUGEN, E. 1953. *The Norwegian language in America. A study in bilingual behavior*. Philadelphia, PA: University of Pennsylvania.
- HAUSMANN, F.J. 2003. Was sind eigentlich Kollokationen? I: K. STEYER, red. *Wortverbindungen – mehr oder weniger fest..* Berlin: Walter de Gruyter, s. 309–334.
- HAY, J.B. och BAAYEN, R.H. 2005. Shifting paradigms: gradient structure in morphology. *Trends in cognitive sciences*, 9(7), s. 342–348.
- HEDQUIST, R. 1979. Om adjektivets komparation. I: O. JOSEPHSON, H. STRAND och M. WESTMAN, red. *Svenskans beskrivning 11*. Göteborg: Stockholms universitet, s. 95–106.
- HELLBERG, S. 1988. The semantics of high-frequency adjectives. I: M. GELLERSTAM, red. *Studies in computer-aided lexicology*. Stockholm: Almqvist och Wiksell, s. 124–139.
- HELLBERG, S. 1974. *Graphonomic rules in phonology. Studies in the expression component of Swedish*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- HELLQUIST, E. 1922. *Svensk etymologisk ordbok*. Lund: Gleerup.
- HENE, B. 1988. Attributiv ålder och predikativ glädje. I: P. LINELL, red. *Svenskans beskrivning 16*. Linköping: Universitetet i Linköping, s. 202–219.
- HENE, B. 1984. "Den dyrkade Lasse och stackars lilla Lotta" *En syntaktisk-semantisk studie av personbeskrivande adjektiv och adverb i populära ungdomsböcker*. Umeå: Acta Universitatis Umensis.
- HETZRON, R. 1978. On the relative order of adjectives. I: H. SEILER, red. *Language universals*. Tübingen: Narr, s. 165–184.
- HICKEY, R. red. 2010. *The handbook of language contact*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- HILMISDÓTTIR, H. 2000. Den morfologiska anpassningen av främmande inslag i isländskt ungdomsspråk. I: A. STENSTRÖM, U. KOTSINAS och E.M. DRANGE, red. *Ungdommers språkmöter*. Köbenhavn: Nordisk Ministerråd, s. 141–156.
- HILPERT, M. 2008. *Germanic future constructions. A usage-based approach to language change*. Amsterdam: John Benjamins.
- HILPERT, M. 2006. On Swedish future constructions. *Proceedings of the 6th High Desert Linguistics Society meeting*. Albuquerque: HDLS.
- HOCK, H.H. och JOSEPH, B.D. 1996. *Language history, language change, and language relationship. An introduction to historical and comparative linguistics*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- HOEY, M. 2009. Corpus-driven approaches to grammar. I: U. RÖMER och R. SCHULZE, red. *Exploring the lexis-grammar interface*. Amsterdam: John Benjamins, s. 33–48.
- HOEY, M. 2005. *Lexical priming. A new theory of words and language*. London: Routledge.
- HOEY, M. 1997. From concordance to text structure. New uses for computer corpora. I: B. LEWANDOWSKA-TOMASZCZYK och J. MELIA, red. *PALC '97. Proceedings of Practical Applications of Linguistic Corpora conference*. Lodz: Lodz University Press, s. 2–23.
- HOEY, M. 1991. *Patterns of lexis in text*. Oxford: Oxford University Press.
- HOOPER, J. 1976. Word frequency in lexical diffusion and the source of morphophonological change. I: W. CHRISTIE, red. *Current progress in historical linguistics*. Amsterdam: North-Holland, s. 96–105.
- HOPPER, P. 1998. Emergent grammar. I: M. TOMASELLO, red. *The new psychology of language: Cognitive and functional approaches to language structure*. Mahwah, NJ: Erlbaum, s. 155–176.
- HOPPER, P. 1988. Emergent grammar and the a priori grammar postulate. I: D. TANNEN, red. *Linguistics in context. Connecting observation and understanding. Lectures from the 1985 LSA/TESOL and NEH Institutes*. Norwood, NJ: Ablex, s. 117–134.
-

- HOPPER, P.J. och TRAUGOTT, E.C. 1993. *Grammaticalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Van HOUT, R. och MUYSKEN, P. 1994. Modeling lexical borrowability. *Language Variation and Change*, 6(1), s. 39–62.
- HOWES, D.H. och SOLOMON, R.L. 1951. Visual duration threshold as a function of word-probability. *Journal of Experimental Psychology*, 41(6), s. 401–410.
- HUNSTON, S. 2007. Semantic prosody revisited. *International Journal of Corpus Linguistics*, 12(2), s. 249–268.
- HUNSTON, S. 2002. *Corpora in applied linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- HUNSTON, S. och FRANCIS, G. 2000. *Pattern grammar. A corpus-driven approach to the lexical grammar of English*. Amsterdam: John Benjamins.
- HYLÉN, J.E. 1924. Sammansatta adjektivs komparation. *Nysvenska studier*, 4, s. 152–163.
- HÖGLIN, R. 2002. Engelska språket som hot och tillgång i Norden. (TemaNord, 561.) Köpenhamn: Nordiska ministerrådet.
- IVERSON, G.K. 1981. Rules, Constraints, and Paradigm. *Lacunae. Glossa*, 15(1), s. 136–144.
- JACKENDOFF, R. 1977. *X-bar syntax: a study of phrase structure*. Cambridge, MA: MIT Press.
- JACOBSEN, J. 2012. *Ærligt talt, who cares? En sociolingvistisk undersøgelse af holdninger til og bruk af importord og aflosningsord i færøsk*. Oslo: Novus.
- JANTUNEN, J.H. 2004. *Synonymia ja käännösuomi. Korpusnäkökulma samamerikityksisyyden kontekstuaalisuuteen ja käännöskielen leksikaalisiin erityispiirteisiin*. (Joensuun yliopiston humanistisia julkaisuja 35.) Doktorsavhandling; Joensuun yliopisto. http://www oulu.fi/hutk/sutvi/henkilokunta/jjantunen_julk.html [hämtat 20.8.2010]
- JANTUNEN, J.H. 2001. "Tärkeä seikka" ja "keskeinen kysymys" mitä korpuslingvistinen analyysi paljastaa lähisynonymeista? *Virittäjä*, 105, s. 170–192.
- JARVAD, P. 2001. *Det danske sprogs status i 1990'erne: rapport*. Rapport utgiven av Dansk Sprognævn. http://dsn.dk/arkiv/meddelelser/dansk_status.pdf [hämtat 16.9.2008]
- JARVAD, P. och SANDØY, H. red. 2007. *Stuntman og andre importord i Norden. Om udtale og bøjning*. Oslo: Novus.
- JOHANSSON, C. 1999. Learning What Cannot Be by Failing Expectations. *Nordic Journal of Linguistics*, 22(1), s. 61–76.
- JOHANSSON, S. och GRAEDLER, A. 2002. *Rocka, hipt og snacksy. Om engelsk i norsk språk og samfunn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- JONES, S. och SINCLAIR, J. 1974. English lexical collocations: A study in computational linguistics. *Cahiers de Lexicologie*, 24(1), s. 15–61.
- JOSEPHSON, O. 2009. Språkpolitiska konsekvenser av importordsprojektet. *Språk i Norden 2009*. s. 183–198.
- JOSEPHSON, O. 2004a. "Ju". Ifrågasatta självklarheter om svenskan, engelskan och alla andra språk i Sverige. *Skrifter utgivna av svenska språknämnden*, 91.
- JOSEPHSON, O. 2004b. Engelskan i 2000-talets Sverige. *Engelskan i Sverige. Språkval i utbildning, arbete och kulturliv*. Stockholm: Norstedts ordbok, s. 7–24.
- JÄMTELD, K. 1996. *Engelska lånord förr och nu. En jämförande studie av tidningsartiklar från 1965 och 1995*. Uppsala: Uppsala universitet.
- KAMP, H. 1975. Two theories about adjectives. I: E.L. KEENAN, red. *Formal Semantics of Natural Language*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 123–155.
- KAUFMAN, L. och ROUSSEEUW, P.J. 1990. *Finding groups in data. An introduction to cluster analysis*. New York, NY: Wiley.
- KENNEDY, G. 1991. Between and through: the company they keep and the functions they serve. I: K. AIJMER och B. ALTENBERG, red. *English Corpus Linguistics. Studies in Honour of Jan Svartvik*. London: Longman, s. 95–110.

- KENNY, D. 2000. Lexical hide-and-seek: Looking for creativity in a parallel corpus. I: M. OLOHAN, red. *Intercultural faultlines. Research models in translation studies I. Textual and cognitive aspects*. Manchester: St. Jerome Publishing, s. 93–104.
- KILARSKI, M. 2004. *Gender assignment of English loanwords in Danish, Swedish and Norwegian*. Doktorsavhandling; Adam Mickiewicz university, Poznan. http://www.staff.amu.edu.pl/~kilarSKI/research/download/book_gender.pdf [hämtat 16.9.2008]
- KINKADE, M.D. 1983. Salish evidence against the universality of 'noun' and 'verb'. *Lingua*, 60(1), s. 25–39.
- KJELLMER, G. 2003. Synonymy and corpus work: On almost and nearly. *ICAME Journal*, 27, s. 19–27.
- KJELLMER, G. 1996. Idiomen, kollokationerna och lexikonet. *Lexico-Nordica*, 3, s. 79–90.
- KJELLMER, G. 1987. Aspects of English Collocations. I: W. MEIJS, red. *Corpus Linguistics and Beyond. Proceedings of the seventh international conference on English language research on computerised corpora*. Amsterdam: Rodopi, s. 133–140.
- KJELLMER, G. 1984. Some thoughts on collocational distinctiveness. I: J. AARTS och W. MEIJS, red. *Corpus linguistics. Recent developments in the use of computer corpora in English language research*. Amsterdam: Rodopi, s. 163–171.
- KJELLMER, G. red. 1994. *A dictionary of English collocations, Vol. 1–3*. Oxford: Clarendon Press.
- KNUDSEN, T. 1973. Bøyningen av adjektiver som predikatsord. *Maal og minne*, s. 29–41.
- KOTSINAS, U. 1998. *Norstedts svenska slangordbok*. Stockholm: Norstedts ordbok.
- KRIER, F. 1980. Lehnwort und Fremdwort im Maltesischen. *Folia Linguistica*, 14(1), s. 179–184.
- KRISTIANSEN, T. 2006a. Masketestens resultater: De underbevidste holdningers omvendte verden. I: T. KRISTIANSEN, red. *Nordiske sprogholdninger. En masketest*. Oslo: Novus, s. 162–182.
- KRISTIANSEN, T. red. 2006b. *Nordiske sprogholdninger. En masketest*. Oslo: Novus.
- KRISTIANSEN, T. och VIKØR, L.S. 2006a. Nordiske språkhaldninger – jamføring og konklusjonar. I: T. KRISTIANSEN och L.S. VIKØR, red. *Nordiske språkhaldninger. Ei meningsmåling*. Oslo: Novus, s. 199–214.
- KRISTIANSEN, T. och VIKØR, L.S. red. 2006b. *Nordiske språkhaldninger. Ei meningsmåling*. Oslo: Novus.
- KUIHN, H. 1985. Genustildeling hos främmande ord. I: S. ALLÉN, red. *Svenskans beskrivning 15*. Göteborg: Göteborgs universitet, s. 291–302.
- KUIPERS, A.H. 1968. The categories verb-noun and transitive-intransitive in English and Squamish. *Lingua*, 21, s. 610–626.
- KVARAN, G. red. 2007. *Udenlandske eller hjemlige ord? En undersøgelse af sprogene i Norden*. Oslo: Novus.
- KÄLLSTRÖM, R. 1993. *Kongruens i svenskan*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- LAENZLINGER, C. 2005. French adjective ordering: perspectives on DP-internal movement types. *Lingua*, 115(5), s. 645–689.
- LAMARCHE, J. 1991. Problems for N-movement to NumP. *Probus*, 3, s. 215–236.
- LANDAUER, T.K. och DUMAIS, S.T. 1997. A solution to Plato's problem: The latent semantic analysis theory of acquisition, induction, and representation of knowledge. *Psychological review*, 104(2), s. 211–240.
- LARSON, R. 1998. Events and modification in nominals. I: D. STROLOVITCH och A. LAWSON, red. *Proceedings from SALT VIII*. Ithaca, NY: CLC Publication, s. 145–168.
- LARSSON, C. 1940. Den s.k. absoluta komparationen. *Årsskrift för Modersmålläraarnas förening*, s. 142–144.
- LEA, D. red. 2002. *Oxford collocations dictionary for students of English*. Oxford: Oxford University Press.
- LEECH, G. 1974. *Semantics. The study of meaning*. Harmondsworth: Penguin Books.
- LINDROTH, H. 1906. *Om adjektivering af particip*. En studie inom nysvensk betydelselära. Lund: Ohlssons.

- LJUNG, M. 1988. *Skinheads, hackers & lama ankor. Engelskan i 80-talets svenska*. Stockholm: Trevi.
- LJUNG, M. 1985. *Lam anka – ett måste? En undersökning av engelskan i svenskan, dess mottagande och spridning*. Stockholm: Stockholms universitet.
- LJUNGGREN, K.G. 1940. Ett kapitel ur språkets liv. När substantiv blir adjektiv. *Nordisk tidskrift för vetenskap, konst och industri utgiven av Letterstedtska föreningen. Ny serie 15*, s. 466–482.
- LJUNGGREN, K.G. 1939. *Adjektivisering av substantiv i svenskan. Undersökningar i svensk ordbildnings- och betydelselära*. Lund: Gleerup.
- LOMAN, B. 1979. Avledningar på -sam i svenskan. *Folkmålsstudier*, 26, s. 49–60.
- LOUW, B. 1993. Irony in the text or insincerity in the writer? The diagnostic potential of semantic prosodies. I: M. BAKER, G. FRANCIS och E. TOGNINI-BONELLI, red. *Text and technology: In honour of John Sinclair*. Philadelphia, Amsterdam: John Benjamins, s. 157–176.
- LUNDBLADH, C. 1988. *Adjektivets komparation i svenskan. En semantisk beskrivning*. Lund: Lund University Press.
- LÖWENADLER, J. 2010. Restrictions on productivity: Defectiveness in Swedish adjective paradigms. *Morphology*, 20(1), s. 71–107.
- MALMGREN, S. 2003. Begå eller ta självmord? Om svenska kollokationer och deras förändringsbenägenhet. I: *Språk och stil 13*, s. 123–168.
- MALMGREN, S. 1990. *Adjektiviska funktioner i svenskan*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- MANNING, C.D. 2003. Probabilistic syntax. I: R. BOD, J. HAY och S. JANNEDY, red. *Probabilistic linguistics*. Cambridge, MA: MIT Press, s. 289–341.
- MANNING, C.D. och SCHÜTZE, H. 1999. *Foundations of statistical natural language processing*. Cambridge, MA: MIT Press.
- MARTINSSON, A. 1978. *Språket i fri skrivning: Beskrivning, utveckling och bedömning. En studie inom projektet Fris*. Malmö: Lärarhögskolan.
- MATRAS, Y. 1998. Utterance modifiers and universals of grammatical borrowing. *Linguistics*, 36(2), s. 281–331.
- MATRAS, Y. och SAKEL, J. red. 2007. *Grammatical borrowing in cross-linguistic perspective*. New York: Mouton de Gruyter.
- MATTFOLK, L. 2011a. *Attityder till det globala i det lokala*. Oslo: Novus.
- MATTFOLK, L. 2011b. *Finlandssvenska åsikter om och attityder till modern språkpåverkan*. Helsingfors: Helsingfors universitet, Finska, finskugriska och nordiska institutionen.
- MAURANEN, A. 2000. Strange strings in translated language. A study on corpora. I: M. OLOHAN, red. *Intercultural Faultlines Research Models in Translation Studies*. Manchester: St. Jerome Publishing, s. 119–141.
- McCAWLEY, J.D. 1992. Justifying Part-of-Speech Assignments in Mandarin Chinese. *Journal of Chinese Linguistics*, 20(2), s. 211–246.
- McENERY, T., XIAO, R. och TONO, Y. 2006. *Corpus-based language studies. An advanced resource book*. London: Routledge.
- McNALLY, L. och BOLEDA, G. 2004. Relational adjectives as properties of kinds. I: O. BONAMI och P. CABREDO HOFHERR, red. *Empirical Issues in Formal Syntax and Semantics 5*. Paris: CNRS, s. 179–196.
- McNALLY, L. och KENNEDY, C. 2008. Introduction. I: L. McNALLY och C. KENNEDY, red. *Adjectives and Adverbs: Syntax, Semantics, and Discourse*. Oxford: Oxford University Press, s. 1–15.
- MEEUWIS, M. och ÖSTMAN, J. 1995. Contact Linguistics. I: J. VERSCHUEREN, J. ÖSTMAN och J. BLOMMAERT, red. *Handbook of Pragmatics. Manual*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, s. 177–182.
- MEL'ČUK, I. 1998. Collocations and lexical functions. I: A. COWIE, red. *Phraseology. Theory, analysis and applications*. Oxford: Clarendon Press, s. 23–53.
- MENDOZA-DENTON, N., HAY, J. och JANNEDY, S. 2003. Probabilistic sociolinguistics. I: R. BOD, J. HAY och S. JANNEDY, red. *Probabilistic linguistics*. Cambridge, MA: MIT Press, s. 97–138.

- MICKWITZ, Å. 2010. *Anpassning i språkkontakt. Morfologisk och ortografisk anpassning av engelska lånord i svenskan*. Helsingfors: Finska, finskugriska och nordiska institutionen vid Helsingfors universitet.
- MICKWITZ, Å. 2008a. Ett papper om domämförlust och lexikalt inflytande. *Språkbuk*, 2, s. 3–7.
- MICKWITZ, Å. 2008b. Vad händer med e-mail i svenskan? Om anpassning av importord i svenskan. I: H. OMDAL och H. SANDØY, red. *Nasjonal eller internasjonal skrivemåte? Om importord i seks nordiske språksamfun*. Oslo: Novus forlag, s. 124–161.
- MICKWITZ, Å. 2006. Svengelska – hot eller möjlighet. *Universitas Helsingiensis*, 3, s. 16–19.
- MILLER, D.G. 1997. The morphological legacy of French: Borrowed suffixes on native bases in Middle English. *Diachronica*, 14(2), s. 233–264.
- MILLER, G.A. och CHARLES, W.G. 1991. Contextual correlates of semantic similarity. *Language and Cognitive Processes*, 6(1), s. 1–28.
- MITCHELL, J. och LAPATA, M. 2008. Vector-based models of semantic composition. *Proceedings of ACL*. Columbus, OH: Association for Computational Linguistics, s. 236–244.
- MOBERG, L. 2000. *Nyordsboken. Med 2000 nya ord in i 2000-talet*. Stockholm: Svenska Språknämnden.
- MORAVCSIK, E.A. 1978. Universals of language contact. I: J.H. GREENBERG, red. *Universals of human language*. Stanford, CA: Stanford University Press, s. 93–122.
- MOUGEON, R. och BENIAK, E. 1991. *Linguistic consequences of language contact and restriction. The case of French in Ontario, Canada*. Oxford: Oxford University Press.
- MYERS-SCOTTON, C. 2006. *Multiple voices. An introduction to bilingualism*. Malden, MA: Blackwell Publishing.
- MYERS-SCOTTON, C. 2002. *Contact linguistics. Bilingual encounters and grammatical outcomes*. Oxford: Oxford University Press.
- MYERS-SCOTTON, C. 1993. *Duelling languages. Grammatical structure in codeswitching*. Oxford: Clarendon.
- MØLLER, C. 1933. *Zur Methodik der Fremdwortkunde*. Aarhus: .
- Nationalencyklopedins ordbok*. 2012. Nätupplaga. <http://www.ne.se/>
- Nationalencyklopedins ordbok*. 2000. Höganäs: Bra Böcker.
- NEELEMAN, A., Van de KOOT, H. och DOETJES, J. 2004. Degree expressions. *Linguistic Review*, 21(1), s. 1–66.
- NEO = *Nationalencyklopedins ordbok*. 2012. Nätupplaga. <http://www.ne.se/>
- NEWMAN, J. och RICE, S. 2006. Transitivity schemas of English EAT and DRINK in the BNC. I: S.T. GRIES och A. STEFANOWITSCH, red. *Corpora in Cognitive Linguistics: Corpus-Based Approaches to Syntax and Lexis*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter, s. 225–260.
- NILSSON, G. 1993a. *Aktig-ord förr och nu. En historisk semantisk studie av aktig-avledningar i svenskan*. Uppsala: Uppsala universitet, Institutionen för nordiska språk.
- NILSSON, G. 1993b. Tivvelaktig, slösaktig och småaktig eller välartad, sparsam och gentlemannamässig? Om konkurrens mellan adjektivbildande suffix. *Studier i svensk språkhistoria*, 3, s. 153–159.
- NORDBERG, B. 1991. Tätare eller mera tät. I: E. ANIANSSON, red. *Eget språk och andras*. Uppsala: Hallgren & Fallgren, s. 45–46.
- NORDBERG, B. 1982. Vad händer med adjektivets ändelsekomparation? *Svenskans beskrivning 13*. Helsingfors: Helsingfors universitet, s. 228–248.
- NORDE, M. 2005. Adverb och adjektiv på –vis i svenska. I: G. BYRMAN, J. EINARSSON, S. HAMMARBÄCK, M. LINDGREN och P. STILLE, red. *Svenskans beskrivning 27*. Växjö: Växjö universitet, s. 233–245.
- NOREEN, A.G. 1904. *Vårt språk. Nysvensk grammatik i utförlig framställning. 5. bandet*. Lund: Gleerups.
- NYSTRÖM HÖÖG, C. 2008. Sila mygg och svälja kameler? Om svenska attityder till hot mot svenskan. I: J. LINDSTRÖM, red. *Svenskan i Finland 10*. Helsingfors: Helsingfors universitet, s. 9–21.

-
- NYSTRÖM HÖÖG, C. 2005. *Teamwork? Man kan lika gärna samarbeta. Svenska åsikter om importord*. Oslo: Novus.
- Nyord i svenskan från 40-tal till 80-tal*. 2001. 3. uppl. Stockholm: Norstedts ordbok.
- O'DONNELL, M. 2007. *UAM Corpus Tools 2.0*.
- OED = Oxford English Dictionary*. 2012. Nätopplaga. www.oed.com
- ÓLADÓTTIR, H. 2011. *Shake, sjeik eller mjólkurhristingu? Íslandske holdningar til engelsk sprákpávirkning*. Oslo: Novus.
- OMDAL, H. 2008a. Tilpassing i nordiske skriftspråk – innleiing. I: H. OMDAL och H. SANDØY, red. *Nasjonal eller internasjonalt skrivemåte? Om importord i seks nordiske språksamfunn*. Oslo: Novus forlag, s. 9–20.
- OMDAL, H. 2008b. Tilpassning eller ikke tilpassning? Sammenlikning og resultater. I: H. OMDAL och H. SANDØY, red. *Nasjonal eller internasjonalt skrivemåte? Om importord i seks nordiske språksamfunn*. Oslo: Novus, s. 163–186.
- OMDAL, H. och SANDØY, H. red. 2008. *Nasjonal eller internasjonalt skrivemåte? Om importord i seks nordiske språksamfunn*. Oslo: Novus forlag.
- ONIONS, C.T. red. 1966. *The Oxford dictionary of English etymology*. Oxford: Clarendon Press.
- ONYSKO, A. 2007. *Anglicisms in German: borrowing, lexical productivity, and written codeswitching*. Berlin, New York: Walter de Gruyter.
- Oxford English Dictionary*. 2012. Nätopplaga. www.oed.com
- PALMER, F.R. 1976. *Semantics. A new outline*. Cambridge: Cambridge University Press.
- PARTINGTON, A. 1998. *Patterns and meanings. Using corpora for English language research and teaching*. Amsterdam: Benjamins.
- PAUL, W. 2010. Adjectives in Mandarin Chinese: The rehabilitation of a much ostracized category. I: P. CABREDO HOFHERR och O. MATUSHANSKY, red. *Adjectives. Formal analyses in syntax and semantics*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins, s. 115–154.
- PETTERSSON, T. 1990. Varför barnet inte kan vara latt. I: E. ANDERSSON och M. SUNDMAN, red. *Svenskans beskrivning 17*. Åbo: Åbo Akademi, s. 293–302.
- PIERREHUMBERT, J.B. 2003. Probabilistic phonology: discrimination and robustness. I: R. BOD, J. HAY och S. JANNEDY, red. *Probabilistic linguistics*. Cambridge, MA: MIT Press, s. 177–228.
- POLENZ, P.V. 1967. Fremdwort und Lehnwort sprachwissenschaftlich betrachtet. *Muttersprache*, 77, s. 65–80.
- POPLACK, S., POUSADA, A. och SANKOFF, D. 1982. Competing influences on gender assignment: Variable process, stable outcome. *Lingua*, 57(1), s. 1–28.
- POPLACK, S. och SANKOFF, D. 1984. Borrowing: the synchrony of integration. *Linguistics*, 22(1), s. 99–136.
- POPLACK, S., SANKOFF, D. och MILLER, C. 1988. The social correlates and linguistic processes of lexical borrowing and assimilation. *Linguistics*, 26(1), s. 47–104.
- POPLACK, S. och TAGLIAMONTE, S. 1999. The grammaticization of going to in (African American) English. *Language Variation and Change*, 11(03), s. 315–342.
- QUIRK, R., GREENBAUM, S., LEECH, G. och SVARTVIK, J. 1985. *A comprehensive grammar of the English language*. London: Longman.
- RAND SCHMIDT, K.A. 1982. The Adaptation of English Loanwords in Norwegian. I: R. FILIPOVIC, red. *The English Element in European Languages*. Zagreb: University of Zagreb, s. 338–377.
- RANSGART, M. 2004. Den svenska språkvårdens syn på importord under 1800- och 1900-talet. I: H. SANDØY och J. ÖSTMAN, red. *”Det främmande” i nordisk språkpolitik. Om normering av utländska ord*. Oslo: Novus, s. 175–218.
- RAO, R.P.N., OLSHAUSEN, B.A. och LEWICKI, M.S. red. 2002. *Probabilistic Models of the Brain*. Cambridge, MA: MIT Press.
- REIDINGER, R. 1997. *Etymologie und Anpassung gentechnologischer Termini in schwedischen, dänischen und deutschen populärwissenschaftlichen Texten*. Vaasa: Universitas Wasaensis.
-

- RENOUF, A. och SINCLAIR, J. 1991. Collocational frameworks in English. I: K. AIJMER och B. ALTENBERG, red. *English corpus linguistics*. New York: English corpus linguistics, s. 128–143.
- ROMESBURG, H.C. 1990. *Cluster analysis for researchers*. Malabes, FL: Krieger.
- ROSENHOUSE, J. och KOWNER, R. red. 2008. *Globally speaking. Motives for adopting English vocabulary in other languages*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- ROSQVIST, B. 2011. *Strängt upptagen och fast besluten. Beskrivningen av kollokationer i SAOB. (MISS 64.)* Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet.
- ROSS, M.D. 1996. Contact-induced change and the comparative method: Cases from Papua New Guinea. I: M. DURIE och M.D. ROSS, red. *The comparative method reviewed: Regularity and irregularity in language change*. New York: Oxford University Press, s. 180–217.
- RÚKE-DRAVINA, V. 1969. *Språk i kontakt*. Stockholm: Aldus/Bonnier.
- RUPPENHOFER, J., FILLMORE, C.J. och BAKER, C.F. 2002. Collocational information in the FrameNet database. I: A. BRAASCH och C. POVLSEN, red. *Proceedings of the Tenth Euralex International Congress, Vol. 1*. Copenhagen: s. 359–369.
- RÖMER, U. 2009. The inseparability of lexis and grammar. Corpus linguistic perspectives. *Annual review of cognitive linguistics*, 7(1), s. 140–162.
- RÖMER, U. och SCHULZE, R. red. 2009. *Exploring the lexis-grammar interface*. Amsterdam: John Benjamins.
- SAG = Svenska Akademiens grammatik. 1999. TELEMAN, U., HELLBERG, S., ANDERSSON, E. Stockholm: Svenska Akademien.
- SAG, I.A., BALDWIN, T., BOND, F., COPESTAKE, A. och FLICKINGER, D. 2002. Multi-word expressions: a pain in the neck for NLP. *Proceedings of the 3th International Conference on Intelligent Text Processing and Computational Linguistics*. CA: Stanford University, s. 1–15.
- SANDØY, H. 2007. Avissspråket i Norden – ei jamføring. I: B. SELBACK och H. SANDØY, red. *Fire dager i nordiske aviser. Ei jamføring av påverknaden i ordforrådet i sju språksamfun*. Oslo: Novus forlag, s. 127–155.
- SANDØY, H. red. 2003. *Med 'bil' i Norden i 100 år. Ordlaging og tilpassing av utalandske ord*. Oslo: Novus.
- SANDØY, H. och KRISTIANSEN, T. 2010. Conclusion. Globalization and language in the Nordic countries: conditions and consequences. *International Journal of the Sociology of Language*, 204, s. 151–159.
- SANDØY, H. och ÖSTMAN, J. red. 2004. *"Det främmande" i nordisk språkpolitik. Om normering av utländska ord*. Oslo: Novus.
- SANKOFF, D., POPLACK, S. och VANNIARAJAN, S. 1990. The case of the nonce loan in Tamil. *Language Variation and Change*, 2(1), s. 71–101.
- SAOL 13 = Svenska Akademiens ordlista över svenska språket. 2006. 13. uppl. Stockholm: Norstedt.
- SAOL 12 = Svenska Akademiens ordlista över svenska språket. 1998. 12. uppl. Stockholm: Norstedts Ordbok.
- SCHACHTER, P. 1985. Parts-of-speech systems. I: T. SHOPEN, red. *Language Typology and Syntactic Description, Vol. 1: Clause Structure*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 3–61.
- SCHMID, H.J. 1993. *Cottage und Co., idea, start vs. begin. Die Kategorisierung als Grundprinzip einer differenzierten Bedeutungsbeschreibung*. Tübingen: Niemeyer.
- SCHÜTZE, H. 1998. Automatic word sense discrimination. *Computational linguistics*, 24(1), s. 97–123.
- SCOTT, G. 2002. Stacked adjectival modification and the structure of nominal phrases. I: G. CINQUE, red. *Functional structure in DP and IP: The cartography of syntactic structures, Vol. 1*. Oxford: Oxford University Press, s. 91–120.
- SCOTT, M. 2009. *WordSmith Tools 5.0.0.237*. Liverpool: Lexical Analysis Software.
- SELBACK, B. 2007. Sverigesvensk. I: B. SELBACK och H. SANDØY, red. *Fire dager i nordiske aviser. Ei jamføring av påverknaden i ordforrådet i sju språksamfun*. Oslo: Novus, s. 87–102.
- SELBACK, B. och SANDØY, H. 2007a. Avissspråk og importord. I: B. SELBACK och H. SANDØY, red. *Fire dager i nordiske aviser. Ei jamføring av påverknaden i ordforrådet i sju språksamfun*. Oslo: Novus, s. 9–24.

- SELBACK, B. och SANDØY, H. red. 2007b. *Fire dagar i nordiske aviser. Ei jamføring av påverknaden i ordforrådet i sju språksamfunn*. Oslo: Novus.
- SELTÉN, B. 1993. *Ny svensk ordbok*. Lund: Studentlitteratur.
- SHARP, H. 2001. *English in spoken Swedish. A corpus study of two discourse domains*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- SIEPMANN, D. 2005. Collocation, colligation and encoding dictionaries. Part I: Lexicological aspects. *International Journal of Lexicography*, 18(4), s. 409–443.
- SIGURD, B. 1967. Adjektivkomparationens morfologi. *Arkiv för nordisk filologi*, 82, s. 250–268.
- SINCLAIR, J. 2008. Borrowed ideas. I: A. GERBIG och O. MASON, red. *Language, People, Numbers*. Amsterdam: Rodopi, s. 21–42.
- SINCLAIR, J. 2004. *Trust the text: Language, corpus and discourse*. London: Routledge.
- SINCLAIR, J. 1998. The lexical item. I: E. WEIGAND, red. *Contrastive Lexical Semantics*. Amsterdam: Benjamins, s. 1–24.
- SINCLAIR, J. 1996. The Search for Units of Meaning. *Textus*, IX(1), s. 75–106.
- SINCLAIR, J. 1991. *Corpus, concordance, collocation*. Oxford: Oxford University Press.
- SINCLAIR, J. 1987. Collocation. A progress report. I: R. STEELE och T. THREADGOLD, red. *Language topics. Essays in honour of Michael Halliday*. s. 319–331.
- SINCLAIR, J. 1966. Beginning the Study of Lexis. I: C.E. BAZELL, J.C. CATFORD, M.A.K. HALLIDAY och R.H. ROBINS, red. *In Memory of J.R. Firth*. London: Longman, s. 410–430.
- SINCLAIR, J. red. 1995. *Collins COBUILD English dictionary*. London: Harper Collins.
- SMADJA, F. 1993. Retrieving collocations from text: Xtract. *Computational Linguistics*, 19(1), s. 143–177.
- SOONTAK, J. 1975. On the role of English loanwords in the Swedish press. I: K. DAHLSTEDT, red. *The Nordic Languages & Modern Linguistics 2. Proceedings of the Second International Conference of Nordic & General Linguistics, University of Umeå, June 14–19 1973*. Stockholm: Almqvist & Wiksell, s. 685–691.
- SPROAT, R. och SHIH, C. 1991. The cross-linguistic distribution of adjective ordering restrictions. I: C. GEORGOPOLOUS och R. ISHIHARA, red. *Interdisciplinary Approaches to Language. Essays in Honor of S. Y. Kuroda*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, s. 565–593.
- SPSS 15.0 for Windows, Release 15.0.1. 2006. Chicago: SPSS Inc.
- STEFANOWITSCH, A. och GRIES, S.T. 2009. Corpora and grammar. I: A. LÜDELING och M. KYTÖ, red. *Corpus linguistics: An international handbook, Vol. 2*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter, s. 933–951.
- STEFANOWITSCH, A. och GRIES, S.T. 2003. Collocations: Investigating the interaction of words and constructions. *International Journal of Corpus Linguistics*, 8(2), s. 209–243.
- STOLZ, C. 2009. A different kind of gender problem. Maltese loan-word gender from a typological perspective. I: B. COMRIE, R. FABRI, E. HUME, M. MIFSUD, T. STOLZ och M. VANHOVE, red. *Introducing Maltese linguistics*. Amsterdam: John Benjamins, s. 321–353.
- STOLZ, C. och STOLZ, T. 1996. Funktionswortentlehnung in Mesoamerika Spanisch-amerindischer Sprachkontakt (Hispanoindiana II). *Sprachtypologie und Universalienforschung*, 49, s. 86–123.
- STUBBS, M. 2009. Memorial Article: John Sinclair (1933–2007): The Search for Units of Meaning: Sinclair on Empirical Semantics. *Applied Linguistics*, 30(1), s. 115–137.
- STUBBS, M. 2001a. On inference theories and code theories: Corpus evidence for semantic schemas. *Text*, 21(3), s. 437–465.
- STUBBS, M. 2001b. *Words and phrases. Corpus studies of lexical semantics*. Oxford: Blackwell.
- STUBBS, M. 1996. *Text and corpus analysis. Computer-assisted studies of language and culture*. Oxford: Blackwell.

-
- STUBBS, M. 1995a. Collocations and semantic profiles: on the cause of the trouble with quantitative studies. *Functions of language*, 2(1), s. 23–55.
- STUBBS, M. 1995b. Corpus evidence for norms of lexical collocation. I: G. COOK och B. SEIDLHOPER, red. *Principle and Practice in Applied Linguistics*. Oxford: Oxford University Press, s. 245–256.
- STÅLHAMMAR, M. 2010. *Engelskan i svenskan. Åttahundra år av lånade ord och språkliga influenser*. Stockholm: Norstedt.
- STÅLHAMMAR, M. 2003. *Engelskan i svenskan. 2, Engelska lånord under 1900-talet*. Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för svenska språket.
- SULLIVAN, C.M. 2008. A mechanism of lexical borrowing. *Journal of Language Contact*, 1(2), s. 17–28.
- SUNDMAN, M. 1987. *Subjektval och diates i svenskan*. Åbo: Åbo Akademis förlag.
- SVAVARSDÓTTIR, Á. 2004. English in Icelandic – A comparison between generations. *Nordic journal of English studies*, 3(2), s. 153–165.
- SVAVARSDÓTTIR, Á., PAATOLA, U. och SANDØY, H. 2010. English influence on the spoken language-with a special focus on its social, semantic and functional conditioning. *International Journal of the Sociology of Language*, 204, s. 43–58.
- Svenska Akademiens ordbok. Ordbok öfver svenska språket utgifven av Svenska Akademien 1893–. Nätupplaga.* <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>
- SVENŠÉN, B. *Handbok i lexikografi. Ordböcker och ordboksarbete i teori och praktik*. Stockholm: Norstedts Ordbok.
- SWADESH, M. 1955. Towards greater accuracy in lexicostatistic dating. *International journal of American linguistics*, 21(2), s. 121–137.
- SÖDERBERGH, R. 1973. Om engelskans inflytande på svenskan. *Svenska studier från runt till nutid tillägnade Carl Ivar Ståhle på 60-årsdagen den 27 juni 1973*. Henlev: Esselte studium, s. 134–145.
- SÖDERBERGH, R. 1965. Ändelsen -mässig i svenskan. *Språkvård*, 3(3), s. 9–12.
- SÖDERBERGH, R. 1964. *Suffixet -mässig i svenskan. En historisk-semantisk ordbildningsstudie*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- SØRENSEN, K. 1973. *Engelske lån i dansk*. København: Gyldendalske boghandel.
- TADMOR, U. 2009. Loanwords in the world's languages. Findings and results. I: M. HASPELMATH och U. TADMOR, red. *Loanwords in the world's languages. A comparative handbook*. New York: Mouton de Gruyter, s. 55–75.
- TAMM, F.A. 1899. *Om avledningsändelser hos svenska adjektiv. Deras historia och nutida förekomst*. Uppsala: Almqvist & Wiksell.
- TAYLOR, J.R. 2003. Near synonyms as co-extensive categories: 'high' and 'tall' revisited. *Language Sciences*, 25(3), s. 263–284.
- TELEMAN, U. 1965. Svenskans genusmorfem. *Arkiv för nordisk filologi*, 80, s. 217–230.
- TELEMAN, U. 1987a. Det är skillnad på folk och få: dum; dummare; dummast. I: U. TELEMAN, red. *Grammatik på villovägar*. Solna: Esselte studium, s. 115–123.
- TELEMAN, U. 1987b. Hur många genus finns det i svenskan? I: U. TELEMAN, red. *Grammatik på villovägar*. Solna: Esselte studium, s. 106–114.
- TELEMAN, U. 1969. Bøjningssuffixens form in nusvenskan. *Arkiv för nordisk filologi*, 84, s. 163–208.
- TELEMAN, U., HELLBERG, S., ANDERSSON, E. 1999. *Svenska akademiens grammatik*. Stockholm: Svenska akademien.
- THELANDER, M. 1979. *Språkliga variationsmodeller tillämpade på nutida Burträsktal, Vol. 1*. Uppsala: Almqvist & Wiksell.
- THOMASON, S.G. 2001. *Language contact. An introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- THOMASON, S.G. och KAUFMAN, T. 1988. *Language contact, creolization, and genetic linguistics*. Berkeley, CA: University of California Press.
-

- THOMPSON, S. 1988. A discourse approach to the cross-linguistic category 'adjective'. I: J. HAWKINS, red. *Explaining Language Universals*. Oxford: Basil Blackwell, s. 167–185.
- THØGERSEN, J. 2007. *Det er meget godt som det er ... er det ikke? En undersøgelse af danskernes holdninger til engelsk*. Oslo: Novus.
- TILY, H., GAHL, S., ARNON, I., SNIDER, N., KOTHARI, A. och BRESNAN, J. 2009. Syntactic probabilities affect pronunciation variation in spontaneous speech. *Language and Cognition*, 1(2), s. 147–165.
- TINGBJÖRN, G. 2003. *Engelskt lån i svenskt idrottsspråk*. Göteborg: Göteborgs universitet.
- TINGBJÖRN, G. 2000. *Engelska lånord i svenska språkspalter*. <http://spraakbanken.gu.se/sporting/> [hämtat 13.11.2011]
- TOGNINI-BONELLI, E. 2010. Theoretical overview of the evolution of corpus linguistics. I: A. O'KEEFE och M. McCARTHY, red. *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics*. London: Routledge, s. 14–27.
- TOGNINI-BONELLI, E. 2001. *Corpus linguistics at work*. Amsterdam: John Benjamins.
- TOMASELLO, M. 2003. *Constructing a language. A usage-based theory of language acquisition*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- TREFFERS-DALLER, J. 2010. Borrowing. I: M. FRIED, J. ÖSTMAN och J. VERSCHUEREN, red. *Variation and Change. Pragmatic perspectives*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, s. 17–35.
- TREFFERS-DALLER, J. 2009. Code-switching and transfer. An exploration of similarities and differences I: B. BULLOCK och A.J. TORIBIO, red. *The Cambridge handbook of linguistic code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 58–74.
- TREFFERS-DALLER, J. 2005. Code-switching. I: U. AMMON, N. DITTMAR, K.J. MATTHEIER och P. TRUIDGILL, red. *Sociolinguistics. An International Handbook of the Science of Language and Society*. 2. uppl. Berlin: Walter de Gruyter, s. 1469–1482.
- TREFFERS-DALLER, J. 1999. Borrowing and shift-induced interference: contrasting patterns in French-Germanic contact in Brussels and Strasbourg. *Bilingualism: Language and Cognition*, 2(1), s. 1–22.
- TREFFERS-DALLER, J. 1994. *Mixing two languages: French-Dutch contact in a comparative perspective*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- TS-boken. 2012. Nätupplaga. <http://www.ts.se/mediefakta/TS-boken.aspx>
- TUCKER, G.H. 1998. *The lexicogrammar of adjectives. A systemic functional approach to lexis. Functional descriptions of language*. London/Washington: Cassell.
- TURNEY, P.D. och PANTEL, P. 2010. From Frequency to Meaning: Vector Space Models of Semantics. *Journal of Artificial Intelligence Research*, 37, s. 141–188.
- VALOIS, D. 1991. The internal syntax of DP and adjective placement in French and English. I: T. SHERER, red. *Proceedings of NELS 21*. Amherst: University of Massachusetts, s. 367–382.
- VENDLER, Z. 1968. *Adjectives and nominalizations*. The Hague: Mouton.
- WAWRZYNIAK, U. 1985. Das Genus französischer Lehnwörter im Deutschen. *Zeitschrift für Sprachwissenschaft*, 4(2), s. 201–217.
- WEIBULL, L. 2007. Hushållsprenumeration och morgontidningsläsning 1986–2006. *Dagspresskollegiets PM nr 67*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet, .
- WEIBULL, L. 1983. *Tidningsläsning i Sverige*. Stockholm: Liber.
- WEINREICH, U. 1953. *Languages in Contact. Findings and Problems*. New York: Mouton.
- WEINREICH, U., LABOV, W. och HERZOG, M. 1968. Empirical foundations for a theory of language change. I: W. LEHMANN och Y. MALKIEL, red. *Directions for Historical Linguistics*. Austin, TX: University of Texas Press, s. 95–195.
- WELLANDER, E. 1939. *Riktig svenska. En handledning i svenska språkets vård*. Stockholm: .

-
- WETZER, H. 1996. *The typology of adjectival predication*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- WHALEY, C.P. 1978. Word-Nonword classification time. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 17(2), s. 143–154.
- WHITNEY, W.D. 1881. On Mixture in Language. *Transactions of the American Philological Association*, 12, s. 1–26.
- WHORF, B.L. 1945. Grammatical categories. *Language*, 21, s. 1–11.
- WIDMARK, G. 1991. Norges nye/nya statsminister. I: E. ANIANSSON, red. *Eget språk och andras*. Uppsala: Hallgren & Fallgren, s. 47–48.
- WIDMARK, G., KÄLLSTRÖM, R., HAGÅSEN, L. och HULTMAN, T.G. 1992. *Svenska i harmoni. Fyra uppsatser om kongruens*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- WIECHMANN, D. 2008. On the computation of collocation strength: Testing measures of association as expressions of lexical bias. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*, 4(2), s. 253–290.
- WINFORD, D. 2010. Contact and borrowing. I: R. HICKEY, red. *The Handbook of language contact*. Malden, MA: Wiley-Blackwell, s. 170–187.
- WINFORD, D. 2003. *An introduction to contact linguistics*. Malden, MA: Blackwell.
- WINTER, W. 1965. Transforms without kernels? *Language*, 41(3), s. 484–489.
- WOHLGEMUTH, J. 2009. *A typology of verbal borrowings*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- XIAO, R. och McENERY, T. 2006. Collocation, semantic prosody, and near synonymy: A cross-linguistic perspective. *Applied Linguistics*, 27(1), s. 103–129.
- YIP, M. 2006. The symbiosis between perception and grammar in loanword phonology. *Lingua*, 116(7), s. 950–975.
- ZIPF, G.K. 1935. *The psycho-biology of language*. Boston: Houghton Mifflin.
- ÅKERMALM, Å. 1970. *Modern svenska. Språk- och stilfrågor*. 2. uppl. Lund: Gleerups.
- ÖSTMAN, J. 2005. Persuasion as implicit anchoring. The case of collocations. I: H. HALMARI och T. VIRTANEN, red. *Persuasion across Genres*. Amsterdam: John Benjamins, s. 183–212.
- ÖSTMAN, J. 1996. Östersjöeuropa i ett pragmatiskt grepp. I: A. IVARS, red. *Svenskans beskrivning 21*. Lund: Lund University Press, s. 34–55.
-

Bilaga 1. Sökta former av engelska adjektivimporter

alfanumerisk	casual	digital	ethnocentriskt
alfanumeriskt	kasual	digitalt	ethnocentriska
alfanumeriska	kasualt	digitala	ethnocentriske
alfanumeriske	kasuala	digitale	ethnocentric
alphanumeric	kasuale	drogad	euroseptisk
alphanumerical	kasuell	drogat	euroseptiskt
arbetsintensiv	kasuellt	drogade	euroseptiska
arbetsintensivt	kasuella	drugged	euroseptiske
arbetsintensiva	kasuelle	dränkbar	euroseptic
arbetsintensive	cool	dränkbart	exponentiell
labor-intensive	coolt	dränkbara	exponentiellt
labour-intensive	coola	dränkbara	exponentiella
arbetskraftsintensiv	coole	submergible	exponentielle
arbetskraftsintensivt	corny	dövblind	exponential
arbetskraftsintensiva	cornig	dövblint	extramural
arbetskraftsintensive	cornigt	dövblinda	extramuralt
audiovisuell	corniga	dövblinde	extramurala
audiovisuellt	cornige	deaf-blind	extramurale
audiovisuella	kárnig	elektrohydraulisk	extrovert
audiovisuelle	kárnigt	elektrohydrauliskt	extroverta
audivisuell	kárniga	elektrohydrauliska	extroverte
audivisuellt	kárnige	elektrohydrauliske	fair
audivisuelle	crazy	electrohydraulic	fairt
audiovisual	crazig	elitistisk	faira
bitchig	crazigt	elitistiskt	faire
bitchigt	craziga	elitistiska	fer
bitchiga	crazige	elitistiske	fert
bitchige	krejsig	elitistic	fera
bitjig	krejsigt	emotiv	fere
bitjigt	krejsiga	emotivt	fär
bitjiga	krejsige	emotiva	färt
bitjige	krejsi	emotive	fära
bitchy	krejsy	ergonomisk	färe
buggy	denotativ	ergonomiskt	flashig
buggig	denotativt	ergonomiska	flashigt
buggigt	denotativa	ergonomiske	flashiga
buggiga	denotative	ergonomic	flashige
buggige	diakronisk	etnocentrisk	flasjig
casual	diakroniskt	etnocentriskt	flasjigt
casualt	diakroniska	etnocentriska	flasjiga
casual	diakroniske	etnocentriske	flasjige
	diachronic	ethnocentrisk	flashy

flexibel	gatusmarta	grabbig	hypersonisk
flexibelt	gatusmarte	grabbigt	hypersoniskt
flexibla	streetsmart	grabbiga	hypersoniska
flexible	streetsmarta	grabbige	hypersoniske
fluffig	streetsmarte	laddish	hypersonic
fluffigt	gay	groovy	högbrynt
fluffiga	gayt	groovig	högbrynta
fluffige	gaya	groovigt	högbrynte
fluffy	gaye	grooviga	highbrow
flummig	gej	groovige	högoktanig
flummigt	gejt	grovig	högoktanigt
flummiga	geja	grovigt	högoktaniga
flummige	geje	groviga	högoktanige
flummy	genmodifierad	grovige	high-octane
formaterad	genmodifierat	grungig	högprofilerad
formaterat	genmodifierade	grungigt	högprofilerat
formaterade	genetically modified	grungiga	högprofilerade
formatted	geotermisk	grungige	high profile
frostad	geotermiskt	grungy	inflationssäker
frostat	geotermiska	hajpad	inflationssäkert
frostade	geotermiske	hajpat	inflationssäkra
frosted	geotermisk	hajpade	inflationssäkre
fulsnygg	geotermiskt	hypad	inflation proof
fulsnyggt	geotermiska	hypat	instant
fulsnygga	geotermiske	hypade	instanta
fulsnygge	geothermic	hyped	istante
ugly-pretty	geriatrik	helautomatiserad	interaktiv
förnybar	geriatrikt	helautomatiserat	interaktivt
förnybart	geriatrikska	helautomatiserade	interaktiva
förnybara	geriatrikske	fully automated	interaktive
förnybare	geriatric	hipp	interactive
renewable	glamourös	hippt	interdisciplinär
förnyelsebar	glamouröst	hippa	interdisciplinärt
förnyelsebart	glamourösa	hippe	interdisciplinära
förnyelsebara	glamouröse	hip	interdisciplinäre
förnyelsebare	glamorös	hipt	interdisciplinary
försäljningsminded	glamoröst	hjärndöd	interplanetarisk
försäljningsmindeda	glamorösa	hjärndött	interplanetariskt
försäljningsmindede	glamoröse	hjärndöda	interplanetariska
salesminded	glamorous	hjärndöde	interplanetariske
gaggig	glamorous	brain dead	interplanetary
gaggigt	glassig	holistisk	introvert
gaggiga	glassigt	holistiskt	introverta
gaggige	glassiga	holistiska	introverte
gaggy	glassige	holistiske	ivoriansk
gatusmart	glassy	holistic	ivorianskt

ivorianska	kryptisk	multiethniskt	paramilitary
ivorianske	kryptiskt	multiethniska	paranormal
ivorian	kryptiska	multiethniske	paranormalt
kapitalintensiv	kryptiske	multiethnic	paranormala
kapitalintensivt	cryptic	multikulturell	paranormale
kapitalintensiva	kvadrofonisk	multikulturellt	poppig
kapitalintensive	kvadrofoniskt	multikulturella	poppigt
capital intensive	kvadrofoniska	multikulturelle	poppiga
klassmedveten	kvadrofoniske	multicultural	poppige
klassmedvetet	quadrophonic	multilateral	poppy
klassmedvetna	light	multilateralt	postindustriell
klassmedvetne	lighta	multilaterala	postindustriellt
class-conscious	lighte	multilaterale	postindustriella
kommunikativ	lajt	multinationell	postindustrielle
kommunikativt	lajta	multinationellt	postindustrial
kommunikativa	lajte	multinationella	postmodern
kommunikative	live	multinationelle	postmodernt
communicative	livea	multinational	postmoderna
kompatibel	lajv	nördig	postmoderne
kompatibelt	lajvt	nördigt	preppy
kompatibla	lajva	nördiga	preppig
kompatible	lajve	nördige	preppigt
compatible	ljudtät	nerdig	preppiga
konsistent	ljudtätt	nerdigt	preppige
konsistenta	ljudtäta	nerdiga	proaktiv
konsistente	ljudtäte	nerdige	proaktivt
consistent	sound-proof	nerdy	proaktiva
kontrafaktisk	manipulativ	operationell	proaktive
kontrafaktiskt	manipulativt	operationellt	proactive
kontrafaktiska	manipulativa	operationella	problemorienterad
kontrafaktiske	manipulative	operationelle	problemorienterat
counterfactual	marginell	operational	problemorienterade
kreativ	marginellt	unplugged	problem-oriented
kreativt	marginella	opluggad	programmerbar
kreativa	marginelle	opluggat	programmerbart
kreative	marginal	opluggade	programmerbara
creative	maskinläsbar	outstanding	programmerbare
krinklad	maskinläsbart	papperslös	programmable
krinklat	maskinläsbara	papperslöst	provokativ
krinklade	maskinläsbara	papperslösa	provokativt
crinkled	machine-readable	papperslöse	provokativa
krispig	multietnisk	paperless	provokative
krispigt	multietniskt	paramilitär	provocative
krispiga	multietniska	paramilitärt	psykedelisk
krispige	multietniske	paramilitära	psykedeliskt
crispy	multiethnisk	paramilitäre	psykedeliska

psykedeliske	slimmat	stentvättat	tightat
psychedelic	slimmade	stentvättade	tightade
psykosomatisk	slimmed	stonewashed	tentativ
psykosomatiskt	socioekonomisk	straight	tentativt
psykosomatiska	socioekonomiskt	straighta	tentativa
psykosomatiska	socioekonomiska	straighte	tentative
psychosomatic	socioekonomiske	strejt	topphemlig
redundant	socioeconomic	strejta	topphemligt
redundanta	soft	strejte	topphemliga
redundante	softa	stylad	topphemlige
reliabel	softe	stylat	top secret
reliabelt	softad	stylade	trashig
reliabla	softat	stajlad	trashigt
reliable	softade	stajlat	trashiga
sektoriell	softed	stajlade	trashige
sektoriellt	sonisk	subsonisk	trashy
sektoriella	soniskt	subsoniskt	trendig
sektorielle	soniska	subsoniska	trendigt
sectoral	soniske	subsoniske	trendiga
sectorial	sonic	subsonic	trendige
sekventiell	spatial	supersonisk	trendy
sekventiellt	spatialt	supersoniskt	tuftad
sekventiella	spatiala	supersoniska	tuftat
sekventielle	spatiala	supersoniske	tuftade
sequential	spatsial	supersonic	tufted
sexig	spatsialt	säljfrämjande	ubåtsbaserad
sexigt	spatsiala	sale promoting	ubåtsbaserat
sexiga	spatsiale	säljinriktad	ubåtsbaserade
sexige	spejsad	säljinriktat	submarine based
sexy	spejsat	säljinriktade	ultimat
showig	spejsade	sales minded	ultimata
showigt	spacad	tacky	ultimate
showiga	spacat	tackig	underpresterande
showige	spacade	tackigt	underachieving
sjowig	spaced out	tackiga	underprivilegierad
sjowigt	spejsig	tackige	underprivilegierat
sjowiga	spejsigt	tajt	underprivilegierade
sjowige	spejsiga	tajta	underprivileged
sjovig	spejsige	tajte	underutvecklad
sjovigt	spacig	tight	underutvecklat
sjoviga	spacigt	tighta	underutvecklade
sjovige	spaciga	tighte	underdeveloped
showy	spacige	tajtad	uppbiffad
själuppdragande	spacy	tajtat	uppbiffat
self-winding	spacey	tajtade	uppbiffade
slimmad	stentvättad	tightad	beefed up

utdaterad	vitaminberikad	xerografiskt	överaktivt
utdaterat	vitaminberikat	xerografiska	överaktiva
utdaterade	vitaminberikade	xerographic	överaktive
outdated	vitamin enriched	ytaktiv	overactive
vattenburen	välskraddad	ytaktivt	överbeskyddande
vattenburet	välskraddat	ytaktiva	overprotecting
vattenburna	välskraddade	ytaktive	överpresterande
vattenburne	well tailored	surface active	overachieving
waterborne	xerografisk	överaktiv	

Bilaga 2. Frekvens och egenskaper av de undersökta adjektivlexemen

En sammanfattande beskrivning av de undersökta adjektivlexemen i relation till tre variabler: antalet stavelser i lexemets grundform (i några fall har parallellformerna olika antal stavelser; detta anges inom parentes), härstamning (dikotomiskt indelat i internationalismer och övriga [-] enligt *OED*) och registertillhörighet (dikotomiskt indelat i slang och formellare register [-] enligt *Norstedts svenska slangordbok*). Kolumn 2 anger antalet belägg på lexemet i det undersökta materialet; lexemen är ordnade enligt frekvens.

Lexem	Antal belägg	Stavelseantal	Härstamning	Register
DIGITAL	2 408	3	internationalism	-
KREATIV	2 247	3	internationalism	-
FLEXIBEL	1 593	3	internationalism	-
MARGINELL	1 413	3	internationalism	-
LIVE	1 301	1	-	slang
COOL	1 187	1	-	slang
MULTINATIONELL	602	5	internationalism	-
TRENDIG	527	2	-	slang
TAJT/TIGHT	486	1	-	slang
SEXIG/SEXY	425	2	internationalism	slang
INTERAKTIV	420	4	internationalism	-
POSTMODERN	395	3	internationalism	-
PROVOKATIV	367	4	internationalism	-
GLAMORÖS/GLAMOURÖS	337	3	-	-
FÖRNYBAR	315	3	-	-
KRYPTISK	260	2	internationalism	-
HIPP/HIP	242	1	-	slang
FLUMMIG	234	2	-	slang
ULTIMAT/ULTIMATE	223	3	internationalism	slang
PSYKEDELISK	214	4	internationalism	-
FLUFFIG	206	2	-	slang
FÖRNYELSEBAR	199	5	-	-
GENMODIFIERAD	184	6	internationalism	-
GRABBIG/LADDISH	177	2	-	slang
KRISPIG	168	2	internationalism	-
DROGAD	162	2	-	slang
MANIPULATIV	156	5	internationalism	-
SLIMMAD	146	2	-	slang
GLASSIG	140	2	-	-
ELITISTISK	134	4	internationalism	-
INTROVERT	128	3	internationalism	-
MULTIKULTURELL	125	5	internationalism	-
SOFT	115	1	-	slang
MULTIETNISK	113	4	internationalism	-

Lexem	Antal belägg	Stavelseantal	Härstamning	Register
POPPIG	112	2	-	slang
VATTENBUREN	112	4	-	-
SOCIOEKONOMISK	111	7	internationalism	-
OUTSTANDING	104	3	-	slang
KOMMUNIKATIV	100	5	internationalism	-
UNDERUTVECKLAD	99	5	-	-
FLASHIG	98	2	-	slang
ERGONOMISK	96	4	internationalism	-
PARAMILITÄR	92	5	internationalism	-
GERIATRISK	89	4	internationalism	-
MULTILATERAL	89	5	internationalism	-
STRAIGHT	86	2	-	slang
HJÄRNDÖD	83	2	-	slang
PSYKOSOMATISK	80	5	internationalism	-
TOPPHEMLIG/TOP SECRET	80	3	-	-
LIGHT	70	1	-	slang
GAY	65	1	-	slang
SOFTAD	58	2	-	-
HJPAD/HYPAD	57	2	-	slang
POSTINDUSTRIELL	54	5	internationalism	-
ARBETSINTENSIV	50	5	internationalism	-
VÄLSKRÄDDAD	50	3	-	-
NÖRDIG	44	2	-	slang
PAPPERSLÖS/PAPERLESS	43	3	internationalism	-
CRAZY	42	2	-	slang
AUDIOVISUELL	40	6 (5)	internationalism	-
OPERATIONELL	35	5	internationalism	-
PARANORMAL	34	4	internationalism	-
ÖVERBESKYDDANDE	34	6	-	-
IVORIANSK	33	4	-	-
KAPITALINTENSIV	32	6	internationalism	-
HÖGOKTANIG	31	4	internationalism	-
BITCHIG/BITCHY	29	2	-	slang
FROSTAD	29	2	-	-
STENTVÄTTAD	29	1	-	slang
GATUSMART/STREETSMART	28	3 (2)	-	slang
HOLISTISK	28	3	internationalism	-
PROBLEMORIENTERAD	27	7	internationalism	-
SPEJSAD	26	2	internationalism	slang
EXTROVERT	25	3	internationalism	-
GROOVIG/GROOVY	24	2	-	-
OPLUGGAD/UNPLUGGED	24	3 (2)	-	-
ÖVERAKTIV	23	4	internationalism	-
GAGGIG	22	2	-	slang

Lexem	Antal belägg	Stavelseantal	Härstamning	Register
FULSNYGG	19	2	-	-
UNDERPRIVILEGIERAD	19	8	internationalism	-
FAIR	17	1	-	-
CASUAL	16	3	internationalism	-
CORNY	16	2	-	slang
ELEKTROHYDRAULISK	15	6	internationalism	-
ETNOCENTRISK	15	4	internationalism	-
EUROSKEPTISK	15	4	internationalism	-
PROAKTIV	15	3	internationalism	-
HÖGBRYNT/HIGHBROW	13	2	-	-
SPATIAL	13	3	internationalism	-
EXPONENTIELL	12	5	internationalism	-
UPPBIFFAD	12	3	-	-
GEOTERMISK	10	4	internationalism	-
VITAMINBERIKAD	10	6	internationalism	-
ARBETSKRAFTSINTENSIV	9	6	internationalism	-
HÖGPROFILERAD	9	5	-	-
KONTRAFAKTISK	9	4	internationalism	-
BUGGIG	8	2	-	-
SHOWIG	8	2	-	-
TRASHIG	8	2	-	slang
UNDERPRESTERANDE	8	6	internationalism	-
DÖVBLIND	7	2	-	-
KLASSMEDVETEN	7	4	internationalism	-
KONSISTENT	7	3	internationalism	-
TENTATIV	7	3	internationalism	-
HELAUTOMATISERAD	6	7	internationalism	-
EMOTIV	5	3	internationalism	-
FORMATERAD	5	4	internationalism	-
INSTANT	5	2	internationalism	-
PROGRAMMERBAR	5	4	internationalism	-
REDUNDANT	5	3	internationalism	-
STAJLAD/STYLAD	5	3	-	-
TACKY	5	2	-	-
YTAKTIV	5	3	internationalism	-
INTERDISCIPLINÄR	4	6	internationalism	-
DRÄNKBAR	3	2	-	-
MASKINLÄSBAR	3	4	internationalism	-
SUPERSONISK	3	4	internationalism	-
SÄLJINRIKTAD	3	4	-	-
EXTRAMURAL	2	4	internationalism	-
GRUNGIG	2	2	-	-
LJUDTÄT	2	2	-	-
SEKVENTIELL	2	4	internationalism	-

Lexem	Antal belägg	Stavelseantal	Härstamning	Register
SUBSONISK	2	3	internationalism	-
TUFTAD	2	2	internationalism	-
UBÅTSBASERAD	2	5	internationalism	-
UTDATERAD	2	4	internationalism	-
DIAKRONISK	1	4	internationalism	-
KVADROFONISK	1	4	internationalism	-
PREPPY	1	2	-	-
SEKTORIELL	1	4	internationalism	-
SONISK	1	2	internationalism	-
SPEJSIG	1	2	internationalism	slang
SÄLJFRÄMJANDE	1	4	-	-
TOTALT	20 255			

Bilaga 3. Resultaten av den probabilistiska syntaktiska analysen

Tabellen anger resultaten av den probabilistiska syntaktiska analysen för varje adjektivform. Kolumn 4 anger vilken grupp var och en adjektivform tillhör utgående från resultaten av klusteranalyserna. Kolumnerna 5–14 anger andelen belägg (i procent) i respektive syntaktisk funktion. (Förkortningarna för böjningskategorierna: U = obestämd form utrum singularis, N = obestämd form neutrum singularis, B = bestämd form, PL = pluralis, G = grundform, O = oböjligt)

Form	Böjn. kat.	Antal belägg	Grupp	adj. attr.	b. subj. pred.	b. obj. pred.	fritt pred.	advl	pred. attr.	HO i NF	pred/ advl	eft. attr.	oklar funkt.
<i>coola</i>	B	107	VII	91,6	0	0	0	0	0	7,5	0	0	0,9
<i>coolt</i>	N	306	V	11,1	56,2	0	0	7,8	0	4,2	0	0	20,6
<i>cool</i>	O	47	V	2,1	51,1	0	0	2,1	0	12,8	0	0	31,9
<i>coola</i>	PL	250	VI	65,2	28,4	1,2	1,6	0	0,4	2,8	0	0	0,4
<i>cool</i>	U	459	VI	35,3	53,4	2,6	1,3	0	1,1	1,5	0	0	4,8
<i>crazy</i>	O	42	V	23,8	42,9	2,4	2,4	4,8	2,4	16,7	0	0	4,8
<i>digitala</i>	B	654	VII	98,2	0	0	0	0	0	1,8	0	0	0
<i>digitalt</i>	N	324	III	33,3	2,5	58	0	0	0	4	0	0	2,2
<i>digitala</i>	PL	746	VII	96,2	2,5	0,4	0,3	0	0,3	0,1	0	0	0,1
<i>digital</i>	U	671	VII	96	2,7	0,1	0	0	0,4	0	0	0	0,7
<i>drogade</i>	PL	75	VI	45,3	45,3	0	6,7	0	0	2,7	0	0	0
<i>drogad</i>	U	76	V	25	59,2	0	10,5	0	1,3	1,3	0	0	2,6
<i>elitistiskt</i>	N	39	VI	51,3	35,9	0	0	2,6	0	0	0	0	10,3
<i>elitistisk</i>	U	55	VI	61,8	30,9	0	1,8	0	3,6	0	0	0	1,8
<i>ergonomiskt</i>	N	43	IV	16,3	0	4,7	0	76,7	0	0	0	0	2,3
<i>ergonomiska</i>	PL	32	VII	96,9	3,1	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>flashiga</i>	PL	39	VII	92,3	7,7	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>flexibla</i>	B	92	VII	97,8	0	0	0	0	0	2,2	0	0	0

Form	Böjn. kat.	Antal belägg	Grupp	adj. attr.	b. subj. pred.	b. obj. pred.	fritt pred.	advl	pred. attr.	HO i NF	pred/advl	eft. attr.	oklar funkt.
<i>flexibelt</i>	N	350	VI	56,9	21,7	1,4	0	15,4	0,3	0,6	0	0	3,7
<i>flexibla</i>	PL	474	VI	56,3	40,5	1,9	0,2	0	0,4	0,2	0	0	0,4
<i>flexibel</i>	U	674	VI	54,6	37,2	3,9	0,3	0	0,4	0,6	0	0	3
<i>fluffigt</i>	N	66	VI	27,3	25,8	28,8	0	10,6	0	1,5	0	0	6,1
<i>fluffiga</i>	PL	42	VI	73,8	16,7	9,5	0	0	0	0	0	0	0
<i>fluffig</i>	U	77	VI	57,1	32,5	3,9	1,3	0	2,6	0	0	0	2,6
<i>flummigt</i>	N	67	V	9	49,3	0	1,5	19,4	0	7,5	0	0	13,4
<i>flummiga</i>	PL	51	VI	70,6	25,5	0	2	0	0	2	0	0	0
<i>flummig</i>	U	89	VI	55,1	33,7	1,1	2,2	0	1,1	3,4	0	0	3,4
<i>förnybara</i>	PL	175	VII	97,1	2,9	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>förnybar</i>	U	120	VII	93,3	4,2	0	0	0	0	1,7	0	0	0,8
<i>förnyelsebara</i>	PL	111	VII	98,2	1,8	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>förnyelsebar</i>	U	70	VII	95,7	1,4	0	0	0	0	2,9	0	0	0
<i>gay</i>	O	63	V	9,5	46	0	3,2	0	0	27	0	0	14,3
<i>genmodifierade</i>	PL	109	VII	97,2	2,8	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>genmodifierad</i>	U	42	VII	85,7	7,1	0	0	0	0	4,8	0	0	2,4
<i>geriatriska</i>	B	42	VII	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>glamorösa</i>	B	62	VII	91,9	0	0	0	0	0	8,1	0	0	0
<i>glamoröst</i>	N	69	V	26,1	56,5	0	1,4	2,9	0	4,3	0	0	8,7
<i>glamorösa</i>	PL	36	VII	86,1	13,9	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>glamorös</i>	U	49	VI	55,1	34,7	0	6,1	0	0	0	0	0	4,1
<i>glamouröst</i>	N	40	V	15	62,5	5	2,5	7,5	2,5	0	0	0	5
<i>glamourös</i>	U	35	VI	60	34,3	0	0	0	2,9	0	0	0	2,9
<i>glassigt</i>	N	32	VI	37,5	34,4	0	0	6,3	3,1	3,1	0	0	15,6
<i>glassiga</i>	PL	56	VII	94,6	3,6	0	0	0	0	1,8	0	0	0
<i>grabbiga</i>	B	30	VII	96,7	0	0	0	0	0	3,3	0	0	0

Form	Böjn. kat.	Antal belägg	Grupp	adj. attr.	b. subj. pred.	b. obj. pred.	fritt pred.	advl	pred. attr.	HO i NF	pred/ advl	eft. attr.	oklar funkt.
<i>grabbigt</i>	N	47	V	23,4	53,2	0	0	4,3	0	4,3	0	0	14,9
<i>grabbiga</i>	PL	33	VI	60,6	30,3	3	0	0	0	3	0	0	3
<i>grabbig</i>	U	64	VI	68,8	25	0	3,1	0	0	0	0	0	3,1
<i>hippa</i>	B	47	VII	89,4	0	0	0	0	0	10,6	0	0	0
<i>hippt</i>	N	53	V	15,1	64,2	1,9	0	7,5	0	3,8	0	0	7,5
<i>hippa</i>	PL	65	VI	72,3	21,5	1,5	1,5	0	0	3,1	0	0	0
<i>hipp</i>	U	51	VI	35,3	52,9	5,9	2	0	2	2	0	0	0
<i>hjärndöd</i>	U	49	V	14,3	57,1	14,3	4,1	0	0	2	0	0	8,2
<i>interaktiva</i>	B	48	VII	97,9	0	0	0	0	0	2,1	0	0	0
<i>interaktivt</i>	N	67	VI	67,2	14,9	1,5	0	13,4	1,5	1,5	0	0	0
<i>interaktiva</i>	PL	127	VII	89,8	10,2	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>interaktiv</i>	U	177	VII	90	7,9	1,1	0	0	0	1,1	0	0	0
<i>introvert</i>	G	81	VI	37	37	1,2	2,5	8,6	6,2	0	0	0	7,4
<i>kommunikativ</i>	U	43	VI	55,8	34,9	2,3	0	0	2,3	0	0	0	4,7
<i>kreativa</i>	B	360	VII	92,2	0	0	0	0	0	7,8	0	0	0
<i>kreativt</i>	N	433	VI	52	15,5	0,2	0,2	21,5	0	7,2	0	0	3,5
<i>kreativa</i>	PL	658	VI	75,2	21,1	0,9	0,3	0	0,3	1,5	0	0	0,6
<i>kreativ</i>	U	767	VI	68,7	25,9	1,6	0,9	0	0,9	0,3	0	0	1,7
<i>krispigt</i>	N	50	III	44	16	0	2	24	0	0	0	0	14
<i>krispiga</i>	PL	52	VI	53,8	38,5	0	1,9	0	0	1,9	0	0	3,8
<i>krispig</i>	U	55	VI	41,8	36,4	7,3	0	0	1,8	0	0	0	12,7
<i>kryptiska</i>	B	52	VII	90,4	0	0	0	0	0	9,6	0	0	0
<i>kryptiskt</i>	N	103	IV	14,6	13,6	0	0	66	0	1	0	0	4,9
<i>kryptiska</i>	PL	66	VII	89,4	10,6	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>kryptisk</i>	U	39	VI	46,2	46,2	0	5,1	0	0	0	0	0	2,6
<i>light</i>	O	70	II	8,6	5,7	0	0	0	0	20	0	62,9	2,9
<i>live</i>	O	1301	I	1,9	1,5	0	0,1	2,8	0,2	0,5	90,2	0	2,9

Form	Böjn. kat.	Antal belägg	Grupp	adj. attr.	b. subj. pred.	b. obj. pred.	fritt pred.	advl	pred. attr.	HO i NF	pred/advl	eft. attr.	oklar funkt.
<i>manipulativa</i>	PL	44	VII	79,5	13,6	2,3	2,3	0	0	0	0	0	2,3
<i>manipulativ</i>	U	66	VI	43,9	40,9	0	6,1	0	6,1	1,5	0	0	1,5
<i>marginella</i>	B	30	VII	90	0	0	0	0	0	10	0	0	0
<i>marginellt</i>	N	675	IV	6,1	8,4	0	0,3	83,3	0	0	0	0	1,9
<i>marginella</i>	PL	239	VI	72,8	25,9	0,4	0,4	0	0,4	0	0	0	0
<i>marginell</i>	U	469	VI	62,7	36,7	0	0,2	0	0,2	0	0	0	0,2
<i>multietniska</i>	B	33	VII	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>multietnisk</i>	U	32	VII	90,6	9,4	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>multikulturella</i>	B	62	VII	95,2	0	0	0	0	0	4,8	0	0	0
<i>multilaterala</i>	PL	36	VII	97,2	2,8	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>multinationella</i>	B	111	VII	99,1	0	0	0	0	0	0,9	0	0	0
<i>multinationellt</i>	N	49	VII	91,8	8,2	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>multinationella</i>	PL	370	VII	97,3	2,2	0	0,3	0	0	0,3	0	0	0
<i>multinationell</i>	U	68	VII	89,7	7,4	0	1,5	0	0	0	0	0	1,5
<i>outstanding</i>	O	104	V	7,7	71,2	1,9	0	0	3,8	2,9	0	0	12,5
<i>paramilitära</i>	PL	76	VII	98,7	0	0	0	0	1,3	0	0	0	0
<i>poppiga</i>	PL	31	VI	74,2	22,6	0	0	0	0	0	0	0	3,2
<i>poppig</i>	U	36	VI	58,3	33,3	0	0	0	2,8	0	0	0	5,6
<i>postindustriella</i>	B	33	VII	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>postmoderna</i>	B	160	VII	88,8	0	0	0	0	0	11,3	0	0	0
<i>postmodernt</i>	N	46	VI	63	10,9	2,2	2,2	15,2	0	0	0	0	6,5
<i>postmoderna</i>	PL	78	VII	91	5,1	0	1,3	0	0	1,3	0	0	1,3
<i>postmodern</i>	U	108	VII	83,3	11,1	0	1,9	0	0	3,7	0	0	0
<i>provokativa</i>	B	52	VII	96,2	0	0	0	0	0	3,8	0	0	0
<i>provokativt</i>	N	122	III	19,7	24,6	0,8	3,3	46,7	0	0,8	0	0	4,1
<i>provokativa</i>	PL	74	VI	68,9	24,3	1,4	4,1	0	1,4	0	0	0	0
<i>provokativ</i>	U	113	VI	41,6	49,6	0,9	4,4	0	1,8	0,9	0	0	0,9

Form	Böjn. kat.	Antal belägg	Grupp	adj. attr.	b. subj. pred.	b. obj. pred.	fritt pred.	advl	pred. attr.	HO i NF	pred/ advl	eft. attr.	oklar funkt.
<i>psykedeliska</i>	B	47	VII	91,5	0	0	0	0	0	8,5	0	0	0
<i>psykedeliskt</i>	N	37	III	40,5	8,1	0	0	37,8	0	8,1	0	0	5,4
<i>psykedeliska</i>	PL	56	VII	92,9	7,1	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>psykedelisk</i>	U	72	VII	91,7	4,2	0	0	0	0	2,8	0	0	1,4
<i>psykosomatiska</i>	PL	55	VII	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>sexiga</i>	B	41	VII	90,2	0	0	0	0	2,4	9,7	0	0	0
<i>sexigt</i>	N	123	V	15,4	52	2,4	0,8	17,9	0	2,4	0	0	8,9
<i>sexiga</i>	PL	110	VI	54,5	39,1	0,9	4,5	0	0,9	0	0	0	0
<i>sexig</i>	U	148	VI	33,8	52,7	1,4	2	0	3,4	2	0	0	4,7
<i>slimmade</i>	PL	48	VII	91,7	8,3	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>slimmad</i>	U	60	VI	66,7	31,7	1,7	0	0	0	0	0	0	0
<i>socioekonomiska</i>	PL	50	VII	98	0	0	0	0	2	0	0	0	0
<i>soft</i>	G	89	VI	61,8	20,2	0	3,4	3,4	0	1,1	0	0	10,1
<i>tajta</i>	PL	136	VI	75,7	22,8	0,7	0	0	0,7	0	0	0	0
<i>tajt</i>	G	226	VI	38,9	35,8	1,3	0	15,5	0	2,2	0	0	6,2
<i>tight</i>	G	66	VI	40,9	31,8	4,5	1,5	15,2	0	1,5	0	0	4,5
<i>trendiga</i>	B	64	VII	90,6	0	0	0	0	0	9,4	0	0	0
<i>trendigt</i>	N	200	V	13,5	54	0	1	12,5	2,5	1,5	0	0	15
<i>trendiga</i>	PL	136	VII	80,9	16,2	0,7	0,7	0	0	1,5	0	0	0
<i>trendig</i>	U	121	VI	57	35,5	0,8	0,8	0	0	0,8	0	0	5
<i>ultimata</i>	B	202	VII	93,6	0	0	0	0	0	6,4	0	0	0
<i>underutvecklade</i>	PL	41	VI	75,6	14,6	4,9	2,4	0	0	0	0	0	2,4
<i>vattenburna</i>	PL	38	VII	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>vattenburen</i>	U	50	VII	88	4	0	2	0	0	0	0	0	6
<i>överbeskyddande</i>	O	34	VI	76,5	23,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Adjektivimporter totalt		20255		61,6	18,6	1,7	1	5,8	0,4	2,3	5,8	0,2	2,6

Bilaga 4. Förteckning över delpublikationer

PUBLIKATION I:

LEHECKA, T. 2011. Svenskans krav på adjektivens form. Om anpassningen av engelska adjektiv i svensk tidningstext. I: *Språk och stil* 22, s. 26–56.

PUBLIKATION II:

LEHECKA, T. 2012. Hur blir engelska svenska? En diakron studie av adjektivens anpassning i svensk tidningstext. I: *Folkmålsstudier* 50, s. 129–153.

PUBLIKATION III:

LEHECKA, T. 2012. Probabilistisk syntaktisk analys av engelska adjektiv i svensk tidningstext. I: *Maal og minne 1 (2012)*, s. 72–109.

PUBLIKATION IV:

LEHECKA, T. [Accepterad för publikation]. Kollokationer och kolligationer. Om förhållandet mellan semantiska och syntaktiska preferenser hos engelska adjektivimporter i svensk tidningstext. Utkommer i: *Folkmålsstudier*. [42 sidor.]

NORDICA HELSINGIENSIA

- NH 1/KKN 1 Hadle Oftedal Andersen: *Ikkje for ingenting. Jon Fosses dramatik* (2004)
- NH 2 Mona Forsskåhl: *Mitt emellan eller strax utanför. Språkkontakt i finlandssvensk slang* (2005)
- NH 3/KKN 2 Hadle Oftedal Andersen: *Kroppsmoernisme* (2005)
- NH 4/TS 1 Jan-Ola Östman (red.): *FinSSL – Finlandssvenskt teckenspråk* (2005)
- NH 5/KKN 3 Hadle Oftedal Andersen & Idar Stegane (red.): *Modernisme i nordisk lyrikk 1* (2005)
- NH 6/TS 2 Karin Hoyer, Monica Londen & Jan-Ola Östman (red.): *Teckenspråk: Sociala och historiska perspektiv* (2006)
- NH 7 Helga Hilmisdóttir: *A sequential analysis of nú and núna in Icelandic conversation* (2007)
- NH 8 Hanna Lehti-Eklund (red.): *Att växa till lärare – svenskläroarutbildning i utveckling* (2007)
- NH 9 Nina Martola: *Konstruktioner och valens: verbfraser med åt i ett jämförande perspektiv* (2007)
- NH 10/SI 1 Jan Lindström (red.): *Språk och interaktion 1* (2008)
- NH 11 Jan Lindström, Pirjo Kukkonen, Camilla Lindholm & Åsa Mickwitz (red.): *Svenskan i Finland 10* (2008)
- NH 12 Anne Huhtala: *Det pedagogiska självet: en narrativ studie av direktvalda svenskläroarstudenters berättelser* (2008)
- NH 13/KKN 4 Hadle Oftedal Andersen, Peter Stein Larsen & Louise Mønster (red.): *Stedet. Modernisme i nordisk lyrikk 2* (2008)
- NH 14/DF 1 Helena Palmén, Caroline Sandström & Jan-Ola Östman (red.): *Dialekt i östra Nyland. Fältarbete i Liljendal med omnejd* (2008)
- NH 15 Camilla Kovero & Monica Londen: *Språk, identitet och skola. En undersökning i svenska skolor i huvudstadsregionen* (2009)
- NH 16 Lieselott Nordman: *Lagöversättning som process och produkt. Revideringar och institutioner vid lagöversättning till svenska i Finland* (2009)
- NH 17 Anita Schybergson: *Kognitiva system i namngivningen av finländska handelsfartyg 1838–1938* (2009)
- NH 18/KKN 5 Hadle Oftedal Andersen, Per Erik Ljung & Eva-Britta Ståhl (red.): *Nordisk lyrikktrafikk. Modernisme i nordisk lyrikk 3* (2010)
-

-
- NH 19/SI 2 Camilla Lindholm & Jan Lindström (red.): *Språk och interaktion 2* (2010)
- NH 20/DF 2 Caroline Sandström: *Genus i östra Nyland – från dialektutjämning till dialektmarkör* (2010)
- NH 21 Åsa Mickwitz: *Anpassning i språkkontakt – Morfologisk och ortografisk anpassning av engelska lånord i svenskan* (2010)
- NH 22 Maria Green-Vänttinen, Christina Korkman & Hanna Lehti-Eklund (red.): *Svenska i finska gymnasier* (2010)
- NH 23 Hadle Oftedal Andersen, Per Bäckström & Unni Langås (red.): *Samspill mellom kunststartene. Modernisme i nordisk lyrikk 4* (2010)
- NH 24/DF 3 Sinikka Segerståhl: *Vaggyvisor i Kvevlax. Språkliga strukturer och konstruktioner* (2011)
- NH 25 Minna Nakari: *Variation i kvinnors namnfraser i officiella dokument i Helsingfors 1780-1930. Socioonomastiska synvinklar på makt och identitet* (2011)
- NH 26 Leila Mattfolk: *Finlandssvenska åsikter om och attityder till modern språkpåverkan* (2011)
- NH 27 Hanna Lehti-Eklund & Maria Green-Vänttinen: *Svenska i finska grundskolor* (2011)
- NH 28 Charlotta af Hällström-Reijonen: *Finlandismer och språkvård från 1800-talet till i dag* (2012)
- NH 29/TS 3 Karin Hoyer: *Dokumentation och beskrivning som språkplanering – perspektiv från arbete med tre tecknade minoritetsspråk* (2012)
- NH 30/SI 3 Jan Lindström & Sofie Henricson (red.): *Språk och interaktion 3* (2012)
- NH 31 Anne Huhtala & Hanna Lehti-Eklund (red./toim.): *TAITOA kehittämässä: vieraiden kielten opiskelijoiden kielitaidosta ja kielenkäytöstä* (2012)
- NH 32 Tomas Lehecka: *Interrelaterade lexikala egenskaper. Engelska adjektivimporter i en svensk tidningskorpus* (2012)
-